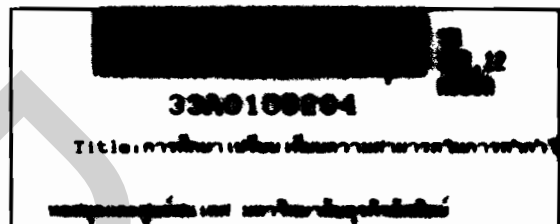

การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไร
ของธนาคารพาณิชย์ไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจ

ดิษพงษ์ ชัยวิชญชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2546

ISBN 974-281-873-8

**A Comparative Study of Profitabilities of Commercial Banks
in Thailand after Economic Crisis**

Dissapong Chaivichayachat

**A Thesis Submitted in Partial of the Requirement
For the Degree of Master of Business Administration
Department of Business Administration
Graduate School, Dhurakijpundit University**

2003

ISBN 974-281-873-8

เลขที่.....	0165204
วันส่ง.....	24 เม.ย. 2547
เลขที่.....	332.12
เลขที่.....	015936
เลขที่.....	[2546]

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยหลัง
วิกฤติเศรษฐกิจ

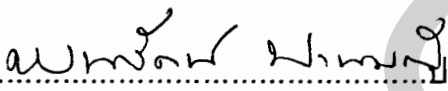
เสนอโดย นายดิษพงษ์ ชัยวิชญชาติ

สาขาวิชา บริหารธุรกิจ (การจัดการการเงิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.อดิสร่า พงษ์เย็นล้ำ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.ศิริชัย พงศ์วิชัย

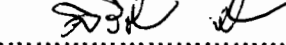
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ

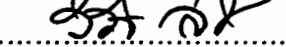
(รศ.ดร.พนารัตน์ ปานมณี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.อดิสร่า พงษ์เย็นล้ำ)

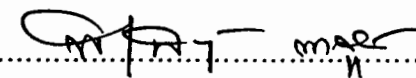
..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รศ.ศิริชัย พงศ์วิชัย)

..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(รศ.วิรัช สงวนวงศ์วาน)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ 26 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยได้ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อดิสรณ์ พงศ์ยี่หล้า อาจารย์ที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์วิชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือในการตรวจปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง และเป็นกำลังใจอย่างดีเสมอมา

ผู้วิจัยได้ขอขอบพระคุณหน่วยงานต่างๆ ทุกหน่วยงาน ที่เอื้ออำนวยเอื้อเฟื้อข้อมูลในการทำ วิทยานิพนธ์ อันได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์ และ ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย

และสุดท้ายขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ดิษพงษ์ ชัยวิษณุชาติ

20 กรกฎาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๔
กิตติกรรมประกาศ.....	๕
สารบัญตาราง.....	๖
สารบัญภาพ.....	๗
 บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ปัญหาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 ประโยชน์ของการศึกษา.....	7
1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	7
 บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 หน้าที่และบทบาทของธนาคารพาณิชย์.....	9
2.2 แหล่งที่มาของรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์.....	14
2.3 การบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์.....	20
2.4 วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	25
2.5 ลักษณะของการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ.....	39
2.6 ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X.....	41
2.7 ทฤษฎีประสิทธิภาพการผลิต.....	42
2.8 Non – Parametric Frontier Mode.....	43
2.9 Malmquist Productivity Indices.....	47
2.10 การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย พ.ศ. 2540 – พ.ศ.2545.....	48
2.11 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวความคิด.....	65
3.2 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	66
3.3 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการทำกำไร	66

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA).....	69
4.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE).....	73
4.3 อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate).....	76
4.4 อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate).....	80
4.5 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread).....	83
4.6 โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure)	
4.6.1 รายได้ดอกเบี้ยรับ.....	86
4.6.2 รายได้ค่าธรรมเนียม.....	90
4.6.3 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตรา.....	93
4.6.4 รายได้อื่นๆ.....	96
4.7 กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น (Earning Per Share).....	99
4.8 เงินสด (Cash).....	102
4.9 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์.....	105

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย.....	107
5.2 อภิปรายผล.....	111
5.3 ข้อเสนอแนะทางการจัดการ.....	113
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	113

บรรณานุกรม.....	115
-----------------	-----

ประวัติผู้เขียน.....	119
----------------------	-----

สารบัญตาราง

ตารางที่	เนื้อหา	หน้าที่
1	จำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งทางการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	6
2	ความหมายของอัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร.....	67
3	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์.....	70
4	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	71
5	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	72
6	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น.....	74
7	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	74
8	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	75
9	อัตราดอกเบี้ยรับ.....	77
10	อัตราดอกเบี้ยรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	78
11	อัตราดอกเบี้ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของ ธนาคารพาณิชย์.....	79
12	อัตราดอกเบี้ยจ่าย.....	81
13	อัตราดอกเบี้ยจ่ายจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	81
14	อัตราดอกเบี้ยจ่ายจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของ ธนาคารพาณิชย์.....	82
15	ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย.....	84
16	ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกขนาดของตามสินทรัพย์.....	84
17	ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา ของธนาคารพาณิชย์.....	85
18	รายได้ดอกเบี้ยรับ.....	87
19	รายได้ดอกเบี้ยรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	88
20	รายได้ดอกเบี้ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของ ธนาคารพาณิชย์.....	88
21	รายได้ค่าธรรมเนียม.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้าที่
22 รายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	91
23 ค่าธรรมเนียมจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของ ธนาคารพาณิชย์.....	92
24 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตรา.....	94
25 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามสินทรัพย์.....	94
26 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	95
27 รายได้อื่นๆ.....	97
28 รายได้อื่นๆจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	97
29 รายได้อื่นๆจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	98
30 กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น.....	100
31 กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์.....	100
32 กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา ของธนาคารพาณิชย์.....	101
33 เงินสด.....	103
34 เงินสดจำแนกตามสินทรัพย์.....	103
35 เงินสดจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	104
36 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์.....	105
37 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จำแนกตาม ขนาดของสินทรัพย์.....	106
38 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จำแนกตามส่วน แบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	106
39 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	108
40 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตาม ขนาดของสินทรัพย์.....	109
41 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตาม ขนาดของส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้าที่
1 แบบจำลองแสดง 3 ภาคเศรษฐกิจ.....	12
2 แบบจำลองแสดง 4 ภาคเศรษฐกิจ.....	14
3 Farrell Efficiency.....	44
4 Scale and Technical Efficiency.....	46
5 กรอบแนวความคิด.....	65

DPU

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของ ธนาคารพาณิชย์ไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจ
ชื่อนักศึกษา	นาย ดิษพงษ์ ชัยวิญญาติ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อดิสรณ์ พงศ์ยี่หล้า
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์วิชัย
สาขาวิชา	คณะบริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย โครงสร้างรายได้ กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น และเงินสด และ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย จำแนกตามจำนวนของสินทรัพย์ของธนาคาร ส่วนแบ่งการตลาดของธนาคาร และจำนวนของสาขาธนาคาร ทำการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลรายไตรมาสของงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540-2545 ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงสุดภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ธนาคารกรุงเทพ และ ธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ธนาคารทีบีเอสไทยทูน ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารเอเชีย ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ได้ยังแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่มากกว่าจะมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่น้อยกว่า

ในการทดสอบค่าทางสถิติแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดของสินทรัพย์ต่างกันจะมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกัน ยกเว้นเพียงแต่ความสามารถในการทำกำไรด้านรายได้ดอกเบี้ยและรายได้ที่เป็นกำไรจากการปริวรรตเท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างธนาคารพาณิชย์ ในส่วนของธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่แตกต่างกันจะมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกันในทุกอัตราส่วน

Thesis Title	A Comparative Study of Profitabilities of Commercial Banks in Thailand after Economic Crisis
Name	Mr. Dissapong Chaivichayachat
Thesis Advisor	Dr.Adilla Pongyeela
Co- Thesis Advisor	Assistant Professor Sirichai Pongwichai
Department	Business Administration
Academic Year	2003

ABSTRACT

The objectives of this study are (1) to find the profitabilities of commercial bank in Thailand after the financial crisis in 1997, and (2) to compare the profitabilities of commercial bank classified by banks' asset, market share, and number of branch. The profitability is calculated by using various financial ratios, including return on asset, return on equity, interest revenue rate, interest expense rate, interest spread, revenue structure, earning per share, and cash. By using the quarterly date of 12 local commercial banks during 1997-2002, the results indicate that Kasikorn Bank is the most efficiency commercial bank, followed by Bangkok Bank, and Krung Thai Bank, On the contrary, the most inefficiency commercial bank in profitability subjects is Asia Bank, followed by Thai Bank, and DBS, respectively. According to the results, we also find that the commercial bank which has huge volume of asset, high market share, and high number of branch will have high opportunity to gain an advantage profit.

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันการเงินในประเทศไทย ประกอบด้วย ธนาคารกลาง (ธนาคารแห่งประเทศไทย) ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารที่จัดตั้งโดยกฎหมายพิเศษ ซึ่งมีการดำเนินงานเฉพาะอย่าง เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น และสถาบันการเงินอื่นที่ทำหน้าที่คล้ายธนาคารพาณิชย์ ซึ่งได้แก่ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ธนาคารพาณิชย์ถือเป็นสถาบันทางการเงินที่มีความสำคัญ ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นแหล่งระดมเงินทุนจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อนำมาลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ โดยจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงิน โดยธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่เป็นผู้ระดมเงินทุน และจัดสรรไปยังหน่วยผลิตต่างๆ ในรูปของสินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างผลผลิตของประเทศให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคในประเทศ และการจัดจำหน่ายในต่างประเทศ อันมีผลกับรายได้ของประชาชนไปจนถึงรายได้ประชาชาติ เทียบกับธนาคารพาณิชย์จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวมเป็นอย่างมาก

ดังนั้นเมื่อธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงและจัดสรรเงินทุนระหว่างผู้มีเงินออม (อุปทานเงินทุน) กับผู้ที่ต้องการลงทุน (อุปสงค์การกู้เงิน) การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นที่จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการจัดสรรเงินทุนที่ถือว่าเป็นงานหลักของธนาคารพาณิชย์ ถ้าเมื่อใดก็ตามที่ธนาคารพาณิชย์สามารถที่จะทำการจัดสรรเงินทุนให้กับผู้ที่มีความต้องการเงินทุนที่มีความสามารถในการลงทุนสูง หรือสามารถที่จะนำเงินทุนไปใช้แล้วได้รับผลตอบแทนสูงสุด ธนาคารพาณิชย์ก็ถือได้ว่าการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อไรก็ตามที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถที่จะจัดสรรเงินทุนให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนที่มีความสามารถในการลงทุนแล้ว ธนาคารพาณิชย์ก็ถือว่าไม่สามารถที่จะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลของการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 ที่มีสาเหตุหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถที่จะจัดสรรเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านความสามารถในการจัดสรรเงินทุนต่างประเทศที่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมาก เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวมีเงินทุนต่างประเทศไหลเข้ามาเป็น

จำนวนมาก แต่ธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศไม่สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการนำเงินทุนเหล่านั้นไปจัดสรรให้กับผู้ต้องการลงทุนที่มีความสามารถในการดำเนินงานให้ได้รับผลตอบแทนสูง ในทางตรงข้ามธนาคารพาณิชย์กลับจัดสรรเงินทุนต่างประเทศดังกล่าวให้กับอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่อุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นผลให้ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนต่ำลง เนื่องจากเส้นอุปทานส่วนเกินภาคอุตสาหกรรมที่มีเงินทุนต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิด การถอนเงินทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศออกจากประเทศไทย ซึ่งผลจากการที่เงินทุนต่างประเทศไหลออกอย่างต่อเนื่อง ทำให้ค่าเงินบาทภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงมีค่าแข็งเกินความเป็นจริง หรือที่เรียกว่า Overvaluation จนทำให้เกิดโจมตีค่าเงินเพื่อที่จะเก็งกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน จนท้ายที่สุด เมื่อระบบเศรษฐกิจมีเงินทุนต่างประเทศไหลออก และมีการโจมตีค่าเงินอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศที่เป็นเครื่องมือในการรักษาอัตราแลกเปลี่ยนหมดลง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกเลิกการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่มาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float Exchange Rate System) ซึ่งทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงมากกว่า 50% ภายหลังจากการยกเลิกอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน (Financial Crises) และทำให้ระบบเศรษฐกิจของไทยอยู่ในภาวะถดถอยจนถึงปัจจุบัน

ผลจากการที่ประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 นับเป็นวิกฤตการณ์ครั้งร้ายแรงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทย จนทำให้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินนโยบายตรึงอัตราดอกเบี้ย พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ในการดำเนิน ธุรกรรมด้านการปริวรรตเงินตรา เพื่อการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินบาทออกนอกประเทศเพื่อการเก็งกำไร โดยในช่วงปลายปีของปีพ.ศ.2540 จนถึงปลายปี พ.ศ.2542 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้าแทรกแซง โดยการสั่งลดทุนจะทะเบียน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ จึงเป็นเหตุให้ประชาชน นักลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป เกิดความกังวลในเรื่องของการดำรงอยู่ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีผลต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2540 ทำให้เกิดผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารต้องเร่งปรับปรุงภายในองค์กรในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านเงินทุนและขนาดขององค์กร เช่น การเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์หรือการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อทำการรวมกิจการหรือการควบกิจการ อันจะสร้างความมั่นคงด้านเงินทุน และความเข้มแข็งในการดำเนินงานให้กับสถาบัน

การเงินของตน หรือมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการประกอบธุรกิจที่ชัดเจนว่าควรจะเป็นธนาคารที่มีขอบเขตการให้บริการที่กว้างขวาง ในการให้บริการทางการเงินอย่างครบวงจร หรือจะเป็นธนาคารที่มุ่งเน้นเจาะตลาดสำหรับธุรกรรมบางประเภท เพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความถนัดในการประกอบธุรกรรมนั้นๆ ตลอดจนการเพิ่มความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อและพยายามจัดการกับปัญหานี้

ดังนั้นจากผลของการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่ไม่มีความสามารถในการทำกำไรในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เป็นสาเหตุหนึ่งก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้น จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในหลายๆด้านของสถาบันการเงินในช่วงเวลาต่อมา จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในช่วงหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินว่า ความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดต่างกันในด้านต่างๆ คือ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย โครงสร้างรายได้ กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น และเงินสด

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย จำแนกตามจำนวนของสินทรัพย์ของธนาคาร ส่วนแบ่งการตลาดของธนาคาร และจำนวนของสาขาธนาคาร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ธนาคารพาณิชย์ขนาดแตกต่างกันมีความสามารถในการทำกำไรแตกต่างกัน
2. ธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่มากกว่ากันมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่า

1.4 ขอบเขตการศึกษา

แบ่งออกเป็น

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ของไทย โดยจะแยกพิจารณาเป็นรายธนาคาร ซึ่งได้แก่

- 1.ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 2.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 3.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
- 4.ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- 5.ธนาคารดีบีเอสไทยท努 จำกัด (มหาชน)
- 6.ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)
- 7.ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)
- 8.ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- 9.ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
- 10.ธนาคารยูโอบีรีตนสิน จำกัด (มหาชน)
- 11.ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน จำกัด (มหาชน)
- 12.ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)

* ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) รวมกิจการกับ ธนาคารนครหลวงไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545

** ธนาคารยูโอบีรีตนสิน จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนชื่อจากธนาคารรีตนสิน จำกัด (มหาชน) วันที่ 26 พฤศจิกายน 2542 และได้เปลี่ยนชื่อจากธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2541

*** ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนชื่อจากธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 10 เดือนกันยายน พ.ศ. 2542

**** ธนาคารดีบีเอสไทยท努 จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนชื่อจากธนาคารไทยท努 จำกัด (มหาชน) เมื่อ 22 เม.ย.42

***** ในปี พ.ศ.2545 มีจำนวนธนาคารพาณิชย์จำนวน 13 ธนาคาร แต่ในการศึกษานี้ครั้งนี้ได้ศึกษาเพียง 12 ธนาคาร เพราะธนาคารธนาชาติได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 22 เมษายน 2545

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยนี้จะ ให้ข้อมูลจากงบการเงิน (วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ด้วย Financial Ratio งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน) โดยพิจารณาความสามารถในการทำกำไร แบ่งเป็น

- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)
- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)
- อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate)
- อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate)
- ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread)
- โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure)
- อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย
- อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม
- อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต
- อัตราส่วนรายได้อื่นๆ
- กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (Earning Per Share)
- จำนวนเงินสด (Cash)

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ใช้ข้อมูลของธนาคารพาณิชย์โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ.2540-พ.ศ.2545 โดย
ทำการศึกษาเป็นรายไตรมาส

ตารางที่ 1

จำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งทางตลาด และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ธนาคาร	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด	จำนวนสาขา
ธนาคารกรุงเทพ	1,245,098	21.63	594
ธนาคารกรุงไทย	1,058,387	19.51	619
ธนาคารกสิกรไทย	760,702	13.27	499
ธนาคารไทยพาณิชย์	667,222	11.57	483
ธนาคารนครหลวงไทย	486,178	8.60	363
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	463,584	7.98	392
ธนาคารทหารไทย	391,296	6.55	362
ธนาคารไทยธนาคาร	271,103	3.98	84
ธนาคารเอเชีย	161,116	2.82	121
ธนาคารดีบีเอสไทยท努	100,798	1.57	61
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด	62,588	1.05	41
ธนาคารยูโอบีรัตนสิน	50,713	0.71	36

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย 31 ธันวาคม 2545

โดยในด้านสินทรัพย์สามารถแบ่งออกเป็น

- 1.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ คือ ธนาคารที่มีมูลค่าสินทรัพย์มากกว่า 400,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารนครหลวงไทย
- 2.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง คือ ธนาคารที่มีมูลค่าสินทรัพย์ระหว่าง 399,000 – 1000,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารเอเชียและธนาคารดีบีเอสไทยท努
- 3.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก คือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีมูลค่าสินทรัพย์น้อยกว่า 100,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดรัตนสินและธนาคารยูโอบีรัตนสิน

โดยในด้านส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาสามารถแบ่งออกเป็น

- 1.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์
- 2.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6–10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300 – 400 สาขา คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารทหารไทย
- 3.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา คือ ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารเอเซีย และธนาคารดีบีเอสไทยท努 ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธน และธนาคารยูโอบีปรีตันสิน

1.5 ประโยชน์ของการศึกษา

- 1.เพื่อนำข้อสังเกตจากการวิจัยไปวางแผนเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ต่อไป
- 2.เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ของไทยสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินธุรกิจทั้งทางด้านบุคลากร เทคโนโลยี ตลอดจนการบริการที่ทันสมัยเพื่อดึงดูดลูกค้า และเป็นการเตรียมความพร้อมรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 3.เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐบาลในการวางนโยบายต่างๆ ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

ธนาคารพาณิชย์ไทย คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวง ธนาคารทหารไทย ธนาคารเอเซีย ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารดีบีเอสไทยท努 ธนาคารยูโอบีปรีตันสิน ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน

ความสามารถในการทำกำไร คือ ความสามารถที่วัดได้จากอัตราส่วนดังนี้

- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)
- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)
- อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate)

- อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate)
- ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread)
- โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure)
- อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย
- อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม
- อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต
- อัตราส่วนรายได้อื่นๆ
- กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (Earnings Per Share)
- จำนวนเงินสด (Cash)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น หน้าที่และบทบาทของธนาคารพาณิชย์ไทยในระบบเศรษฐกิจ แหล่งที่มาของรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ การบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย ลักษณะของการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X ทฤษฎีประสิทธิภาพการผลิต Non – Parametric Frontier Model Malmquist Productivity Indices และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หน้าที่และบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในระบบเศรษฐกิจ

(ที่มา : การจัดการธนาคารพาณิชย์)

2.1.1 หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ในระบบเศรษฐกิจ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินเอกชน มีข้อแตกต่างจากสถาบันการเงินทั่วไปประการหนึ่ง คือธนาคารพาณิชย์รับฝากเงินกระแสรายวัน ซึ่งจ่ายโอนโดยเช็ค สถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์จะปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้ ถือว่าผิดกฎหมาย หน้าที่นี้เองที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างเงินฝากได้ โดยมีธนาคารกลางควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด หากปล่อยให้ธนาคารพาณิชย์สร้างเงินฝากได้อย่างเสรี อาจความเสียหายมาสู่เศรษฐกิจของประเทศ เพราะธนาคารพาณิชย์อย่างมุ่งแต่ผลประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของเศรษฐกิจโดยรวม เครื่องมือสำคัญที่ธนาคารกลางใช้กำหนดขอบเขตการสร้างเงินของธนาคารพาณิชย์ คือเงินสำรองตามกฎหมาย (Legal Reserve Requirement) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินสำรองตามอัตราส่วนที่ธนาคารกลางกำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนเงินฝากกระแสรายวัน ยกตัวอย่าง กำหนดเงินสำรองตามกฎหมายร้อยละ 20 หากธนาคารพาณิชย์มีเงินฝากกระแสรายวันอยู่ 100 บาท ก็จะต้องดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมายไว้ 20 บาท

2.1.1.1 ระบบธนาคารพาณิชย์

ในทางวิชาการอาจแบ่งระบบธนาคารพาณิชย์ที่จัดตั้งขึ้นเป็น 4 ระบบดังนี้

ก) ระบบธนาคารเดี่ยวหรือเอกเทศ (Unit or Independent Bank System) คือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีสำนักงานเพียงแห่งเดียว หรืออีกนัยหนึ่ง ไม่มีสาขา สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบ ธนาคารเดี่ยว เพื่อส่งเสริมให้กิจการธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์

ข) ระบบธนาคารสาขา (Branch Banking System) คือธนาคารที่มีสาขาของตนในท้องที่ต่างๆ ภายในประเทศ และอาจมีอยู่ในต่างประเทศด้วย ระบบธนาคารสาขาจะบริหารโดยสำนักงานใหญ่เป็นผู้วางนโยบายและควบคุมดูแลประเทศต่างๆ ส่วนมาก รวมทั้งในประเทศไทยใช้ระบบธนาคารสาขา

ค) ระบบธนาคารลูกโซ่ (Chain Banking System) คือ ธนาคารเอกเทศ ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปตกลงร่วมมือกัน โดยมีบุคคลหรือคณะบุคคลชุดเดียวกันควบคุมดูแลด้านนโยบาย แต่เงินทุนและพนักงานแยกกัน จดทะเบียนแยกกัน เนื่องจากกฎหมายบังคับไว้

ง) ระบบธนาคารกลุ่ม (Group Banking System) คล้ายกับระบบลูกโซ่ ต่างกันเพียงคณะบุคคลที่ควบคุมนั้นเป็นองค์กรกลาง

2.1.1.2 การสร้างเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์

ระบบธนาคารพาณิชย์ในที่นี้ หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งที่ตั้งอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานใหญ่หรือสาขาที่อยู่ภายในประเทศ เราจะสามารถเข้าใจวิธีการสร้างเงินของธนาคารพาณิชย์ได้ง่ายขึ้น ถ้าได้เข้าใจความหมายของศัพท์ต่อไปนี้

ก) เงินฝากขั้นแรก (Primary Deposits) คือ เงินสดที่มีผู้นำมาฝากเข้าบัญชีเงินฝาก กระแสรายวันที่ธนาคารพาณิชย์

ข) เงินฝากขั้นต่อไป (Derivative Deposits) คือเงินฝากที่เกิดจากการให้ลูกค้าของธนาคารกู้ยืม ยกตัวอย่างธนาคารไทยให้เงินนาย ก กู้ยืม 5,000 บาท นาย ก ไม่ได้เบิกเงินเป็นเงินสด แต่เข้าบัญชีเงินฝากของนาย ก เงินฝากจำนวนนี้ถือเป็นเงินฝากขั้นต่อไป

ค) อัตราเงินสำรองตามกฎหมาย หรืออัตราเงินสดสำรองที่ต้องดำรงไว้ (Legal Reserve Ratio) เป็นอัตราที่ธนาคารกลางกำหนดขึ้นเป็นร้อยละของเงินฝาก ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งที่มีเงินฝากจะต้องดำรงเงินสดสำรองโดยฝากไว้ที่ธนาคารกลางอย่างน้อยที่สุดไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดนี้

ง) เงินสดสำรองตามกฎหมาย หรือเงินสดสำรองที่ต้องดำรงไว้ (Legal Reserve of Reserve Requirement) คือจำนวนเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรง เมื่อเทียบกับจำนวนเงินฝากกระแสรายวัน

จ) เงินสดสำรองทั้งสิ้น (Cash Reserve) คือ เงินสดทั้งสิ้นที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ ได้แก่ เงินสดสำรองที่ต้องดำรง และเงินสดสำรองส่วนเกิน

ฉ) เงินสดสำรองส่วนเกิน (Excess Reserve) เงินสดที่เหลือทั้งสิ้นหลังจากหักเงินสดสำรองที่ต้องดำรงออกแล้ว

การสร้างเงินของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งของระบบธนาคารนั้นจะเริ่มจากเงินฝากประชาชนซึ่งเรียกว่า เงินฝากขั้นแรก (Primary Deposit) การที่ประชาชนนำเงินมาฝากนี้จะไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงิน เพราะเป็นการเปลี่ยนจากเงินสดมาเป็นเงินฝากกระแสรายวัน เมื่อธนาคารได้รับเงินฝากจากลูกค้าและหลังจากหักเงินสำรองตามกฎหมายแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะเหลือเงินสดสำรองส่วนเกิน ซึ่งสามารถนำออกให้กู้ยืมได้ เงินส่วนที่ธนาคารนำออกให้กู้ยืมและเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันไว้กับธนาคารจึงเป็นเงินที่ธนาคารสร้างขึ้น เรียกว่าเงินฝากขั้นต่อไป (Derivative Deposits)

กระบวนการสร้างเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบสามารถอธิบายได้โดยใช้เครื่องมือพื้นฐานทางบัญชีเรียกว่า งบดุล (Balance Sheet) งบดุลจะแสดงถึงสินทรัพย์ (Assets) หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (Liabilities and Stockholder) ของธนาคารสินทรัพย์ได้แก่ เงินสำรองเงินให้กู้ และเงินลงทุน ส่วนหนี้สินได้แก่ เงินฝากที่ลูกค้านำมาฝาก เงินกู้ยืมของธนาคาร และเงินกองทุน ตามหลักบัญชีสินทรัพย์จะต้องเท่ากับหนี้สินและทุนเสมอ

2.1.2 บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในระบบเศรษฐกิจ

โดยทั่วไปแล้วธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดสรรเงินทุนจากผู้ที่มีเงินออมไปสู่ผู้ที่มีความต้องการเงินกู้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีเงินออมคือ ภาคครัวเรือน และผู้ที่ต้องการเงินกู้ก็คือ ภาคธุรกิจ โดยสามารถที่จะแสดงให้เห็นบทบาทของธนาคารพาณิชย์ให้เห็นได้อย่างชัดเจน ในแบบจำลองเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ที่มา : หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค (ฉบับปรับปรุง))

แบบจำลองแสดง 3 ภาคเศรษฐกิจ

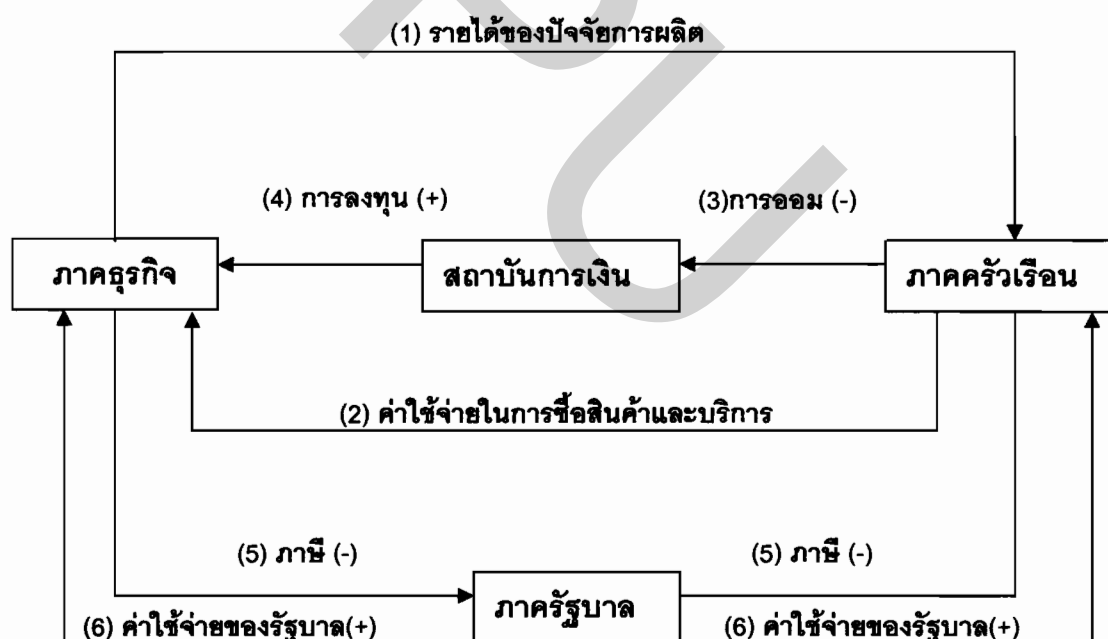
ประกอบด้วย ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจและภาครัฐบาล โดยมีข้อสมมติเพิ่มเติมว่า

- 1.เป็นระบบเศรษฐกิจแบบปิด
- 2.ระบบเศรษฐกิจที่มีทั้งส่วนร่วมไหล และส่วนหวัด

ก) ส่วนรั่วไหล (Leakage หรือ Withdrawal) หมายถึง รายได้ส่วนที่รั่วไหลออกนอก กระแสการหมุนเวียน เกิดจากภาคครัวเรือนไม่นำรายได้ทั้งหมดจากการขายปัจจัยการผลิตไปซื้อสินค้าและบริการ และภาคธุรกิจไม่นำรายได้ทั้งหมดจากการขายสินค้าและบริการไปซื้อปัจจัยการผลิต หรือไม่ได้จัดสรรกำไรทั้งหมดให้กับภาคครัวเรือน เหตุนี้ รายได้ส่วนหนึ่งจึงรั่วไหล ออกจากกระแสการหมุนเวียน ทำให้รายได้ที่หมุนเวียนอยู่ในกระแสดังกล่าวลดลง ส่วนรั่วไหล ได้แก่ การออมของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ รวมทั้งการไหลของเงินทุนไปยังต่างประเทศ ในแบบจำลองระบบเศรษฐกิจแบบปิด

ข) ส่วนอัดฉีด (Injection) หมายถึง รายได้ส่วนหนึ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาในกระแสการหมุนเวียน ได้แก่ การลงทุนของภาคธุรกิจ และภาครัฐบาล รวมทั้งการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ ในกรณีของแบบจำลอง 4 ภาคเศรษฐกิจ

ตามปกติ ทั้งภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจจะมีบุคคลและหน่วยธุรกิจส่วนหนึ่งใช้จ่าย น้อยกว่ารายได้มีรายได้เหลือจ่ายเก็บเป็นเงินออม ในขณะเดียวกัน มีบุคคลและหน่วยธุรกิจอีกส่วน หนึ่งต้องการใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่ตนหามาได้ จึงต้องกู้ยืมโดยจ่ายค่าตอบแทน คือดอกเบี้ย ใน การนี้จะมีสถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ออมกับผู้กู้

ภาพที่ 1 แบบจำลองแสดง 3 ภาคเศรษฐกิจ

ที่มา วันรักษ์ มิ่งมณีนาดิน (2541)

จากรูป มีภาครัฐบาลเพิ่มเข้ามาในกระแสการหมุนเวียน เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีจากภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ (ลูกศรหมายเลข 5) เกิดส่วนรั่วไหลขึ้นมา เพราะการเก็บภาษีทำให้มีการดึงรายได้ส่วนหนึ่งจากภาคครัวเรือนไปสู่ภาครัฐบาล ยังผลให้ภาคครัวเรือนมีการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจลดลง (ลูกศรหมายเลข 2) อีกทั้งมีการดึงรายได้ส่วนหนึ่งจากภาคธุรกิจไปสู่ภาครัฐบาล ทำให้ภาคธุรกิจมีการใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนปัจจัยการผลิตลดลง (ลูกศรหมายเลข 1)

ในทางตรงข้าม เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจ (ลูกศรหมายเลข 6) หรือการจ่ายค่าตอบแทนปัจจัยการผลิต และการจ่ายเงินโอนให้กับภาคครัวเรือน (ลูกศรหมายเลข 6) มีผลเป็นการอัดฉีดรายได้เข้าสู่กระแสการหมุนเวียน ทำให้ภาคธุรกิจขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น และสามารถขยายการผลิตโดยการจ้างปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น (ลูกศรหมายเลข 1) ภาคครัวเรือนเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายปัจจัยการผลิตและจากเงินโอนรัฐบาล ก็สามารถนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจเพิ่มขึ้น (ลูกศรหมายเลข 2)

การที่ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจมีการใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ การออมเป็นส่วนรั่วไหล (ลูกศรหมายเลข 3) แต่สถาบันการเงินได้ทำหน้าที่นำเงินออมไปให้ภาคธุรกิจกู้ยืมเพื่อการลงทุน จึงเป็นการอัดฉีดรายได้กลับเข้าสู่กระแสการหมุนเวียน (ลูกศรหมายเลข 4)

แบบจำลองแสดง 4 ภาคเศรษฐกิจ

ประกอบด้วยภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และภาคการติดต่อต่างประเทศ เป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ใกล้เคียงกับโลกที่เป็นจริงมากที่สุด เพื่อลดความซับซ้อน ในที่นี้สมมติว่าภาครัฐบาลไม่มีการติดต่อกับต่างประเทศ เมื่อภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจสั่งเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศ รายได้ส่วนหนึ่งจะไหลออกจากกระแสการหมุนเวียน (ลูกศรหมายเลข 7) ซึ่งเป็นการรั่วไหล ทำให้ภาคครัวเรือนมีการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจลดลง (ลูกศรหมายเลข 2) ทำนองเดียวกัน ภาคธุรกิจก็ใช้ปัจจัยการผลิตจากภาคครัวเรือนลดลง ภาคครัวเรือนมีรายได้จากการขายปัจจัยการผลิตลดลง (ลูกศรหมายเลข 1) ทั้งหมดนี้ทำให้กระแสการหมุนเวียนมีมูลค่าลดลง

ในทางตรงกันข้าม เมื่อภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจมีการส่งออกสินค้าและบริการไปยังต่างประเทศ เป็นการอัดฉีดรายได้เข้าสู่กระแสการหมุนเวียน (ลูกศรหมายเลข 8) ภาคครัวเรือนมีรายได้มากขึ้น สามารถใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจได้มากขึ้น ส่วนภาคธุรกิจเมื่อขาย

สินค้าและบริการได้มากขึ้น ก็สามารถขยายการผลิตโดยการจ้างปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ทั้งหมดนี้ทำให้กระแสการหมุนเวียนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

กระแสการหมุนเวียนจะมีขนาดเพิ่มขึ้น คงที่ หรือลดลง ขึ้นอยู่กับมูลค่าสุทธิของการสั่งเข้าและการส่งออก ในที่นี้เพื่อให้เข้าใจจึงกำหนดให้มูลค่าสุทธิดังกล่าวมีค่าเป็นศูนย์ นั่นคือ ให้การสั่งเข้าและการส่งออกมีมูลค่าเท่ากัน

ภาพที่ 2 แบบจำลองแสดง 4 ภาคเศรษฐกิจ

ที่มา : วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2541)

2.2 แหล่งที่มาของรายได้และรายจ่ายของธนาคารพาณิชย์

(ที่มา : การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 1-8)

2.2.1 แหล่งที่มาของรายได้ของธนาคารพาณิชย์

ในด้านแหล่งที่มาของรายได้ของธนาคารพาณิชย์สามารถที่จะจำแนกออก เป็นหมวดใหญ่ๆ คือ

2.2.1.1 รายได้จากดอกเบี้ยและการรับซื้อลดตั๋วต่างๆ

รายได้จากดอกเบี้ยอันนี้ก็คือ รายได้จากการที่ธนาคารพาณิชย์นำเงินไปปล่อยกู้ให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งมีทั้งเงินกู้ระยะสั้น ระยะกลาง และเงินกู้ระยะยาว นับเป็นรายได้หลักของธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะธุรกิจต่างๆ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องหาเงินทุน

จากธนาคารพาณิชย์อยู่ แต่ในอนาคต เมื่อตลาดการเงินมีการพัฒนามากขึ้น ธุรกิจต่างๆ ที่มีฐานะมั่นคงจะสามารถระดมเงินทุนจากประชาชนได้โดยตรงโดยมิต้องผ่านธนาคารพาณิชย์อีกแล้ว รายได้ในหมวดนี้ก็จะมีความโน้มถ่วงลดลงเรื่อยๆ

เป็นรายได้หลักและมีความสำคัญมากของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะรายได้จากดอกเบี้ยรับจากการให้สินเชื่อและเงินฝาก

1.1 ดอกเบี้ยรับจากการให้สินเชื่อและเงินฝาก เป็นรายได้หลักของธนาคาร รายได้ดังกล่าวจะเกิดจากการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร หรือธนาคารให้เงินกู้ยืมแก่ลูกค้า และลูกค้าชำระดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารตามข้อตกลง นอกจากนี้ยังมีรายได้อีกส่วนหนึ่งมาจากการฝากเงินกับธนาคารอื่นๆ หรือจากการปล่อยกู้ให้แก่ธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นๆ

1.1.1 การปล่อยสินเชื่อ ในการปล่อยสินเชื่อ ธนาคารจะคำนึงถึงคุณภาพและผลตอบแทนของสินเชื่อนั้นๆ และเป็นสินเชื่อที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล คุณภาพของสินเชื่อนั้น นอกจากจะพิจารณาถึงหลักทรัพย์ค้ำประกัน โครงการที่ดีมีศักยภาพสูงแล้ว ธนาคารยังต้องปฏิบัติตามนโยบายทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง หรือรัฐบาลอีกด้วย เช่น ในกรณีที่ทางราชการต้องการจะชะลอสินเชื่อสำหรับโครงการที่มีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจน้อย และมีความเสี่ยงสูง เช่น การปล่อยสินเชื่อแก่กิจการสนามกอล์ฟ เป็นต้น

ธนาคารจะต้องพยายามปล่อยสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ ในด้านปริมาณสินเชื่อที่ปล่อยนั้น จะต้องสอดคล้องกับปริมาณเงินฝากเพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องที่เหมาะสม สินเชื่อที่ปล่อยไป หากมีคุณภาพดี ธนาคารสามารถจะเรียกเก็บดอกเบี้ยได้ตามกำหนด และได้รับชำระคืนทั้งดอกเบี้ยและเงินต้น เมื่อครบกำหนด แต่ก็มีเป็นจำนวนมากที่ธนาคารไม่สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยและเงินต้นคืนได้ ต้องมีการฟ้องร้องบังคับคดี หรือไม่ก็ตัดเป็นหนี้สูญ ในปัจจุบันสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ที่สำคัญได้แก่

(1) เงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft) เป็นเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทหนึ่งที่ธนาคารให้แก่ลูกค้าที่มีบัญชีเงินฝากกระแสรายวันอยู่ที่ธนาคาร โดยธนาคารยินยอมให้ผู้ฝากเงินประเภทนี้ถอนเงินจากบัญชีเกินกว่าเงินฝากที่มีอยู่ภายในวงเงินและระยะเวลาที่ตกลงกัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ในกิจการที่ธนาคารมีนโยบายสนับสนุน หรือเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการขยายกิจการ

(2) เงินกู้ยืมทั่วไป (Loans) เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ลูกค้า ซึ่งลูกค้าแต่ละรายจะมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมแตกต่างกันไป เช่น เป็นสินเชื่อบุคคล สินเชื่อเกษตร สินเชื่อก่อสร้าง สินเชื่อพาณิชย์กรรม เป็นต้น

(3) ตัวเงินและอื่นๆ เป็นการให้เงินกู้ยืมแก่ลูกค้าที่นิยมกันประเภทหนึ่ง โดยลูกค้าหรือผู้กู้ยืมจะออกตัวสัญญาใช้เงิน กำหนดระยะเวลา และอัตราดอกเบี้ยที่จะชำระเงินคืนแก่ธนาคารไว้อย่างชัดเจน และมอบตัวสัญญาใช้เงินดังกล่าวนั้นแก่ธนาคารพร้อมกับหลักประกันว่าเงินที่ลูกค้ากู้ยืมไปในวันนี้ จะได้รับคืนตามที่กำหนดไว้ในตัวสัญญาใช้เงิน

ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จะมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้อยู่ภายใต้เพดานดอกเบี้ยที่กำหนด และจะต้องสอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยฝาก เพื่อให้ธนาคารมีกำไรที่พอจะสามารถดำรงธุรกิจต่อไปได้ อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวนี้ เป็นอัตราสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่โดยแท้จริงแล้ว อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารเรียกเก็บจากลูกค้าจะต่ำกว่า เพราะภาวะการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเอง และมีลูกค้าหลายระดับที่ธนาคารจะต้องพิจารณาเรียกเก็บดอกเบี้ยแตกต่างกันไป เช่น มีดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากลูกค้าชั้นดี ซึ่งเรียกว่า ไพรม์เรท (Prime Rate) หรือ MLR (Minimum Lone Rate) หรือ MOR (Minimum Overdraft Rate) เป็นต้น

1.1.2 การฝากเงินกับธนาคารอื่น ในกรณีที่ธนาคารปล่อยสินเชื่อได้ต่ำกว่าเงินฝากที่ได้รับทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องส่วนเกินที่สูง ธนาคารจะนำเงินที่เป็นสภาพคล่องส่วนเกินบางส่วนไปฝาก หรือปล่อยกู้ให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้เป็นดอกเบี้ยจากเงินที่เป็นสภาพคล่องส่วนเกินดังกล่าว

1.2 เงินปันผลจากหลักทรัพย์ เป็นรายได้ที่เกิดจากหลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้าประกัน ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีไว้ตามข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย ในกรณีต่างๆ เช่น เป็นหลักทรัพย์ตามการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง หรือเป็นหลักทรัพย์ตามเงื่อนไขการเปิดสาขา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นรายได้ที่เกิดจากหลักทรัพย์อื่นๆ ซึ่งธนาคารได้นำเงินซึ่งเป็นสภาพคล่องส่วนเกินบางส่วนไปลงทุน เพื่อก่อให้เกิดรายได้

สำหรับการซื้อลดตัวนั้น เป็นการที่ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมโดยการรับซื้อตัวเงินประกอบด้วย ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และเช็คจากลูกหนี้ แล้วธนาคารจะนำเอกสารสิทธิ์นั้นไปเรียกเก็บจากผู้ที่ต้องจ่ายเมื่อตัวครบกำหนด ธนาคารจะได้รับผลประโยชน์จากค่าส่วนลดเมื่อธนาคารเรียกเก็บจากลูกหนี้ ณ วันที่ขายตัวเงิน จึงมีลักษณะเป็นการเรียกเก็บดอกเบี้ยล่วงหน้า

2.2.1.2 รายได้จากค่าธรรมเนียม

เป็นแหล่งรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ที่มีความสำคัญรองลงมา ในอดีตที่ผ่านมา รายได้จากค่าธรรมเนียมของธนาคารพาณิชย์จะยังไม่สูงมากนัก เพราะธนาคารมักจะเป็นผู้รับภาระต้นทุนแลค่าใช้จ่ายของบริการต่างๆ เอาไว้เองมากกว่า เนื่องจากส่วนต่างของดอกเบี้ยจ่าย

และดอกเบียรับค่อนข้างจะห่างกันมาก แต่ในปัจจุบันช่องว่างของอัตราดอกเบี้ยจ่ายและรับจะแคบลงทุกที ทำให้ธนาคารต้องบริหารรายได้จากแหล่งอื่นเข้ามาเสริม ทำให้รายได้จากค่าธรรมเนียมได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับ

ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ เป็นรายได้ที่เกิดจากการให้บริการของธนาคาร อันได้แก่ ค่าใช้บริการเอทีเอ็ม ค่าธรรมเนียมบัตรเครดิต ค่าใช้บริการในการรับรองและค้ำประกันต่างๆ ค่าที่ปรึกษา เป็นต้น ซึ่งค่าธรรมเนียมและค่าบริการเหล่านี้เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในภาวะปัจจุบัน

2.2.1.3 รายได้จากหลักทรัพย์และการลงทุน

เป็นรายได้จากการที่ธนาคารพาณิชย์นำเงินไปลงทุนหาผลประโยชน์ด้วยการซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล ได้แก่ การซื้อตั๋วเงินคลัง (Treasury bill) และพันธบัตรรัฐบาล (Government bond) หรือลงทุนซื้อหุ้นทุน (Stock) หรือหุ้นกู้ (Debenture) ของบริษัทต่างๆ ในกรณีที่ซื้อตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ ผลตอบแทนก็คือดอกเบี้ย ส่วนในกรณีที่ซื้อหุ้นทุน ผลตอบแทนก็คือเงินปันผล หรือ กำไรจากการขายหลักทรัพย์ เมื่อราคาของหลักทรัพย์นั้นสูงขึ้น (Capital gain) การลงทุนในหุ้นของบริษัทต่างๆ นี้ แต่เดิมธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราการลงทุนของธนาคารพาณิชย์ในบริษัทใดบริษัทหนึ่งได้ไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งเมื่อมีการพัฒนาตลาดการเงินมีความเป็นเสรีมากขึ้นแล้ว ขอบเขตการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ก็จะขยายกว้างขึ้น รายได้ในหมวดนี้ก็จะมีความสำคัญมากขึ้นเช่นกัน

2.2.1.4 รายได้จากการปริวรรตเงินตรา

เป็นรายได้จากการที่ธนาคารพาณิชย์ให้บริการซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยตรงกับประชาชนทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการซื้อขายเงินตราอันเนื่องมาจากธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้ง 2 ด้านนี้กำลังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งก็มีทั้งการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันธรรมดา ตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ประกาศ หรือมีการเสนอขายบริการประเภทของอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า เพื่อป้องกันความเสี่ยง เป็นต้น รายได้ในหมวดนี้ก็เช่นกัน หลังจากที่มีนโยบายจะให้อิสระแก่ธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ของเขตการให้บริการในด้านนี้ก็กว้างขึ้น และจะมีผลทำให้รายได้เพิ่มขึ้นด้วย

2.2.1.5 รายได้อื่นๆ

รายได้อื่นๆของธนาคารพาณิชย์จะประกอบด้วย รายได้จากการขายสินทรัพย์ของธนาคารที่มีอยู่ เช่นการขายที่ดิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการขายตราสารการเงิน การให้เชาตู้รับฝาก และการให้เช่าอาคารสำนักงาน เป็นต้น

2.2.2 แหล่งที่มาของรายจ่ายของธนาคารพาณิชย์

แหล่งที่มาของรายจ่ายของธนาคารพาณิชย์จะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายที่มีขาดดอกเบี้ย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.2.1 ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย เป็นค่าใช้จ่ายหลักและมีความสำคัญมาก ธนาคารพาณิชย์จะพยายามควบคุมค่าใช้จ่ายด้านนี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายการระดมเงินฝากของแต่ละธนาคาร ธนาคารใดจ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูง โดยปกติแล้วก็จะสามารถระดมเงินฝากได้มาก

1. ดอกเบี้ยจ่ายของเงินฝาก ธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฝากเงินไว้กับธนาคารตามอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารประกาศ และตามประเภทของเงินฝาก ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 เงินฝากกระแสรายวัน (Current Accounts) เป็นเงินฝากที่ธนาคารจะต้องจ่ายคืนทันทีเมื่อทวงถามหรือตามคำสั่งของผู้ฝาก และโดยปกติแล้วนิยมสั่งจ่ายโดยใช้เช็คธนาคาร ซึ่งเจ้าของบัญชีหรือผู้ฝากจะเป็นผู้ลงลายมือชื่อสั่งจ่าย เงินฝากประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อความคล่องตัวของการดำเนินธุรกิจและเป็นเงินฝากประเภทเดียวที่ธนาคารไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ย

1.2 เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Accounts) เป็นเงินฝากที่ธนาคารจะต้องจ่ายเมื่อทวงถามประเภทหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ จึงเหมาะสำหรับบุคคลที่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายในแต่ละเดือน และประสงค์จะหาดอกเบี้ยจากเงินจำนวนนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ เงินฝากประเภทนี้นิยมใช้สมุดคู่ฝากบันทึกรายการฝาก-ถอน และธนาคารจ่ายอัตราดอกเบี้ยตามระยะเวลา และเงินคงเหลือในบัญชี

1.3 เงินฝากประจำ (Time Deposits) เป็นเงินฝากที่ธนาคารต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาที่แน่นอนตามที่ตกลงกันได้ นิยมกำหนดเป็น 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน อัตราดอกเบี้ยจะระบุตามระยะเวลาด้วยโดยมีพื้นฐานการฝากเงิน 2 ลักษณะคือ ใบบริษฝากประจำ และสมุดคู่ฝาก เงินฝากประเภทนี้จะมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ และหากผู้ฝากถอนก่อนกำหนดเวลาที่ระบุไว้ โดยทั่วไปก็จะถูกปรับตามอัตราที่ประกาศ

เงินฝากแต่ละประเภทมีต้นทุนดอกเบี้ยที่แตกต่างกัน ดังนั้นธนาคารจำต้องคำนึงถึงต้นทุนเฉลี่ยที่เหมาะสม และมีเงินฝากแต่ละประเภทเป็นส่วนที่สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยและ

ภาวะเศรษฐกิจแต่ละช่วงเวลา นั่นคือ ในบางช่วงประชาชนนิยมฝากออมทรัพย์ บางช่วงนิยมฝากประจำ 3 เดือน หรือ 12 เดือน หรือธนาคารมีนโยบายจะเร่งระดมเงินฝากประเภทใดประเภทหนึ่ง ในขณะนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการเงินและภาวะเศรษฐกิจ รวมทั้งการแข่งขันกับธนาคารอื่นๆ ประเด็นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อต้นทุนและการระดมเงินฝากมากทีเดียว

ในอดีต ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแต่ละประเภท เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่ปัจจุบันนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ย ทั้งเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ ซึ่งมีผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีสภาพลอยตัว ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแต่ละประเภทได้ด้วยตัวเอง แต่อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากดังกล่าว ปกติจะประชุมตกลงกันในกลุ่ม 5 ธนาคารใหญ่ หรือบางครั้งก็ประชุมสมาคมธนาคารไทยเพื่อร่วมกันพิจารณา ทั้งนี้เพื่อลดการแข่งขันด้านอัตราดอกเบี้ยระหว่างกันลงบ้าง แต่ก็มีบางธนาคารกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามภาวะการแข่งขัน และสถานการณ์ทางการเงินของตนเองเป็นหลักก็มีบ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการแข่งขันกันมากขึ้นในหมู่ธนาคารด้วยกันเอง

2. ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการที่ธนาคารไปกู้เงินจากสถาบันการเงินอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเองหรือธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารในต่างประเทศ หรือสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งจะเป็นทั้งการกู้ระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะสั้นส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเองหรือเป็นการกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนการกู้ระยะยาว มักจะเป็นการกู้จากธนาคารในต่างประเทศ การกู้ยืมของธนาคารแต่ละแห่งนั้นเกิดจากธนาคารขาดสภาพคล่อง หรือธนาคารคาดว่าจะต้นทุนจากการกู้ยืมเงิน ดังกล่าวนั้นต่ำกว่าต้นทุนที่เกิดจากดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งปริมาณการกู้ยืมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายของธนาคารแต่ละแห่ง

2.2.2.2 ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายด้านพนักงานจะเป็นรายจ่ายที่สำคัญในกลุ่มนี้ ทั้งนี้เพราะพนักงานธนาคารส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการเงินระดับหนึ่ง เงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ เช่น สวัสดิการต่างๆ ก็จะถูกกำหนดไว้แน่นอน ประกอบกับธุรกิจธนาคารเป็นธุรกิจทางการเงินที่ต้องใช้พนักงานเป็นหลักสำคัญในการบริการ ดังนั้น แต่ละธนาคารจึงมีพนักงานเป็นจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายด้านนี้จึงสูงขึ้นด้วย

ค่าใช้จ่ายด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับเงินลงทุนในอาคารสถานที่ที่เปิดสาขาใหม่ หรือมีการปรับปรุงซ่อมแซมที่ทำการเดิม รวมทั้งวิธีการหักค่าเสื่อมราคา ประกอบกับธนาคารมีการลงทุนในเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน รถยนต์ หรือคอมพิวเตอร์และเปิดสาขาใหม่เป็นจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายในหมวดนี้ก็จะสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการพิจารณาค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้มียรายละเอียดมาก ประกอบกับถ้ามองภาพรวมของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบงาน พนักงานและเทคโนโลยีแล้ว การปรับทิศทางการลงทุนและนโยบายด้านการพนักงานของธนาคารก็จะพัฒนาสอดคล้องกับเป้าหมายของธุรกิจของธนาคารในระยะยาวได้

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าการบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารนั้น มีสาระสำคัญหลักๆ อยู่ที่การบริหารรายได้จากการปล่อยสินเชื่อ และการบริหารต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก ส่วนรายได้อื่นๆ ของธนาคารนั้นในอดีตไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก แต่ปัจจุบันและในอนาคต รายได้กลุ่มนี้จะมีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ และจะมีผลต่อฐานะกำไร (ขาดทุน) ของแต่ละธนาคารด้วย ทั้งนี้เนื่องจากส่วนค่างานเกิดจากดอกเบี้ยรับ และดอกเบี้ยจ่ายนั้นจะแคบลง เมื่อธนาคารมีการแข่งขันกันมากขึ้น ต้นทุนในการระดมเงินฝากก็จะสูงขึ้น ในขณะที่ดอกเบี้ยรับแต่ละธนาคารก็จะถูกกดดันให้ลดต่ำลงเพราะภาวะการแข่งขันเช่นกัน ดังนั้นการบริหารให้ธนาคารมีส่วนต่างดอกเบี้ยสูงๆ นั้น ปัจจุบันจึงไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินเชื่อที่ปล่อยไป และต้นทุนเฉลี่ยของเงินฝากทั้งหมดด้วย เมื่อการบริหารส่วนต่างดอกเบี้ยเริ่มมีความลำบาก และมีแนวโน้มที่จะมีส่วนต่างแคบลงเช่นนี้ ประกอบกับการเปิดประเทศหรือประเทศมีการค้าระหว่างประเทศสูงมากขึ้นเรื่อยๆ และเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายเงินตราต่างประเทศ โอกาสในการทำธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้ด้านค่าธรรมเนียม และมีรายได้จากการซื้อ - ขายเงินตราต่างประเทศจึงสูงขึ้น และมีรายได้ส่วนนี้เป็นรายได้ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำกำไร การบริหารทางการเงิน และความสามารถของแต่ละธนาคารจริงๆ

ดังนั้นการบริหารกำไรของธนาคารจึงเป็นประเด็นสำคัญที่การบริหารส่วนต่างของดอกเบี้ยรับ - ดอกเบี้ยจ่าย การเพิ่มรายได้อันเกิดจากค่าธรรมเนียม และการเพิ่มรายได้จากการปริวรรตหรือการซื้อขายเงินตราต่างประเทศนั่นเอง

2.3 การบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์

(ที่มา : การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 1-15)

ธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นดังเช่นกิจการทั่วไป กล่าวคือ มีทั้งรายได้และค่าใช้จ่าย แต่ต่างกับกิจการทั่วไปตรงที่สินค้าของธนาคารคือ เงิน ธุรกิจของธนาคารจึงเป็นธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน

เงิน รายได้และค่าใช้จ่ายหลักที่สำคัญของธนาคารจึงอยู่ในรูปดอกเบี้ยรับจากการปล่อยสินเชื่อ และดอกเบี้ยจ่ายจากเงินฝาก นอกจากนี้ยังมีรายได้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกเช่นเดียวกับกิจการทั่วไป

2.3.1 หลักการบริหารรายได้

รายได้สำคัญของธนาคาร เกิดจากการปล่อยสินเชื่อและค่าธรรมเนียม จากการให้บริการดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น หลักการบริหารรายได้ จึงพอจะสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

2.3.1.1 คุณภาพของสินเชื่อ นับเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารรายได้เลยทีเดียว เพราะสินเชื่อที่ได้รับการวิเคราะห์คุณภาพอย่างเพียงพอก่อนการอนุมัตินั้น จะช่วยลดปัญหาของสินเชื่อนั้นที่จะมีต่อธนาคาร ตลอดจนอายุการกู้ยืม โดยทั่วไปการวิเคราะห์หลักทรัพย์จะคำนึงถึงหลักทรัพย์ค้ำประกัน ความเป็นไปได้ของโครงการทางการผลิต การตลาดและผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาถึงความชำนาญหรือความสามารถของผู้บริหารด้วย

2.3.1.2 ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทั่วไปเมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของสินเชื่อ ก็มักจะคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมประกอบด้วย แต่การที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยอาจไม่สูงเต็มตามอัตราที่ประกาศก็ได้ ถ้าสินเชื่อหรือลูกค้านั้นๆ มีธุรกิจอื่นกับธนาคารด้วย ซึ่งหมายถึงในกรณีที่ลูกค้านั้นๆ ถูกจัดเป็นลูกค้าชั้นดี (Prime Customer) แล้ว ลูกค้ารายนั้นก็มักจะได้รับการที่เป็นพิเศษ กว่าลูกค้ารายอื่นๆ การเป็นลูกค้าชั้นดีในที่นี้จึงมิได้หมายถึงลูกค้ารายใหญ่เท่านั้น แต่หมายถึงลูกค้ารายใหญ่ที่มีธุรกิจผูกพัน และใช้บริการทางการเงินกับธนาคารหลายๆ ประเภทอย่างต่อเนื่อง ทั้งเงินกู้ เงินฝาก การนำเข้า การส่งออก การโอนเงิน ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และอื่นๆ ดังนั้น การบริหารรายได้ประเด็นหนึ่งคือ ธนาคารควรจะมีลูกค้าที่ดีเช่นนี้อยู่จำนวนหนึ่ง เพราะลูกค้ากลุ่มนี้จะเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจของธนาคารมากกว่าลูกค้าที่ใช้บริการเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น ลูกค้าประเภทนี้จะให้ผลตอบแทนแก่ธนาคารทั้งที่เป็นดอกเบี้ยและมีโชดดอกเบี้ย นอกจากนั้นลูกค้ากลุ่มนี้ก็มักจะเป็นลูกค้าที่มีคุณภาพสูง ซื่อสัตย์ต่อการทำธุรกิจ และมีประวัติความสัมพันธ์อันยาวนาน หากธนาคารมีฐานลูกค้าที่มีคุณภาพเช่นนี้ ปัญหาอันเกิดจากสินเชื่อ เช่น หนี้ที่มีปัญหา ดอกเบี้ยค้างรับหรือหนี้เสีย ก็จะบรรเทาลงได้

2.3.1.3 การชำระหนี้ การบริหารรายได้ที่สำคัญประเด็นหนึ่งคือ ดอกเบี้ยรับ และการชำระหนี้คืนจากลูกค้า การชำระดอกเบี้ยตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง สินเชื่อนั้นเป็นสินเชื่อที่มีคุณภาพดี แม้จะเป็นสินเชื่อที่มีวงเงินไม่สูงมากนักก็ตาม เมื่อครบกำหนดอายุสัญญาโดยทั่วไปก็จะมีการชำระคืนเงินต้นด้วย สินเชื่อที่ถูกจัดว่าเป็นสินเชื่อมีคุณภาพแล้ว ก็อาจจะกลายเป็นสินเชื่อที่มีปัญหาได้ หากขาดการชำระหนี้ดอกเบี้ยตามข้อกำหนด ดังนั้น การชำระหนี้ดอกเบี้ยจึงเป็นเครื่องชี้คุณภาพสินเชื่อหลังการอนุมัติที่ดีประการหนึ่ง ผู้บริหารธนาคารจึงให้

ความสำคัญต่อดอกเบี้ยรับ และวางระบบการติดตามลูกค้าเพื่อให้ชำระหนี้ เช่น การจัดชั้นหนี้ การติดตามทวงถามด้วยความสุภาพ (ด้วยวาจา) การติดตามทวงถามด้วยหนังสือแจ้งเพื่อชำระหนี้ ตามกำหนด การมีหนังสือเตือนจากนิติกรหรือทนายความ การฟ้องบังคับคดี เป็นต้น

2.3.1.4 การแข่งขันการตลาดสินเชื่อ ความก้าวหน้าทางการเงินในโลกปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจธนาคารของไทย เปลี่ยนโฉมหน้าจากสภาพที่มีการแข่งขันน้อย เริ่มมีการแข่งขันมากขึ้น ทั้งการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ไทยด้วยกันเอง แข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และที่สำคัญลูกค้าธนาคารได้พัฒนาตนเองขึ้นมา มีความรู้ความเข้าใจ และเลือกใช้บริการธนาคารต่างๆ ได้มากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารธนาคารจึงต้องก้าวออกจากวงจรในอดีต เผชิญกับสภาพการแข่งขันในปัจจุบันและอนาคตมากขึ้น การคำนึงถึงรายได้หลักๆ เพียงไม่กี่อย่าง อาจจะไม่เพียงพอการแสวงหารายได้จากการบริการใหม่ๆ ทางการเงินที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กับความทันสมัย ความก้าวหน้า และความต้องการของธุรกิจข้ามชาติในปัจจุบัน จะช่วยให้ธนาคารคงฐานะภาพความเป็นผู้นำในตลาดนั้นได้ การเพิ่มบทบาทของธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนในรูปของค่าธรรมเนียม และกำไรจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ เป็นแนวทางสำคัญของการแข่งขันในตลาดสินเชื่อ และการบริการในขณะนี้ ซึ่งหมายความว่า นอกจากสินเชื่อของธนาคารจะมีความสัมพันธ์กับธุรกิจนำเข้า – ส่งออกมากขึ้นแล้ว ธนาคารจะต้องมีบริการทางการเงินเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจเหล่านี้มากขึ้นด้วย เช่น การเป็นผู้จัดการร่วมเพื่อสินเชื่อรายใหญ่ๆ (Syndication Loan) เป็นต้น ธุรกิจเหล่านี้กำลังมีบทบาทสูงขึ้น และเพิ่มรายได้ให้แก่ธนาคารอย่างน่าสนใจ

การบริหารรายได้ นอกจากจะมีหลักคำนึงอย่างกว้างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องคำนึงถึงแนวนโยบายสินเชื่อของธนาคารนั้นๆ ประกอบด้วย นโยบายด้านสินเชื่อจะเป็นเครื่องชี้นำถึงการจัดการสินเชื่อ กลยุทธ์การตลาดสินเชื่อ ความสามารถและระบบงานสินเชื่อของธนาคารนั้นๆ เป็นอย่างดี นโยบายสินเชื่อที่ชัดเจนของผู้บริหารจะช่วยให้การบริหารสินเชื่อของธนาคารมีทิศทางที่สอดคล้องกัน เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของธนาคาร และแสดงถึงระดับการแข่งขันของธนาคารนั้นๆ ด้วย

2.3.2 หลักการบริหารค่าใช้จ่าย

รายการสำคัญๆ ด้านค่าใช้จ่ายของธนาคาร ก็คือค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก ค่าเงินเดือนและผลประโยชน์ พนักงานและค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยอื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงอาคารสถานที่ ค่าภาษี เป็นต้น การบริหารค่าใช้จ่าย จึงพอสรุปหลักการกว้างๆ ไว้ดังนี้

2.3.2.1 คุณภาพเงินฝาก ต้นทุนเงินฝากเป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในบรรดาค่าใช้จ่ายของธนาคาร ดังนั้น ความสำคัญของการบริหารค่าใช้จ่าย จึงมีน้ำหนักที่การบริหารเงินฝากมากที่สุด ซึ่งคุณภาพของเงินฝากพิจารณาได้จากต้นทุนเงินฝาก และระยะเวลาที่ฝาก

ต้นทุนเงินฝากมีประเด็นพิจารณา 2 ประการคือ โครงสร้างของเงินฝากและต้นทุนเฉลี่ย ทั้งนี้เนื่องจากเงินฝากนั้นปัจจุบันมี 3 ประเภท แต่ละประเภทจะมีอัตราดอกเบี้ยสูงต่ำแตกต่างกันไป ดังนั้นถ้าธนาคารมีเงินฝากประเภทประจำ ดอกเบี้ยสูง จำนวนมากกว่าประเภทอื่น ต้นทุนของธนาคารนั้นย่อมมีแนวโน้มสูงกว่าอีกธนาคาร และหมายถึงความสามารถในการแข่งขันระดมเงินฝากย่อมจะเสียเปรียบธนาคารที่มีต้นทุนต่ำกว่าเป็นธรรมดา หรืออีกนัยหนึ่ง แม้ว่าธนาคารนั้นจะสามารถระดมเงินฝากเข้ามาได้เป็นจำนวนมาก แต่ต้นทุนที่สูง หรือค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยก็จะสูงด้วย ทำให้มีผลต่อกำไร (ขาดทุน) ของธนาคารได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าธนาคารมีการบริหารเงินฝากที่เหมาะสม ย่อมจะสามารถรักษาดัชนีต้นทุนที่ได้เปรียบไว้ได้ ขณะเดียวกันก็สามารถระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น การบริหารเงินฝากจึงต้องคำนึงถึงแนวโน้มทางการเงิน จังหวะการแข่งขัน การกำหนดนโยบายอัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภท ความสามารถของผู้บริหาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องพอในการวิเคราะห์

ปัจจุบัน เครื่องมือระดมเงินฝากได้เริ่มพัฒนามากขึ้น แทนที่จะมีเฉพาะเงินฝาก 3 ประเภทหลัก คือ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ เท่านั้น ประชาชนผู้ออมทรัพย์ได้ให้ความสนใจตราสารทางการเงินใหม่ ๆ หรือตราสารด้านเงินฝากเพิ่มขึ้น เช่น ตราสารที่เปลี่ยนมือได้ (Certificate of Deposits : CD) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ตราสารเงินประเภทนี้ยังไม่สามารถจะนำมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะขัดข้องในด้านกฎหมายบางประการ

การให้ความสนใจต่อตราสารทางการเงินเพิ่มขึ้นของธนาคารพาณิชย์และธุรกิจทั้งหลาย เกิดขึ้นจากความพยายามที่จะบริหารการเงินหรือบริหารสภาพคล่องของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่เครื่องมือทางการเงินที่มีอยู่จะอำนวย นั้นก็หมายถึง การอำนวยความสะดวกและเงินฝากสามารถดำเนินไปควบคู่กัน ทำให้ธนาคารสามารถรักษาสัดส่วนของอัตราดอกเบี้ยและควบคุมความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การบริหารค่าใช้จ่ายในแนวทางนี้เป็นการพัฒนาการใหม่ในวงการการเงิน เมื่อตลาดมีความผันผวนมากขึ้น

นอกจากโครงสร้างเงินฝาก และต้นทุนของเงินฝากแล้ว ระยะเวลาของการฝากก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการบริหารเงินฝาก แสดงถึงคุณภาพของเงินฝากมากขึ้นในระยะเวลาที่ตลาดมีความผันผวนทางการเงิน การฝากเงินระยะสั้น เช่น 1 – 3 เดือน เริ่มเป็นที่นิยมในกลุ่มออมทรัพย์ เมื่อดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนสูงกว่าเงินฝากประจำระยะยาว แต่ด้วย

ต้นทุนที่สูงดังกล่าวนั้น ธนาคารที่รับฝากจะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่สูงขึ้นด้วย นอกจากนั้นความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยย่อมหมายถึงดอกเบี้ยหรือต้นทุนเงินฝาก สามารถปรับตัวสูงขึ้นหรือลดลงได้อย่างรวดเร็วในเวลาสั้นๆ

ในสถานการณ์เช่นนี้ ระยะเวลาการฝากเงิน และนโยบายอัตราดอกเบี้ยจึงมีความสัมพันธ์และมีความสำคัญมากขึ้น หากธนาคารใดต้องดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยสูง แรงระดมเงินฝากเข้ามามากๆ ในช่วงอัตราดอกเบี้ยสูง และเป็นเงินฝากระยะยาว ธนาคารนั้นก็ย่อมต้องแบกรับดอกเบี้ยจ่ายที่สูงและยาวนานกว่า ทั้งๆ ที่ดอกเบี้ยในตลาดได้ลดต่ำลงแล้ว ซึ่งหมายความว่า การบริหารเงินฝากของธนาคารไม่สอดคล้องกับภาวะตลาดและเป็นผลเสียต่อฐานะธนาคารในที่สุด

ดังนั้น คุณภาพเงินฝากจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงให้มากขึ้นพอๆ กับคุณภาพของสินเชื่อ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างเงินฝาก ต้นทุนเงินฝาก และระยะเวลาที่เงินฝากนั้นจะอยู่กับธนาคาร

2.3.2.2 ค่าใช้จ่ายที่มีขีดดอกเบี้ย การบริการค่าใช้จ่ายด้านนี้มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์ 3 ประการคือ ระบบงาน พนักงาน และเทคโนโลยี ซึ่งหมายความว่า ประสิทธิภาพหรือความสามารถของพนักงานนั้นแม้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถ้าระบบงานของธนาคารเป็นระบบที่ดี เป็นระบบที่รวดเร็วมีความคล่องตัวสูง และสนับสนุนด้วยระบบการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สมบูรณ์แบบ จำนวนพนักงานที่จะเติบโตสูงขึ้นก็อาจจะชะลอได้ หรือ พนักงานเท่าเดิมก็สามารถจะรองรับการเติบโตของธุรกิจได้มากขึ้นโดยไม่มีผลเสียด้านควบคุมภายใน

ดังนั้นการลงทุนของธนาคารในด้านเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงานที่ทันสมัยและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ๆ จึงมีความจำเป็นในยุคปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ ATM เป็นต้น

มีข้อสังเกตในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ก็คือความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแม้ธนาคารจะลงทุนในเครื่องมือเหมือนกัน แต่ความสามารถในการประยุกต์ระบบงานที่ประมวลผลด้วยมือเข้าสู่การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์นั้นจะมีไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นมีหลายธนาคารที่ยังมีความไม่สมบูรณ์ในระบบงานด้านต่างๆ อยู่มาก

การบริหารค่าใช้จ่ายที่มีขีดดอกเบี้ย จึงเป็นเรื่องทางเทคนิคและความสามารถของผู้บริหารและพนักงาน ประกอบกับระบบงานที่เป็นอยู่ ส่วนแนวนโยบายเรื่องค่าใช้จ่ายด้าน

พนักงานจะกำหนดไว้อย่างไร หรือค่าภาษีอากรและการลงทุนจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นเป็นเรื่องรายละเอียดที่ควรจะต้องแยกกล่าวโดยละเอียดในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ

2.4 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย

(ที่มา : การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15)

อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในทางปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ไทย แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

2.4.1 อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง

2.4.2 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหาทำกำไร

2.4.3 อัตราส่วนที่แสดงโครงสร้างของเงินทุน

2.4.4 อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขาและพนักงาน

2.4.1 อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง ประกอบด้วยอัตราส่วนหลายอัตราส่วน บางอัตราส่วนสามารถวิเคราะห์ได้จากงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองและเปิดเผยต่อผู้ถือหุ้น แต่บางอัตราส่วนจากวิเคราะห์ข้อมูลภายในของธนาคาร บางอัตราส่วนวัดสภาพคล่องภายในกิจการ แต่บางอัตราส่วนวัดสภาพคล่องภายนอกกิจการ ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

(1) อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (Cash in hand to deposits ratio)

= เงินสดในมือ / เงินฝาก

อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเป็นการเปรียบเทียบเงินสดในมือกับเงินฝาก คำนวณเป็นร้อยละ เพื่อพิจารณาว่าเงินฝาก 100 บาท ซึ่งเป็นหนี้สินที่กิจการต้องมีสภาพคล่องพร้อมจะชำระคืนนั้นมีเงินสดในมือสามารถชำระคืนได้เพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(2) อัตราส่วนเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก (Balance at B.O.T. to deposit ratio)

= เงินฝาก B.O.T. / เงินฝาก

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบสภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์เก็บไว้ในรูปเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยกับเงินฝากโดยคำนวณเป็นร้อยละ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(3) อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก (Cash in hand and balance at B.O.T. to deposits ratio)

$$= \text{เงินสดในมือและเงินฝาก B.O.T.} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนนี้รวมเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์ดำรงไว้เป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องมาก

(4) อัตราส่วนเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นต่อเงินฝาก (cash and deposits at bank to deposits ratio)

$$= \text{เงินสดและเงินฝากธนาคารอื่น} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นต่อเงินฝาก เป็นการพิจารณาสภาพคล่องในรูปเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นเป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(5) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก (Quick assets to deposits ratio)

$$= \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการคำนวณสินทรัพย์สภาพคล่องทุกประเภท ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากธนาคารอื่น เป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(6) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Quick assets to total assets ratio)

$$= \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้คำนวณสินทรัพย์สภาพคล่องทุกประเภทเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(7) อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารอื่นและหลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกันต่อสินทรัพย์รวม (Cash and deposits at bank and government securities and securities guaranteed by the government to total assets ratio)

$$= (\text{เงินสดในมือ} + \text{เงินฝากธนาคารอื่น} + \text{หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาล} \\ \text{ค้ำประกัน}) / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้คำนวณสภาพคล่องในรูปของเงินสดในมือ เงินฝากธนาคารอื่น หลักทรัพย์ รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกันเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

(8) อัตราส่วนเงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามต่อเงินฝากรวม (Demand deposits to total deposits ratio)

$$= \text{เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถาม} / \text{เงินฝากรวม}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการพิจารณาเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามอันเป็นหนี้สินที่ธนาคาร จำเป็นต้องชำระทันทีเมื่อถูกทวงถาม เป็นอัตราร้อยละของเงินฝากรวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า ธนาคารควรระมัดระวัง เนื่องจากมีหนี้สินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามในสัดส่วนสูง จึงควรดำรง สภาพคล่องให้เพียงพอมิฉะนั้นอาจจะมีปัญหาในเรื่องสภาพคล่องได้

(9) อัตราส่วนบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อเงินฝาก (Due from bank – interest bearing to deposits ratio)

$$= \text{บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มี สภาพคล่องรายการหนึ่งเป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่อง มาก

(10) อัตราส่วนบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์รวม (Due to bank – interest bearing to total assets ratio)

$$= \text{บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยเป็นร้อยละของ สินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องมาก

2.4.2 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหากำไร ประกอบด้วยอัตราส่วนที่ แสดงความสามารถในการหารายได้ และอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหากำไร

2.4.2.1 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการทำกำไร ประกอบไปด้วย

(1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)

$$= \{ \text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ} / \text{สินทรัพย์เฉลี่ย} \} * 100$$

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าธนาคารแต่ละธนาคารสามารถสร้างรายได้สุทธิจากสินทรัพย์ทั้งหมดได้มากน้อยเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่ามากยิ่งดี ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในการสร้างรายได้สุทธิจากสินทรัพย์มาก

(2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

$$= \{ \text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย} \} * 100$$

เป็นอัตราส่วนที่บอกให้ทราบถึงความสามารถในการสร้างรายได้สุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าอัตราส่วนนี้มากแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการสร้างรายได้สุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้นมากด้วย

(3) อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate)

$$= (\text{รายได้จากดอกเบี้ยรับ} / \text{เงินให้สินเชื่อ}) * 100$$

แสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่ธนาคารได้รับจากการปล่อยสินเชื่อให้ลูกค้า ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารสามารถในการสร้างรายได้จากดอกเบี้ยรับมากด้วย

(4) อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate)

$$= (\text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก} / \text{เงินฝาก}) * 100$$

แสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่ธนาคารจะต้องจ่ายให้กับลูกค้าที่นำเงินมาฝากไว้กับธนาคาร

(5) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread)

$$= \text{อัตราดอกเบี้ยรับ} - \text{อัตราดอกเบี้ยจ่าย}$$

ผลต่างระหว่างดอกเบี้ยรับกับอัตราดอกเบี้ยจ่าย ถ้าส่วนต่างของดอกเบี้ยนี้มีค่ามาก ก็แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ธนาคารได้รับจากการปล่อยสินเชื่อมีค่าสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องจ่ายให้กับลูกค้าเงินฝากมาก

(6) โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure) โดยรายได้ของธนาคารพาณิชย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ซึ่งแบ่งออกเป็น

-อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย = (รายได้ดอกเบี้ยรับ / รายได้ทั้งหมด) * 100

-อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม = (รายได้ค่าธรรมเนียม / รายได้ทั้งหมด) * 100

-อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต = (กำไรจากการปริวรรตเงินตรา / รายได้ทั้งหมด) * 100

-อัตราส่วนรายได้อื่นๆ = (รายได้อื่นๆ / รายได้ทั้งหมด) * 100

โครงสร้างรายได้เป็นอัตราส่วนของรายได้แต่ละประเภทต่อรายได้ทั้งหมด ซึ่งค่าอัตราส่วนดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพารายได้ประเภทต่างๆ ของแต่ละธนาคาร

(7) กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (Earning Per Share)

= กำไร (ขาดทุน) / จำนวนหุ้น

แสดงให้เห็นว่าธนาคารแต่ละแห่งว่ามีความสามารถในการสร้างรายได้สุทธิตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้นได้ดีเพียงใด ค่าอัตราส่วนนี้จะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในธนาคารแต่ละแห่ง ถ้ามีค่ามากแสดงว่านักลงทุนก็จะให้ความสนใจในการซื้อหุ้นเพื่อการลงทุนมาก

2.4.2.2 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหารายได้ แบ่งเป็น

(1) อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหารายได้โดยตรง ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

(1.1) อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวม (Revenue to total assets ratio)

= รายได้ / สินทรัพย์รวม

เป็นการคำนวณรายได้ทั้งหมด ทั้งรายได้ดอกเบี้ยรับ รายได้ค่าธรรมเนียมบริการและรายได้อื่นๆ โดยเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหารายได้ดี

(1.2) อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Revenue to earning assets ratio)

= รายได้ / สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้

เป็นการคำนวณรายได้ทั้งหมดโดยเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ อันได้แก่ สินเชื่อและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหารายได้ดี

(2) อัตราส่วนรายได้ที่เป็นดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Interest revenue to earning assets ratio) ประกอบด้วยอัตราส่วนย่อยดังนี้

(2.1) อัตราส่วนดอกเบี้ยและส่วนลดต่อสินเชื่อ (Interest and discounts to loans ratio)

$$= \text{ดอกเบี้ยและส่วนลด} / \text{สินเชื่อ}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการคำนวณผลตอบแทนของการให้สินเชื่อในรูปของดอกเบี้ยและส่วนลด โดยแสดงเป็นอัตราร้อยละ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหารายได้สูง

(2.2) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ (Return on investment)

$$= \text{ดอกเบี้ยและเงินปันผล} / \text{การลงทุนในหลักทรัพย์}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการคำนวณผลตอบแทนของการลงทุนในหลักทรัพย์ในรูปของดอกเบี้ยและเงินปันผล โดยแสดงเป็นอัตราร้อยละ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหารายได้สูง

2.4.2.3 อัตราส่วนที่ใช้ในการพิจารณาความเป็นไปได้ของความสามารถในการหารายได้ ประกอบด้วย

(1) อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก (Loans to deposits ratio)

$$= \text{สินเชื่อ} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการพิจารณาสัดส่วนของสินเชื่อต่อเงินฝากว่า จากแหล่งที่มาของเงินที่สำคัญคือเงินฝาก ธนาคารนำมาให้สินเชื่ออันเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในอัตราสูงเป็นร้อยละเท่าไร อัตราส่วนนี้เป็นที่นิยมและรู้จักกันกว้างขวาง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า ธนาคารนำเงินฝากไปปล่อยสินเชื่อในอัตราสูง จึงน่าจะมีรายได้สูง

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ธนาคารกู้ยืมเงินมาให้สินเชื่อด้วย การใช้อัตราส่วนนี้จะมีข้อจำกัด ไม่ได้นำมาจากเงินฝากเพียงอย่างเดียว ผู้วิเคราะห์ควรคำนึงถึงข้อนี้ด้วย

(2) อัตราส่วนสินเชื่อบorrowingเงินฝากและเงินกู้ยืม (Loans to deposits and borrowings ratio)

$$= \text{สินเชื่อ} / \text{เงินฝากและเงินกู้ยืม}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการพิจารณาว่า จากแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญคือเงินฝากและเงินกู้ยืม ธนาคารนำมาให้สินเชื่ออันเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในอัตราสูงเป็นร้อยละเท่าไร อัตราส่วนนี้จะคำนึงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งเงินฝากและเงินกู้ยืมด้วย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารนำเงินไปลงทุนในสินเชื่อสูง จึงน่าจะมีรายได้สูง

(3) อัตราส่วนสินเชื่อบorrowingสินทรัพย์รวม (Loans to total assets ratio)

$$= \text{สินเชื่อ} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงสินเชื่ออันเป็นสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวมว่า สินเชื่อเป็นร้อยละเท่าไรของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารนำเงินไปลงทุนในรูปของสินเชื่อสูง จึงน่าจะมีความสามารถในการหารายได้สูง

(4) อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม (Earning assets to total assets ratio)

$$= \text{สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้ แสดงสัดส่วนของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ว่ามีอัตราร้อยละเท่าไรของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนที่สูง จึงน่าจะมีความสามารถในการหารายได้สูง

2.4.2.4 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหากำไร สามารถแบ่งได้หลายประเภท คือ

(1) อัตราส่วนที่ใช้รายการสินทรัพย์เป็นเกณฑ์ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

(1.1) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on assets)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเป็นการเปรียบเทียบกำไรสุทธิกับจำนวนสินทรัพย์รวมของธนาคาร อันประกอบด้วย สินทรัพย์สภาพคล่อง สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ สินทรัพย์

ประจำ ฯลฯ โดยแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของสินทรัพย์ทั้งหมด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(1.2) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Return on earning assets)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้}$$

อัตราส่วนนี้ปรับปรุงมาจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ เพื่อแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นสินทรัพย์แท้จริงที่ทำให้ได้รับซึ่งรายได้และกำไรสุทธิ อัตราส่วนนี้วิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ อันประกอบด้วยสินเชื่อและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ว่าเป็นสินทรัพย์ที่ให้กำไรสูงหรือไม่ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(1.3) อัตราผลตอบแทนจากสินเชื่อ (Return on loans)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{สินเชื่อ}$$

อัตราผลตอบแทนจากสินเชื่อเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของสินเชื่อ อันเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(2) อัตราส่วนที่ให้นี้สินเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

(2.1) อัตราผลตอบแทนต่อเงินฝาก (Return on deposits)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราผลตอบแทนต่อเงินฝากเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของเงินฝาก ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่จะนำมาให้กู้ยืม จนก่อให้เกิดรายได้ และกำไรสุทธิในที่สุด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า ธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง แต่อย่างไรก็ตาม ในการเปรียบเทียบระหว่างธนาคาร ต้องคำนึงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนของแต่ละธนาคาร เนื่องจากธนาคารบางธนาคาร แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่ คือเงินฝาก ในขณะที่บางธนาคารนอกจากเงินฝากแล้ว เงินกู้ยืมก็เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญ

(2.2) อัตราผลตอบแทนต่อเงินฝากและเงินกู้ยืม (Return on deposits and borrowing)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{เงินฝาก} + \text{เงินกู้ยืม}$$

อัตราผลตอบแทนต่อเงินฝากและเงินกู้ยืมเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของจำนวนหนี้สินที่สำคัญ คือเงินฝากและเงินกู้ยืม อัตราส่วนนี้คำนึงถึงโครงสร้างของเงินทุนหรือแหล่งที่มาของเงินทุนที่มีทั้งเงินฝากและเงินกู้ยืม

(3) อัตราส่วนที่ใช้รายการส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

(3.1) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on shareholders equity)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นการแสดงกำไรสุทธิ ในรูปร้อยละของส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด ซึ่งในกรณีที่เป็นการขาดทุนจะประกอบด้วยรายการทุนเรือนหุ้น ส่วนเกินมูลค่าหุ้น กำไรสะสมทั้งที่จัดสรรแล้วและยังไม่ได้จัดสรร ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(3.2) อัตราผลตอบแทนจากเงินกองทุน (Return on capital funds)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{เงินกองทุนตามกฎหมาย}$$

อัตราผลตอบแทนจากเงินกองทุนเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของเงินกองทุน อันประกอบด้วยรายการทุนชำระแล้ว และส่วนล้ามูลค่าหุ้น ทุนสำรองตามกฎหมาย เงินสำรองที่ได้จากการจัดสรรจากกำไรสุทธิเมื่อสิ้นงวดบัญชี (ยกเว้นเงินสำรองเพื่อลดค่าสินทรัพย์และเพื่อชำระหนี้) และกำไรสุทธิคงเหลือหลังจัดสรรแล้ว (เมื่อหักผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในทุกงวดบัญชีออกแล้ว) ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(3.3) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของสุทธิ (Return on net worths)

$$= \text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสุทธิ}$$

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของสุทธิเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของส่วนของผู้ถือหุ้นสุทธิ ที่คำนวณจากยอดรวมของส่วนของผู้ถือหุ้น หักด้วยกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรร เพื่อแสดงผลตอบแทนต่อส่วนของเจ้าของที่แท้จริง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหากำไรสูง

(3.4) อัตราผลตอบแทนจากทุนที่ชำระแล้ว (Return on issues and paid-up share capital)

= กำไรสุทธิ / ทุนที่ชำระแล้ว

อัตราผลตอบแทนที่ชำระแล้วเป็นการแสดงกำไรสุทธิในรูปร้อยละของทุนชำระแล้ว อัตราส่วนนี้ประยุกต์มาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราส่วนอื่นจึงใช้ทุนที่ชำระแล้วแทนจำนวนหุ้น ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหำกำไรสูง

(3.5) อัตราส่วนที่ใช้รายการในงบกำไรขาดทุนเป็นเกณฑ์ มี 1 อัตราส่วน คือ

อัตราผลตอบแทนต่อรายได้ (Return on revenue)

= กำไรสุทธิ / รายได้รวม

อัตราผลตอบแทนต่อรายได้ เป็นการเปรียบเทียบกำไรสุทธิต่อรายได้รวม เพื่อแสดงร้อยละของรายได้รวมที่หักค่าใช้จ่ายใดๆ จนเหลือเป็นกำไรสุทธิ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหำกำไรสูง

(4) อัตราส่วนที่ใช้รายการอื่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย 2 อัตราส่วน คือ

(4.1) อัตราผลกำไรต่อจำนวนพนักงาน (Profit per Employee)

= กำไรสุทธิ / จำนวนพนักงาน

อัตราผลกำไรต่อจำนวนพนักงานเป็นการเปรียบเทียบกำไรสุทธิต่อจำนวนพนักงาน เพื่อแสดงกำไรสุทธิที่ธนาคารได้รับต่อพนักงาน 1 คนโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหำกำไรสูง

(4.2) อัตราผลกำไรต่อจำนวนสาขา (Profit per branch office)

= กำไรสุทธิ / จำนวนสาขา

อัตราผลกำไรต่อจำนวนสาขา เป็นการแสดงอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อจำนวนสาขาหรือศูนย์บริการ เพื่อแสดงกำไรสุทธิที่ธนาคารได้รับต่อ 1 สาขาโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการหำกำไรสูง

2.4.3 อัตราส่วนที่แสดงโครงสร้างของเงินทุน

ประกอบด้วย อัตราส่วนที่แสดงปริมาณสินทรัพย์เสี่ยง รวมทั้งอัตราส่วนที่แสดงการดำรงกองทุนตามกฎหมาย อัตราส่วนที่แสดงปริมาณการใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้และเจ้าของ อัตราส่วนนี้แสดงและเปรียบเทียบแหล่งที่มาของเงินทุนจากแหล่งต่างๆ ตลอดจนอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบรายการอื่นๆ ดังต่อไปนี้

(1) อัตราส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อสินทรัพย์รวม (Risk assets to total assets ratio)

$$= \text{สินทรัพย์เสี่ยง} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงสินทรัพย์ที่จัดว่าเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงสูง

(2) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Liabilities to total assets ratio)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงหนี้สินอันเป็นเงินทุนที่ธนาคารมีภาระในการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงสูง

(3) อัตราส่วนผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม (Shareholder's equity to total assets ratio)

$$= \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงรายการส่วนของผู้ถือหุ้นอันเป็นเงินทุนที่ธนาคารไม่ต้องไถ่ถอนเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงต่ำ

(4) อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม (Capital funds to total assets ratio)

$$= \text{เงินกองทุน} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงเงินกองทุนเป็นรายการที่รองรับการขาดทุนเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงต่ำ

(5) อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital funds to risk assets ratio)

$$= \text{เงินกองทุน} / \text{สินทรัพย์เสี่ยง}$$

อัตราส่วนนี้แสดงเงินกองทุนเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อแสดงว่าธนาคารมีเงินกองทุนรองรับสินทรัพย์เสี่ยงเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงต่ำ

(6) อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวม (Deposits to total liabilities ratio)

$$= \text{เงินฝาก} / \text{หนี้สินรวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงรายการเงินฝากซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดเป็นอัตราร้อยละของหนี้สินทั้งหมด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าหนี้สินของธนาคารมีเงินฝากในสัดส่วนสูง

(7) อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อหนี้สินรวม (Borrowing to total liabilities ratio)

$$= \text{เงินกู้ยืม} / \text{หนี้สินรวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงรายการซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญแหล่งหนึ่งเป็นอัตราร้อยละของหนี้สินทั้งหมด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าหนี้สินของธนาคารมีเงินกู้ในสัดส่วนสูง

(8) อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อเงินฝาก (Borrowing to deposits ratio)

$$= \text{เงินกู้ยืม} / \text{เงินฝาก}$$

อัตราส่วนนี้แสดงแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญ 2 แหล่ง คือ เงินกู้ยืมกับเงินฝากเปรียบเทียบกัน ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า แหล่งที่มาของเงินทุนในรูปเงินกู้ยืมสูงเมื่อเทียบกับเงินฝาก

(9) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Liabilities to shareholders equity ratio)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

อัตราส่วนนี้แสดงหนี้สินอันเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนจากเจ้าหนี้เปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้นอันเป็นแหล่งเงินทุนจากเจ้าของ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าแหล่งที่มาของเงินทุนในรูปหนี้สินสูงเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น

(10) อัตราส่วนเงินฝากต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Deposits to shareholder equity ratio)

$$= \text{เงินฝาก} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

อัตราส่วนนี้แสดงเงินฝากอันเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนจากเจ้าหนี้ที่สำคัญที่สุดเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนจากเจ้าของ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าแหล่งที่มาของเงินทุนในรูปเงินฝากสูงเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น

(11) อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Borrowing to shareholders equity ratio)

$$= \text{เงินกู้ยืม} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบเงินกู้ยืมซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนจากเจ้าหนี้ที่สำคัญแหล่งหนึ่งเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนจากเจ้าของ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าแหล่งที่มาของเงินทุนในรูปเงินกู้ยืมสูงเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น

(12) อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินกองทุน (Earning assets to capital funds ratio) ประกอบด้วย

(12.1) อัตราการลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินกองทุน (Investment in securities to capital fund ratio)

= เงินลงทุนในหลักทรัพย์ / เงินกองทุน

อัตราส่วนนี้แสดงเงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทที่เป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงเปรียบเทียบกับเงินกองทุนที่สามารถรองรับความเสี่ยงได้ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงสูง

(12.2) อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินกองทุน (Loans to capital funds ratio)

= สินเชื่อ / เงินกองทุน

อัตราส่วนนี้แสดงสินเชื่ออันเป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงเปรียบเทียบกับเงินกองทุนที่สามารถรองรับความเสี่ยงได้ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความเสี่ยงสูง

2.4.4 อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขาและพนักงาน ประกอบด้วยอัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขาและอัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของพนักงานดังต่อไปนี้

(1) อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขา เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นระบบธนาคารสาขา (Branch Banking System) จำนวนสาขาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการระดมเงินฝาก การให้สินเชื่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้และผลกำไรในที่สุด แต่ทว่าสาขาของธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่ได้ดีเพียงไหน ผลงานของศูนย์บริการหรือสาขาจึงเป็นเครื่องมืออีกอันหนึ่งที่จะใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของศูนย์บริการหรือสาขาของธนาคารพาณิชย์นั้น อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขามีดังนี้

(1.1) อัตราส่วนเงินฝากต่อจำนวนสาขา (Deposits per branch office)

= เงินฝาก / จำนวนสาขา

อัตราส่วนนี้แสดงปริมาณเงินฝากโดยเฉลี่ยต่อจำนวนสาขา 1 สาขา ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าเงินฝากโดยเฉลี่ยต่อสาขาหนึ่งสาขามีปริมาณสูง

(1.2) อัตราส่วนสินเชื่อต่อจำนวนสาขา (Credits per branch office)

= สินเชื่อ / จำนวนสาขา

อัตราส่วนนี้แสดงปริมาณสินเชื่อโดยเฉลี่ยต่อจำนวนสาขา 1 สาขา ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าสินเชื่อโดยเฉลี่ยต่อสาขาหนึ่งสาขามีปริมาณสูง

(1.3) อัตราส่วนรายได้รวมต่อจำนวนสาขา (Revenue per branch office)

= รายได้รวม / จำนวนสาขา

อัตราส่วนนี้แสดงรายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อจำนวนสาขา 1 สาขา ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ารายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อสาขาหนึ่งสาขามีปริมาณสูง

(1.4) อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีเงินได้ต่อจำนวนสาขา (Profit before tax per branch office)

= กำไรก่อนหักภาษีเงินได้ / จำนวนสาขา

อัตราส่วนนี้แสดงกำไรก่อนหักภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นกำไรก่อนถูกหักด้วยระบบภาษีของรัฐ ต่อจำนวนสาขา 1 สาขาโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากำไรก่อนหักภาษีเงินได้โดยเฉลี่ยต่อจำนวนสาขาหนึ่งสาขามีปริมาณสูง

(2) อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของพนักงาน เนื่องจากธนาคารเป็นระบบที่ใช้ทรัพยากรบุคคล (Man-Dominated System) ดังนั้น พนักงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ความสามารถของพนักงานจึงเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะวัดประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานธนาคารนั้น ดังนั้น อัตราส่วนที่แสดงความสามารถของพนักงานจึงเป็นอัตราส่วนอีกประเภทหนึ่งที่สามารถวิเคราะห์ประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย อัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของพนักงานมีดังนี้

(2.1) อัตราส่วนเงินฝากต่อจำนวนพนักงาน (Deposits per employee)

= เงินฝากรวม / จำนวนพนักงาน

อัตราส่วนนี้แสดงปริมาณเงินฝาก ซึ่งสมมติว่าเป็นผลงานของพนักงานทุกคนต่อพนักงาน 1 คนโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่า เงินฝากโดยเฉลี่ยต่อพนักงานหนึ่งคนมีปริมาณสูง

(2.2) อัตราส่วนสินเชื่อต่อจำนวนพนักงาน (Credit per employee)

= สินเชื่อ / จำนวนพนักงาน

อัตราส่วนนี้แสดงปริมาณสินเชื่อ ซึ่งสมมติว่าเป็นผลงานของพนักงานทุกคนต่อพนักงาน 1 คนโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าสินเชื่อโดยเฉลี่ยต่อพนักงานหนึ่งคนมีปริมาณสูง

(2.3) อัตราส่วนรายได้รวมต่อจำนวนพนักงาน (Revenue per employee)

= รายได้รวม / จำนวนพนักงาน

อัตราส่วนนี้แสดงรายได้รวม ซึ่งถือว่าเป็นผลงานของพนักงานทุกคนต่อพนักงาน 1 คนโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ารายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อพนักงานหนึ่งคนมีปริมาณสูง

(2.4) อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีเงินได้ต่อจำนวนพนักงาน (Profit before tax per employee)

= กำไรก่อนหักภาษีเงินได้ / จำนวนพนักงาน

อัตราส่วนนี้แสดงกำไรก่อนหักภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นกำไรก่อนหักด้วยผลของระบบภาษีของรัฐ ต่อจำนวนพนักงาน 1 คนโดยเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากำไรก่อนหักภาษีเงินได้โดยเฉลี่ยต่อพนักงานหนึ่งคนมีปริมาณสูง

2.5 ลักษณะของการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย

2.5.1 ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน

ความเป็นอิสระเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การตรวจภายในมีประสิทธิภาพ ฝ่ายตรวจสอบจะต้องมีเสรีภาพในการปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลแทรกแซง และได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ผู้ตรวจสอบต้องมีอิสระในการที่จะกำหนดขอบเขตใน

การตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบและสามารถให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบได้อย่างเต็มที่

2.5.2 ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

ผู้บริหารระดับสูงต้องกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายในให้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม การจัดวางระดับของฝ่ายตรวจสอบภายในให้อยู่ในระดับที่สูงหรือต่ำอย่างไรในองค์กรขึ้นอยู่กับกรอบหรือการให้ความสำคัญของฝ่ายบริหารที่มีต่อฝ่ายตรวจสอบภายในว่ามีมากน้อยเพียงใด ในบางองค์กรอาจให้เสนอรายงานการตรวจสอบภายในโดยตรงต่อคณะกรรมการบริษัท แต่ที่สำคัญก็คือผู้บริหารระดับสูงต้องให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อผลของการตรวจสอบภายในพอสมควร โดยทั่วไปแล้วหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในจะมีลักษณะเป็นการให้ความช่วยเหลือหรือเป็นที่เลี้ยงในการให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมแก่หน่วยงานด้านอื่นๆ กล่าวคือ เป็นหน่วยงานสนับสนุน (Staff) มิใช่ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน (Line)

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายในและการกำหนดความรับผิดชอบหรืออำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน จำเป็นต้องคำนึงถึงเงื่อนไขพื้นฐาน 3 ประการคือ

1. สิทธิที่เข้าถึงได้ (Accessibility) ข้อกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในจะมีความสำคัญเพียงเล็กน้อยหากผู้บริหารไม่ได้ให้อำนาจ (Authority) แก่ผู้ตรวจสอบภายในให้เข้าไปถึงแหล่งต่างๆ เพื่อที่จะตรวจสอบกระบวนการตรวจสอบทั้งหมด ตลอดจนสิทธิในการไต่ถามหรือขอทราบข้อเท็จจริงในเรื่องที่ทำการตรวจสอบ ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลทุกด้านที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบได้

2. เสรีภาพในการสอบทาน (Freedom of Reviewing) ผู้ตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเสรีภาพอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการตามกระบวนการตรวจสอบโดยปราศจากอุปสรรคต่างๆ หรือการแทรกแซงจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง นั่นคือ ทุกส่วนงานที่ถูกตรวจสอบจะต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ผู้จัดวางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่จะต้องได้รับการลงโทษ

3. ความเป็นอิสระจากผู้ตรวจสอบ (Independence from the Auditee) ผู้ตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานตรวจสอบภายใน จะต้องไม่มีอำนาจสั่งการหรือรับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงานหรือบริหารงานรวมทั้งผลงานของฝ่ายที่ถูกตรวจสอบ เพราะจะกระทบกระเทือนการออกความเห็นอย่างเป็นอิสระ เนื่องจากผู้ตรวจสอบภายในเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมที่ตน

ปฏิบัติเอง ผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในจะรายงานไปยังผู้บริหารสูงและเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงที่จะสั่งการหน่วยงานที่ถูกตรวจสอบให้ปรับปรุงแก้ไข

2.6 ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X

Leibenstein ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการของทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X (X-Efficiency) ดังต่อไปนี้

1. ความมีเหตุมีผลในการเลือก Selective Rationality (degree of maximization deviation)
2. บุคคลหรือหน่วยในการตัดสินใจพื้นฐาน (Individual as basic decision units)
3. ระดับของความพยายาม (Effort Discretion)
4. ขอบเขตของความเฉื่อย (Inert Areas)
5. ความสับสนในองค์การ (Organization Entropy)

ภายใต้ความมีเหตุมีผลในการเลือก Selective Rationality บุคคลจะเลือกกว่าตนเองจะมีระดับของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกจากพฤติกรรมสูงสุดขององค์กรเท่าใด ซึ่งระดับของความเบี่ยงเบนนี้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ

บุคลิกภาพของบุคคลจะประกอบด้วยพฤติกรรมมาตรฐาน (Standard Behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางศีลธรรม และพฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้ (Unconstrained Behavior) ซึ่งอยู่ภายใต้ส่วนลึกของจิตใจ พฤติกรรมทั้งสองส่วนนี้จะเป็นตัวสร้างระดับของแรงกดดันภายในของบุคคล นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งจะเป็นแรงกดดันจากภายนอก โดยแรงกดดันทั้งสองส่วนนี้จะเป็นตัวกำหนดระดับของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกจากพฤติกรรมสูงสุดขององค์กร

เมื่อมีการสมมติว่าสัญญาการจ้างงานเป็นไปในลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Contract) กล่าวคือ บุคคลจะรู้ว่าตนเองจะได้รับค่าตอบแทนเท่าใดจากการทำงาน แต่จะไม่รู้ว่างานนั้นต้องใช้ความพยายามมากน้อยเท่าใด บุคคลจะตีความหมายของงานที่เขาทำหรืออีกนัยหนึ่งคือมีการพิจารณาบทบาทของตนในองค์กร ซึ่งแสดงถึงระดับของความพยายามที่เขาทำ โดยที่ระดับความพยายามนี้จะเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของเขา (Effort Discretion)

แนวคิดเกี่ยวกับขอบเขตของความเฉื่อย (Inert Areas) หรือความไม่กระตือรือร้นในการทำงาน เป็นสิ่งที่มีอยู่ในความพยายามของแต่ละบุคคล ถ้าบุคคลหนึ่งมีระดับของความพยายามอยู่ระดับหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์กับระดับของอรรถประโยชน์หรือความพอใจในระดับหนึ่ง บุคคลนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงระดับของความพยายามของเขา เพื่อไปสู่ระดับของอรรถประโยชน์หรือความ

พอใจที่สูงขึ้น เหตุผลก็คือมีต้นทุนของความเฉื่อย (Inertial Cost) ในการที่จะเปลี่ยนแปลงระดับของความพยายาม โดยต้นทุนของความเฉื่อยนี้จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ในกรณีของบุคคลที่มีพฤติกรรมสูงสุด ก็จะมีต้นทุนของความเฉื่อยนี้เท่ากับศูนย์

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร (Organization Entropy) ซึ่งประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ในแนวนอน (Horizontal) หรือความสัมพันธ์ในกลุ่มของเพื่อนร่วมงานที่มีสถานภาพเดียวกัน และความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical) หรือสายการบังคับบัญชา ก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกระดับของความพยายามของบุคคล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X จะเน้นที่บุคคลเป็นสำคัญ โดยบุคคลจะเป็นหน่วยในการตัดสินใจพื้นฐาน (Individual as basic decision units) พฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคล จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของบุคลิกภาพ แนวคิดในเรื่องของความพยายาม การตีความหมายของงานที่ตนเองทำ ซึ่งการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนขององค์กรในที่สุด

โดยสรุปจึงเห็นได้ว่า ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์กร โดยบุคคลจะเป็นหน่วยในการตัดสินใจที่สำคัญ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลจะขึ้นอยู่กับบริบทของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเขา ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กรหรือปัจจัยภายนอกองค์กร รวมทั้งองค์ประกอบภายในจิตใจของตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของบุคลิกภาพ แนวคิดเกี่ยวกับความพยายาม การตีความหมายของงานที่ตนเองทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลซึ่งจะกระทบต่อต้นทุนขององค์กรในที่สุด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยใดก็ตามที่ส่งผลทางบวกต่อแนวความคิดเกี่ยวกับความพยายามของบุคคลก็จะนำไปสู่การมีต้นทุนที่ต่ำลงขององค์กร แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลและองค์กร จึงจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพได้

2.7 ทฤษฎีประสิทธิภาพการผลิต

ประสิทธิภาพการผลิต หมายถึง การผลิตผลผลิตในปริมาณที่กำหนดให้ด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุดหรือ การผลิตผลผลิตด้วยต้นทุนที่กำหนดให้แต่ได้ปริมาณการผลิตที่สูงที่สุด จากบทความของ Farrell (M.J. Farrell "The Measurement of Productive Efficiency" Journal of the Royal Statistical Society Series A.) ได้อธิบายการวัดประสิทธิภาพการผลิตดังกล่าวข้างต้น โดยได้แบ่งประสิทธิภาพการผลิตออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการผลิตในเชิงเทคนิค (Technical Efficiency) ซึ่งหมายถึง ประสิทธิภาพการผลิตที่เกิดจากการที่หน่วยผลิตสามารถผลิตได้บนเส้น Production Frontier ซึ่ง

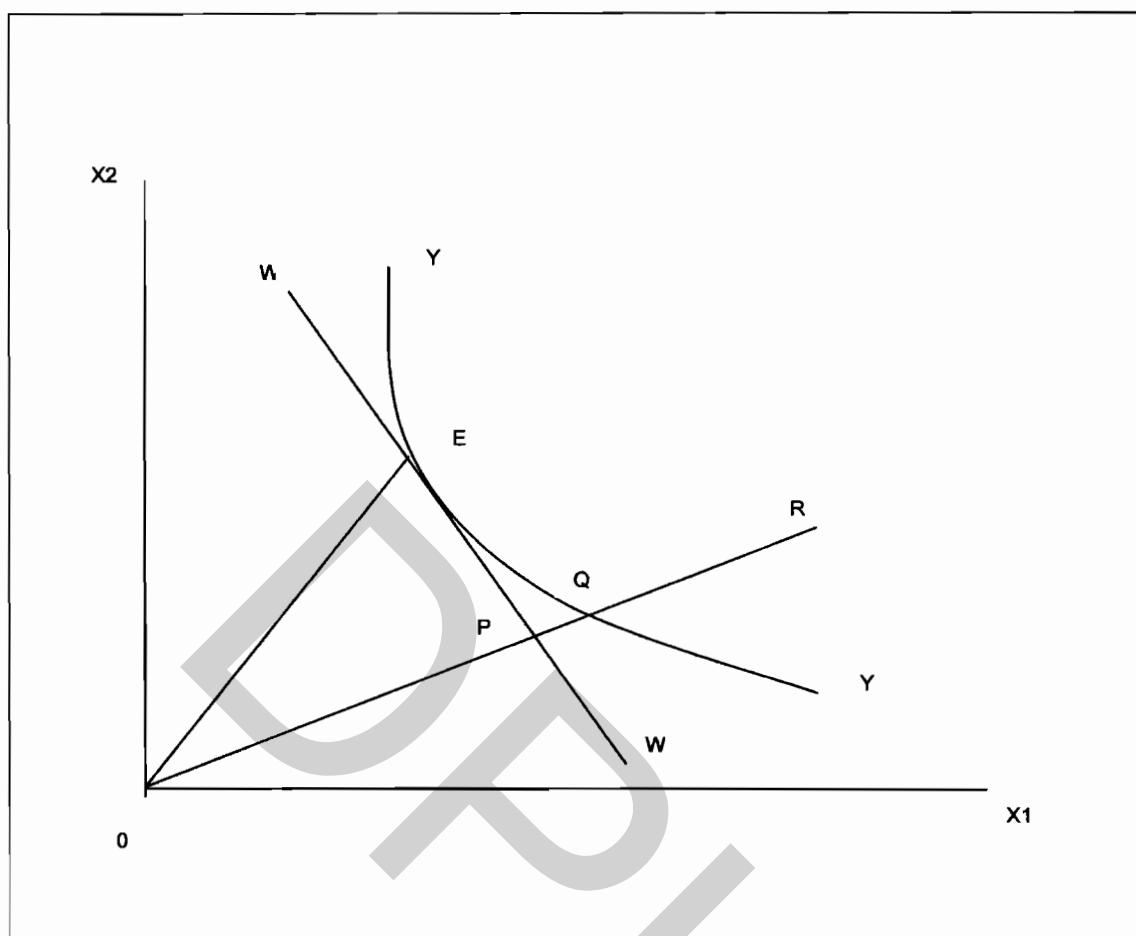
เป็นจุดการผลิตที่ได้ปริมาณผลผลิตมากที่สุด จากปัจจัยการผลิตที่กำหนด หรือจุดผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิตน้อยที่สุด

2.ประสิทธิภาพการผลิตในเชิงราคา (Price Efficiency) เป็นการพิจารณาประสิทธิภาพการผลิตที่เกิดจากการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่ทำให้ต้นทุนต่ำที่สุด จากผลผลิตที่กำหนดให้จำนวนคงที่จำนวนหนึ่ง

3.ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม (Overall Efficiency) เป็นประสิทธิภาพทั้งหมด การผลิตโดยหน่วยผลิตสามารถทำการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในเชิงเทคนิคและในเชิงราคา

2.8 Non-parametric Frontier Model

Charnes et al. (1978)ⁱ (1 Charnes, A., Cooper, and Rhodes, E (1978) "Measuring the Efficiency of Decision Making Units," *European Journal of Operational Research*, 2: 429-44.) ได้อาศัยข้อมูลของ DEA และการวิเคราะห์ด้วย Linear Programming ในการสร้าง External Piecewise Frontiers โดยที่วิธีการสร้าง Frontier นี้เป็นวิธีการที่เรียกว่า Non-statistical หรือ Non-parametric Method ซึ่งทำให้ได้ Non-parametric Frontier ขึ้น ดังนั้น Efficiency Performance ตามแนวทางของ Farrell (1957)ⁱⁱ Banlker et al. (1984) และ Fare et al. (1985) จะคำนวณจาก Firm ที่มี ผลผลิต 1 ชนิดและปัจจัยการผลิต 2 ชนิด (Single Output-Two Output) ในรูปของ Unit Isoquant Diagram ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 : Farrell Efficiency

ที่มา : Drake, Leign "Applical Financial Economics"

จากภาพที่ 3 จะเห็นว่าองค์กร E คือ องค์กรที่มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยรวมสูงสุด เนื่องจากมีประสิทธิภาพในการเลือกกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่ำสุด (Cost Minimizing Production Process) ณ ระดับราคาโดยเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิต x_1 และ x_2 ที่กำหนดให้เท่ากับ ww' ในขณะที่องค์กร Q มีการจัดสรรปัจจัยการผลิตอย่างไม่มีประสิทธิภาพ (Inefficient) ในการเลือกส่วนผสมของปัจจัยการผลิต เพราะส่วนในกรณีขององค์กร R นั้นเกิดความไม่มีประสิทธิภาพขึ้นทั้งในกรณีของความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดสรร (Allocatively Inefficient) ในสัดส่วน OP/OQ และความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Inefficient) ในสัดส่วน OQ/OR ด้วยเหตุผลที่ว่า องค์กร R มีการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งสองมากเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กร Q ในการผลิตผลผลิตจำนวนเท่ากับ

ในการวิเคราะห์ข้างต้นจะอาศัยพื้นฐานของเส้น Unit Isoquant โดยที่การผลิตเป็นไปตามเงื่อนไขของ Constant Return to Scale ซึ่งจะทำให้องค์กรที่ใช้ปัจจัยการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองมากกว่าองค์กร Q อาจเกิด Increasing Return to Scale หรือ Decreasing to Scale ได้ โดยกำหนดให้ Technical Efficiency Ratio มีค่าเท่ากับ OQ/OR ซึ่งสามารถที่จะจำแนกออกเป็น Scale Efficient Ratio มีค่าเท่ากับ OQ/OS และ Pure Technical Efficient มีค่าเท่ากับ (OS/OR) ดังจุด Q ในภาพที่ 3

จากการอธิบายข้างต้น สามารถที่จะแสดงให้เห็นว่า

$$\text{Productive Efficiency} = \text{Allocative Efficiency} * \text{Scale Efficiency}$$

$$* \text{Pure Technical Efficiency}$$

$$OP/OR = [OP/OQ] * [OQ/OS] * [OS/OR] \quad (1)$$

ในการศึกษานี้จะเน้นถึง Technical Efficiency ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับ Allocative Efficiency น้อย ซึ่ง Farrell (1957) ได้เสนอให้สร้าง Pessimistic Piecewise Linear ในการประมาณค่า Isoquant ด้วยวิธีดังกล่าวทำให้การวัดค่า Efficiency ที่ได้อยู่ในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบ (Comparative) มากกว่าที่จะเป็นการหาค่า (Absolute) เนื่องจากองค์กรที่อยู่บน Piecewise Linear Isoquant จะถูกนิยามให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการผลิต (Efficiency Firm)

แบบจำลองดังกล่าวได้รับการพัฒนาให้ใช้กับองค์กรมากกว่า 1 องค์กร (n Firm) โดยอาศัยแนวทางของ Mathematical Program Approach โดยประกอบด้วยปัจจัยการผลิต (Inputs: x) และผลผลิต (Output: y) ใน n Column Matrix ที่มี Input Requirement Set ที่แทนด้วย Free Disposal Convex ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้โดยการเลือก Weighting Vector (λ) ในการเลือก x และ y ในการแสดงถึง Firms' Efficiency Performance

ในการคำนวณค่า Pure Technical Efficiency สามารถทำได้โดยการคำนวณค่า Multiplicative Factor (θ) ที่ต่ำที่สุด ซึ่งสามารถทำได้โดยการเลือก ค่า $\{\theta, \lambda\}$ ที่ทำให้ θ มีค่าต่ำสุด ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

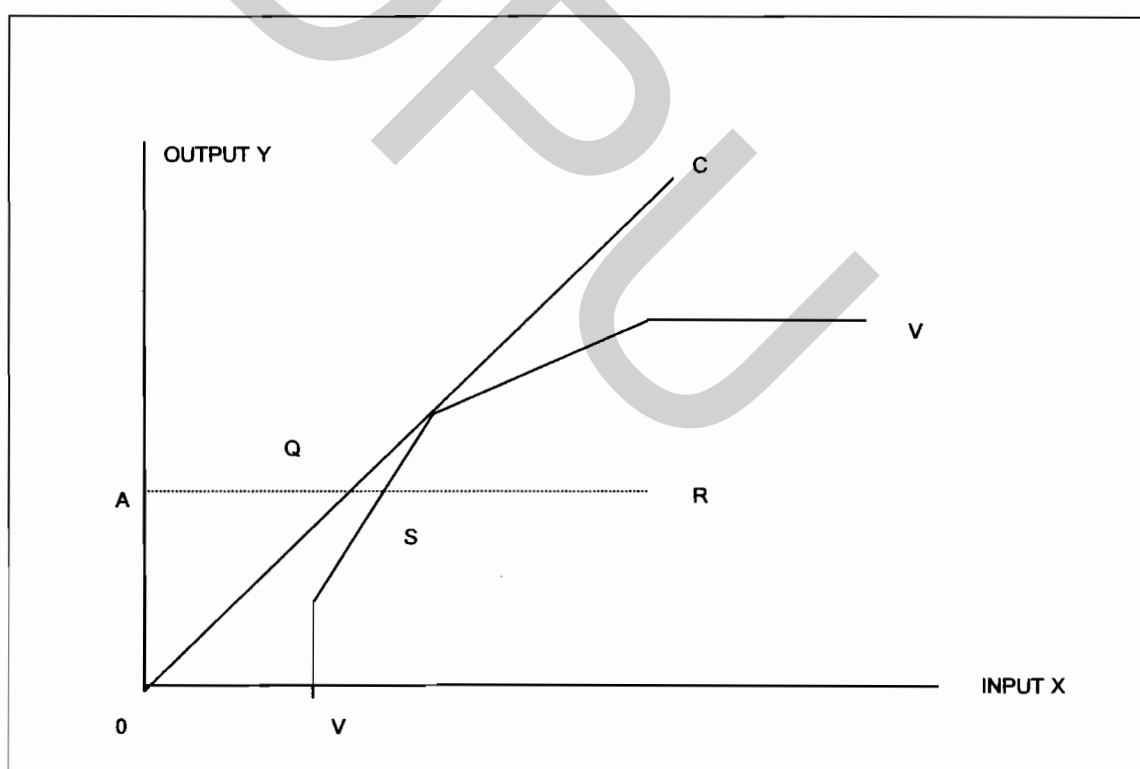
$$\theta x \geq \lambda'x$$

$$y \leq \lambda'y$$

$$\lambda_i \geq 0, \sum \lambda_i = 1, i = 1, \dots, n \quad (2)$$

ในการหาค่า Scale Efficiency จะทำได้โดยการหาค่าต่ำสุดของ θ แต่จะยกเว้นเงื่อนไข $\sum \lambda_i = 1$ ซึ่งจะทำให้ได้ Firm Production Possibility Set ดังภาพที่ 4

จากรูป เป็นกรณีของ Single Output (y) และ Single Input (x) โดยจุดต่างๆที่อยู่บนเส้น OC เป็นจะการผลิตที่ทำให้เกิด Constant Return to Scale ในขณะที่จุดต่างๆที่อยู่ทางซ้ายและทางขวาของเส้น OC คือจุดผลิตที่ก่อให้เกิด Increasing และ Decreasing Return to Scale ตามลำดับ และเมื่อกำหนดให้ $\sum \lambda_i = 1$ จะทำให้ได้ Piecewise Linear Frontier คือ vv' ที่ไม่เป็น Constant Return to Scale ซึ่งจะทำให้ได้ Resulting Technical และ Technical Efficiency Ratio มีค่าเท่ากับ AQ/AR และ AS/AR ตามลำดับ และจะได้ค่า Scale Efficiency เท่ากับ สัดส่วนระหว่าง Resulting Technical และ Technical Efficiency

ภาพที่ 4 : Scale and Technical Efficiency

ที่มา : Drake, Leign "Applical Financial Economics" 2

ในกรณีของสมการ (2) Efficiency Ratio ภายใต้เงื่อนไข Convexity และไม่ Convexity คือ θ_i และ θ_p ซึ่งจะทำให้ได้ Scale Efficiency (θ_s) เท่ากับ θ_i / θ_p โดยเมื่อเกิด Scale Inefficiency ขึ้นจะมีผลให้ Returns to Scale วัดได้โดยการประมาณค่าสมการ (2) ภายใต้เงื่อนไข Non-constant หรือ Variable Returns และ Convexity Constraint ($\sum \lambda_i = 1$) ซึ่งจะให้ผลการประมาณค่าที่แตกต่างกันไปในกรณีที่ประมาณค่าสมการ (2) ภายใต้เงื่อนไข Non-increasing Returns ($\sum \lambda_i \leq 1$) โดยถ้าผลของ Pure Technical Efficiency เหมือนกันในทั้งสองกรณี จะทำให้ Scale Inefficiency ของ Firm มีลักษณะที่เป็น Decreasing Returns to Scale ในทางตรงข้าม ถ้าผลทั้ง 2 ต่างกัน Firm มีการดำเนินงานภายใต้เงื่อนไข Increasing Returns to Scale

2.9 Malmquist Productivity Indices

Malmquist Productivity Indices มีพื้นฐานจาก Distance Function ที่มีลักษณะคล้ายกับ Production Function โดยที่ Caves et al. (1982) ได้แสดงให้เห็นว่า Malmquist Index of Productivity Growth (M) สามารถที่จะสร้างขึ้นจาก สัดส่วนระหว่างค่าของ Input Distance Function ของเวลา 2 จุด โดยกำหนดให้จุดแรกของเวลาเป็นจุดอ้างอิง (Reference Point) โดย Firm จะมี Productivity Growth เมื่อค่า $M < 1$ นอกจากนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า Individual Firm อาจจะไม่อยู่บน Efficient Frontier ทั้งสองจุดเวลา ทำให้มีการจำแนก Productivity Growth ของแต่ละ Firm ออกเป็น 2 ส่วน คือ Catching Up Effect และ Frontier Shift Effect โดยที่ Catching Up Effect แสดงถึง ระยะเวลาที่ Firm ปรับตัวเข้าสู่ Efficiency Frontier ระหว่าง 2 จุดเวลา และ Frontier Shift Effect แสดงถึง ระยะเวลาที่เส้น Efficiency Frontier เคลื่อนไประหว่าง 2 จุดเวลา ทำให้คำนวณค่า Farrell Efficiency Indices ได้โดยกำหนดให้

θ^A คือ ค่าความมีประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบของ Firm ในเวลา A เมื่อเทียบกับ Frontier ในเวลา A

θ^B คือ ค่าความมีประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบของ Firm ในเวลา B เมื่อเทียบกับ Frontier ในเวลา B

θ^C คือ ค่าความมีประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบของ Firm ในเวลา A เมื่อเทียบกับ Frontier ในเวลา B

ซึ่งจะทำให้ได้ค่า Malmquist Index of Productivity Change ระหว่างเวลา B กับ A ดังนี้

$$M = \theta^c / \theta^B \quad (3)$$

โดยค่าดังกล่าว สามารถที่จะจำแนกออกเป็น Catching Up Effect (MC) และ Frontier Shift Effect (MF) ได้ดังนี้

$$M = \theta^A / \theta^B * \theta^c / \theta^A = MC * MF \quad (4)$$

2.10 ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย พ.ศ. 2540 – พ.ศ.2545

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2540 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

สภาพคล่องของระบบการเงินในปี 2540 ตั้งตัวขึ้นมาจากปีก่อน เป็นผลจากการไหลออกของเงินทุนระหว่างประเทศ และปัญหาสถาบันการเงินในประเทศเป็นสำคัญ โดยในช่วงครึ่งปีแรก กระแสข่าวการลดค่าเงินบาท การโจมตีค่าเงินบาท และปัญหาสถาบันการเงินมีความรุนแรงขึ้น ทำให้มีเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก และประชาชนเร่งถอนเงินออกจากบริษัทเงินทุนทางการเงินจึงต้องเข้าไปปล่อยสภาพคล่องให้กับระบบการเงินเป็นจำนวนมาก ผ่านกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน และหลังจากที่เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานขึ้นจากร้อยละ 10.50 ต่อปี เป็นร้อยละ 12.50 ต่อปี สภาพคล่องของระบบการเงินในช่วงครึ่งหลังของปี 2540 ยังคงตึงตัวมากโดยตลอด เนื่องจากปัญหาเงินทุนไหลออกยังคงมีอยู่ และปัญหาสถาบันการเงินที่มีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ และในเดือนสิงหาคม ทางเราได้ขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพื่อแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ แต่ก็ไม่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติได้มากเพียงพอ ประกอบกับได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ค่าเงินและเศรษฐกิจตกต่ำในภูมิภาคเอเชีย ส่งผลให้ค่าเงินบาทมีแนวโน้มลดลง

อัตราดอกเบี้ย ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2540 ตามสภาพคล่องที่ตึงตัวขึ้น โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากร้อยละ 11.0 ต่อปี ในไตรมาสสุดท้ายของปีก่อนเป็นร้อยละ 11.3 ร้อยละ 12.0 และร้อยละ 19.3 ต่อปี

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ในปี 2540 ยังคงปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องจากที่ได้เริ่มปรับตัวขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปีก่อน โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2540 ธนาคารพาณิชย์ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากขึ้นประมาณร้อยละ 0.25 – 2.75 ต่อปี เพื่อเร่งระดมเงินฝากในประเทศ และปรับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้น และสภาพคล่องที่ตึงตัว ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2540 ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและขนาดเล็กปรับเพิ่ม

อัตราดอกเบี้ยขึ้นมากกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ เพื่อป้องกันไม่ให้สถาบันการเงินแข่งขันระดมเงินจากประชาชนมากเกินไปจนอาจเกิดความเสี่ยงต่อฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงิน ดังนั้น ทางการจึงเริ่มกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และเงินกู้ยืมจากประชาชน

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในปี 2540 ขยายตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 13.7 ในปีก่อน เป็นร้อยละ 17.0 โดยขยายตัวขึ้นมากตั้งแต่ไตรมาสที่สอง เป็นผลจากการที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในบริษัทเงินทุนและได้ย้ายเงินทุนจากบริษัทเงินทุนมาฝากไว้ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การระดมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่เร่งตัวขึ้นไม่ช่วยปัญหาขาดสภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ได้มากนัก เนื่องจากปัญหาเงินทุนไหลออกยังคงมีอยู่ต่อเนื่องและกลไกการปรับสภาพคล่องระหว่างสถาบันการเงินยังไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์

สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ มีอัตราการขยายตัวลดลงในช่วงครึ่งแรกของปี ตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอลง และการที่ธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการบริหารเงินและการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น โดยสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบมีอัตราการขยายตัวลดลงจากร้อยละ 14.2 เมื่อสิ้นปีก่อน เป็นร้อยละ 10.4 เมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2541 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

สภาพคล่องของระบบการเงินในปี 2541 ค่อนข้างผันผวน โดยมีสภาพคล่องตึงตัวในช่วงไตรมาสแรก เป็นผลจากวิกฤติการณ์การเงินในภูมิภาคที่เกิดขึ้นในปีก่อน ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและเจ้าหน้าที่ต่างประเทศ ทำให้มีการไหลออกสุทธิของเงินทุนภาคธนาคาร รวมทั้งภาคธุรกิจที่ถูกเรียกคืนเงินกู้จากสถาบันการเงินต่างประเทศเช่นกัน อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปลายไตรมาสที่สองเป็นต้นมา ภาวะสภาพคล่องตึงตัวในระบบการเงินได้ปรับตัวดีขึ้น

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จากภาวะสภาพคล่องที่ตึงตัวในช่วงไตรมาสแรกของปี 2541 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็กทยอยปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมขึ้นหลายครั้งในช่วง 4 เดือนแรก ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก อย่างไรก็ตาม หลังจากที่สภาพคล่องเริ่มปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่สอง ภาวะการแข่งขันระดมเงินฝากเริ่มลดลง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบค่อนข้างทรงตัวในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน โดยเมื่อสิ้นปี 2541 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะ 3 เดือน ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ 5 แห่ง และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็กที่เหลืออยู่ที่ระดับร้อยละ 6.0 – 6.25 และ 5.75 – 6.5 ต่อปี ตามลำดับ

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในปี 2541 มีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 8.8 ชะลอลง จากที่ขยายตัวร้อยละ 16 ในปีก่อน แต่ยังขยายตัวสูงเมื่อเทียบกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจและการว่างงานที่สูงขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ประชาชนขาดความมั่นคงในการทำงาน ทำให้มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายและการเก็บออมมากขึ้น ซึ่งการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีความมั่นคงกว่าการออมในรูปแบบอื่น อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ทางการได้ออกมาตรการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินและนโยบายประกันเงินฝากที่ชัดเจนขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถาบันการเงินทั้งระบบมากขึ้น ทำให้กระแสการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากบริษัทเงินทุนมาฝากไว้ที่ธนาคารพาณิชย์ลดลงมาก พร้อมกันนั้นประชาชนได้กระจายเงินฝากไปยังสถาบันการเงินเฉพาะกิจมากขึ้น ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี เช่น ธนาคารออมสิน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากธนาคารพาณิชย์ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลงมากเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ส่งผลให้การเพิ่มขึ้นของเงินฝากธนาคารพาณิชย์มีจำนวนไม่มากนัก

สินเชื่อบankerพาณิชย์ มียอดคงค้างลดลงมากในปี 2541 โดยมีเหตุผลสำคัญคือ ธนาคารพาณิชย์ระมัดระวังและเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น เนื่องจากเกรงว่าจะทำให้ปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสร้างภาระแก่สถาบันการเงินในการกันสำรองหนี้ด้อยคุณภาพ และเพิ่มเงินกองทุนให้ได้ตามมาตรฐาน

จากวิกฤติการณ์เศรษฐกิจการเงินที่เกิดขึ้นในปี 2541 ได้ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาการดำเนินงานมากในปี 2541 โดยคุณภาพสินทรัพย์ได้เสื่อมลงมากประกอบกับระบบธนาคารพาณิชย์ไทยได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทางการได้กำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับระบบสถาบันการเงิน เช่น การปรับปรุงหลักเกณฑ์การรับรู้อย่างได้ การกันสำรองสำหรับสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อขยายตัวของสินเชื่อเงินฝาก ผลกำไร และความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์เป็นอย่างมาก

1.การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

(ไม่รวมผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับสินเชื่อกิจการวิเทศธน

กิจ) ลดลงจากปีก่อน 174.5 พันล้านบาท หรือร้อยละ 3.2 จากภาวะเศรษฐกิจถดถอย และทางการได้ประกาศใช้มาตรการเบ็ดเสร็จเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541 โดยประกาศควบกิจการธนาคารแหลมทองเข้ากับธนาคารรัตนสินและธนาคารสหธนาคารควบรวมกับบริษัทเงินทุน และธนาคารมหานครกับธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การควบรวมกับธนาคารกรุงไทย ทำให้สถาบันการเงินเหล่านี้ไม่อาจปล่อยสินเชื่อได้ นอกจากนี้สถาบันการเงินที่ยังคงเปิดดำเนินการอยู่ก็ชะลอการให้สินเชื่อ เนื่องจากเกรงหนี้เสียเพิ่มขึ้นรวมทั้งยังต้องระมัดระวัง เรื่องความเพียงพอของเงินกองทุน

ทำให้สินเชื่อเงินบาทลดลงเป็นลำดับตั้งแต่ต้นปี 2541 มีผลให้อัตราการขยายตัวของสินเชื่อเงินบาทในปี 2541 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.2 สำหรับสินเชื่อกิจการ

2.การระดมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

เงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ในปี 2541 มีปริมาณเพิ่มขึ้น 371.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.8 ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นเดือนละ 30.9 พันล้านบาท ลดลงจากปี 2541 ที่มีเงินฝากเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 48.5 พันล้านบาท เงินฝากที่เพิ่มขึ้นนี้ร้อยละ 63 เป็นของธนาคารพาณิชย์รัฐบาล เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลจ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชน รวมทั้งผู้ฝากมีความเชื่อมั่นต่อธนาคารเหล่านี้มากกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชน ขณะที่เงินฝากที่เพิ่มขึ้นเป็นของธนาคารพาณิชย์เอกชนเพียงร้อยละ 37 ทั้งนี้เป็นผลมาจากธนาคารพาณิชย์ของเอกชนไม่เน้นการระดมเงินฝาก เนื่องจากไม่มีนโยบายขยายสินเชื่อเพิ่มเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องความเพียงพอของเงินทุน ในช่วงปลายปี 2541 พบว่าเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ของเอกชนลดลง ทั้งนี้เงินฝากบางส่วนได้เคลื่อนย้ายไปอยู่ในหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกเสนอขายโดยธนาคารพาณิชย์เอกชน ซึ่งหุ้นกู้ด้วยสิทธิดังกล่าวให้ผลตอบแทนสูงกว่าเงินฝากทั่วไป จึงสามารถดึงดูดนักลงทุนที่ชอบความเสี่ยงไปได้บางส่วน

3.ผลกำไรของระบบธนาคารพาณิชย์

ในปี 2541 ผลจากการที่สินเชื่อขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงและปริมาณหนี้เสียและหนี้ด้อยคุณภาพเพิ่มขึ้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องสูญเสียรายได้ดอกเบี้ย ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และดอกเบี้ยเงินฝากในช่วงไตรมาสที่ 4 ได้ปรับลดต่ำลง ส่งผลให้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ลดลงเหลือร้อยละ 0.43 ของสินทรัพย์รวม ในปี 2541 เทียบกับร้อยละ 3.25 ในปี 2540 ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์ไทย (รวมกิจการวิเทศธนกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย) มีผลขาดทุนสุทธิสูงถึง 349 พันล้านบาท ซึ่งสูงกว่าผลขาดทุนปี 2540 กว่า 4 เท่าตัว ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 80 เป็นภาระจากการเร่งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์ทยอยกันให้ครบร้อยละ 20 ภายในปี 2541 จึงมีการกันสำรองเพิ่ม 283 พันล้านบาท ประกอบกับระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีภาระค่าใช้จ่ายดำเนินงานมากกว่ารายได้ (จากดอกเบี้ยรับสุทธิและรายได้อื่นๆ) อีก 68.8 พันล้านบาท

4.ความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์

วิกฤติการณ์การเงินในปี 2540 มีผลกระทบต่อความมั่นคงของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากปริมาณหนี้เสียและหนี้ด้อยคุณภาพมีมากกว่าทำให้ต้องเร่งกันสำรองหนี้ด้อยคุณภาพมากขึ้น ณ สิ้นปี 2541 กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยกันสำรองหนี้ด้อยคุณภาพได้แล้วทั้งสิ้น 680.4 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13 ของสินเชื่อรวมสูงกว่าขั้นเท่าตัวเมื่อเทียบกับ 235.1 พันล้าน

บาท หรือร้อยละ 4.5 ของสินเชื่อบริการ ณ สิ้นปี 2540 แต่กับมีธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็กบางแห่งที่ยังไม่สามารถกันสำรองหนี้ด้วยคุณภาพ และเพิ่มทุนได้ตามเกณฑ์ที่ทางการกำหนดให้เข้มงวดขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงออกมาตรการ 14 สิงหาคม เพื่อเพิ่มทุนให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไม่สามารถเพิ่มทุนได้

สำหรับอัตราส่วนของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามระบบ BIS ของธนาคารพาณิชย์ไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มทุนในระหว่างปี 2541 โดยมีอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งหมดต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.23 เมื่อสิ้นปี 2540 เป็นร้อยละ 10.5 เมื่อสิ้นปี

5. จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ในปี 2541 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีสาขาลดลง 37 แห่ง เทียบกับที่เพิ่มขึ้น 146 แห่งในปีก่อน

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2542 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

สภาพคล่องของสถาบันการเงิน ในปี 2542 โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากนโยบายการเงินและการคลังที่ผ่อนคลาย รวมทั้งการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดในจำนวนสูง ทำให้ปริมาณเงินทุนในระบบอยู่ในเกณฑ์สูง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยตลาดเงินอยู่ในระดับต่ำและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมปรับลดลงเป็นลำดับ

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในปี 2542 ลดลงในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ต่อปี ในปี 2541 ทั้งนี้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนเคลื่อนย้ายเงินฝากไปยังสถาบันการเงินเฉพาะกิจบางแห่งที่เสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า และประชาชนได้นำเงินฝากบางส่วนไปลงทุนในตราสารทางการเงินที่อัตราผลตอบแทนสูงกว่า ดอกเบี้ยเงินฝาก นอกจากนี้ เงินฝากลดลงมากในเดือนธันวาคม เนื่องจากประชาชนถอนเงินสดออกจากบัญชีเงินฝาก เพื่อเตรียมใช้จ่ายวันหยุดปีใหม่และเตรียมพร้อมรับปัญหา Y2K

สินเชื่อบริการธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นปี 2542 ลดลงร้อยละ 2.8 ต่อปี ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้มีโครงการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำแบบมีระยะเวลาแก่ลูกค้า อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อหลังจากที่ประสบปัญหาหนี้เสียมากในปี 2541

ผลการทบทวนวิกฤตการณ์เศรษฐกิจปี 2540 ที่มีต่อสถาบันการเงินได้เริ่มคลี่คลายในครึ่งหลังของปี 2542 โดยธนาคารพาณิชย์ไทยทำการเพิ่มทุนและกันสำรองหนี้ด้วยคุณภาพเป็นจำนวนมาก เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับระบบธนาคาร ในขณะที่การดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ส่งผลอัตราดอกเบี้ยในประเทศปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวของ

เศรษฐกิจ นอกจากนั้น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้เริ่มสัมฤทธิ์ผลในปี 2542 ทำให้ตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินมีแนวโน้มปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นมากในช่วงไตรมาสสุดท้าย

ในปี 2542 การให้สินเชื่อในประเทศของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการสนับสนุนกิจการขนาดกลางและย่อม (SME) แต่ยังคงเป็นไปอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้สภาพคล่องในระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงอยู่ในระดับสูงในปีนี้ ในทางกลับกัน สินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจลดลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากผู้ที่มีภาระหนี้ต่างประเทศมีแรงจูงใจในการเร่งชำระ โดยมีสาเหตุจากการแข็งขึ้นของค่าเงินบาทและการปรับตัวลดลงของอัตราดอกเบี้ยในประเทศ

1.การปล่อยสินเชื่อธนาคารพาณิชย์

ในปี 2542 สินเชื่อทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์ (ไม่รวมผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจ) ลดลงจากปีก่อน 148.4 พันล้านบาท หรือปรับตัวลดลงร้อยละ 2.8 ในปีนี้ ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้าซึ่งลดลงร้อยละ 3.2 โดยมีสาเหตุมาจากการที่สภาพคล่องในประเทศอยู่ในระดับสูง ในปีนี้สินเชื่อในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 4,706 เป็น 4,761 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 เท่ากับการขยายตัวในปีก่อน กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้สินเชื่อรวมลดลง ในปี 2542 ได้แก่การตัดบัญชีเป็นหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ และการชำระคืนหนี้ต่างประเทศ ประกอบกับมีธนาคารพาณิชย์บางแห่งโอนหนี้เสียบางส่วนไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Company : AMC)

2.การระดมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในปี 2542 ลดลงจากปีก่อน 20.9 พันล้านบาท หรือหดตัวลงในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี ซึ่งเฉลี่ยลดลงเดือนละ 1.7 พันล้านบาท ลดลงจากปี 2541 ที่เงินฝากเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 30.9 พันล้านบาท โดยในครั้งแรกกลุ่มธนาคารรัฐมีเงินฝากเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนตัวสัญญาใช้เงินของลูกค้าประเภทธุรกิจและบุคคลธรรมดาของบริษัทเงินทุน 13 แห่ง ที่ถูกควบรวมกับธนาคารไทยธนาคาร โดยตัวสัญญาใช้เงินเมื่อครบกำหนดจะถูกเปลี่ยนเป็นบัญชีเงินฝากประจำระยะสั้น กอปรกับกลุ่มธนาคารรัฐทำการระดมเงินฝากเพื่อไปชำระคืนเงินกู้จากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินโดยให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารอื่นประมาณร้อยละ 0.5 ส่วนเงินฝากของกลุ่มธนาคารเอกชนปรับตัวลดลงเนื่องจากธนาคารเอกชนบางแห่งได้ระดมทุนในรูปแบบของการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ (SLIPS/CAPS) ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์เอกชนบางส่วนได้ถอนเงินฝากจากบัญชีมาลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิแทน

ในครึ่งหลังของปี เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการเพิ่มขึ้นของเงินฝากจากกลุ่มธนาคารเอกชน เช่นกรณีธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ เข้าซื้อกิจการของธนาคารนครธน ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจมากขึ้นที่จะฝากเงินกับธนาคารดังกล่าวในช่วงปลายปีประชาชนมีการเบิกถอนเงินสดเป็นจำนวนมากเพื่อใช้จ่ายในเทศกาลปีใหม่และเพื่อเตรียมรองรับปัญหา Y2K

3. ผลกำไรของระบบธนาคารพาณิชย์

ในปี 2542 ธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงประสบกับปัญหาขาดทุนสุทธิเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปี 2541 โดยในปีนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยมีรายได้จากดอกเบี้ยสุทธิจำนวน 33.84 พันล้านบาท ลดลงจาก 38.31 พันล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในครึ่งหลังของปีผลประกอบการธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มดีขึ้นและมีธนาคารพาณิชย์บางแห่งเริ่มมีผลกำไร แม้ว่าดอกเบี้ยรายรับจากเงินให้สินเชื่อลดลง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อและใช้เกณฑ์การหยุดรับรู้รายได้ดอกเบี้ยค้างรับ แต่ภาระดอกเบี้ยจ่ายลดลงอย่างมาก เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ได้เร่งลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากมาตั้งแต่ปลายปีก่อนหน้านี้ ยังเป็นปัจจัยที่สนับสนุนผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ไทยในปีนี้อย่างไรก็ดี แม้ผลดังกล่าวทำให้ Spread ดอกเบี้ยระหว่างดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ธนาคารพาณิชย์เอกชนมีประสิทธิภาพในการบริหาร Spread และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้ดีกว่าธนาคารรัฐ โดยสามารถลดภาระดอกเบี้ยจ่ายลงได้ จึงทำให้ผลกำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากการขาดทุน 58.5 พันล้านบาท ในปี 2541 เป็นขาดทุน 56.2 พันล้านบาท ในปี 2542

4. ความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงกันสำรองต่อเนื่องจากปี 2541 เนื่องจากปริมาณหนี้เสียและหนี้ที่ด้อยคุณภาพ โดยในปีนี้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยได้ทำการกันสำรองหนี้ด้อยคุณภาพแล้วทั้งสิ้นประมาณ 197.4 พันล้านบาท เพิ่มจากระดับ 531.2 พันล้านบาท ในปีก่อนหน้า เป็น 728.6 พันล้านบาทในปีนี้อยู่หรือคิดเป็นร้อยละ 70.1 เทียบกับร้อยละ 60 ของหนี้ด้อยคุณภาพซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ทางการได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์กันสำรองให้แล้วเสร็จภายในปี 2542 อย่างไรก็ตาม ยังมีธนาคารพาณิชย์บางแห่งที่ไม่สามารถกันสำรองหนี้ด้อยคุณภาพตามที่ทางการกำหนด ในปีนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินได้ประมูลขายธนาคารพาณิชย์ไทยที่ถูกทางการแทรกแซงให้แก่ผู้ลงทุนรายใหม่ โดยทางกองทุนฯ ยังคงถือหุ้นของธนาคารดังกล่าวอยู่เป็นส่วนน้อย

สำหรับอัตราส่วนของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามระบบ BIS ของธนาคารพาณิชย์ไทยมีแนวโน้มดีขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เอกชนเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ

(SLIPS/CAPS) ส่งผลให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของระบบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.5 เมื่อสิ้นปี 2541 เป็นร้อยละ 12.0 เมื่อสิ้นปี 2542 โดยเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 7.9 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 8.5 ในปี 2542 ขณะที่สาขาธนาคารต่างประเทศมีอัตราเงินกองทุนทั้งหมดต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลงเล็กน้อย จากร้อยละ 17.3 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 17.2 ในปี 2542

ในปีนี้ สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้เพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่ง เนื่องจากสามารถกันสำรองสินเชื่อด้อยคุณภาพได้อย่างเพียงพอและเพิ่มทุนตามมาตรฐาน BIS ประกอบกับมีการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจของประชาชนที่มีต่อระบบสถาบันการเงิน

5.จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ในปี 2542 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 13 แห่ง และสาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศเพิ่มขึ้น 31 แห่ง โดยในปีนี้ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนากระบวนการเงินได้ประมวลขายธนาคารพาณิชย์ที่ถูกทางการเข้าแทรกแซงได้แก่ ธนาคารนครธนและธนาคารรัตนสิน ให้แก่ผู้ร่วมทุนรายใหม่คือ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์และธนาคารยูโอบีเอเวอร์ซี (United Overseas Bank) และภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์นครธน จำกัด และธนาคารยูโอบีรัตนสิน จำกัด ตามลำดับ

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2543 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในปี 2543 มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นจากช่วงสิ้นปี 2542 โดยในช่วงไตรมาสแรกและไตรมาสที่ 2 เงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจากการที่เงินสดที่ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนเบิกถอนไว้ในช่วง Y2K ได้ทยอยไหลกลับเข้าสู่ระบบ แม้ว่าจะมีการเบิกถอนเงินฝาก เพื่อนำไปลงทุนในตราสารหนี้ที่มีการออกจำหน่ายเป็นจำนวนมากในช่วงเดือนมีนาคม ซึ่งผู้ตราสารหนี้ได้นำเงินไปชำระคืนแก่เงินกู้ในประเทศและต่างประเทศ ส่วนในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 เงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากผู้ถือตั๋วสัญญาใช้เงินและบัตรเงินฝากในโครงการแลกเปลี่ยนตัวของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ที่มีตัวเงินครบกำหนดนำเงินที่ได้รับส่วนหนึ่งมาฝากไว้ที่ระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มการระดมทุนระยะยาวมากขึ้น โดยเสนออัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ในปี 2543 ภาคธุรกิจเอกชนชะลอการชำระคืนหนี้ต่างประเทศลดลงเมื่อเทียบกับปี 2542 ส่งผลให้เงินฝากธนาคารพาณิชย์โน้มสูงขึ้น โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2543 เงินฝากธนาคารเพิ่มขึ้น 241.0 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับสิ้นปีก่อน

สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ มีแนวโน้มลดลง ส่วนหนึ่งเนื่องจากภาคเอกชนระดมทุน โดยการออกตราสารหนี้ และนำเงินมาชำระคืนเงินกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์บางส่วน และภาคธุรกิจเอกชนชำระคืนสินเชื่อจากการวิเทศธนกิจอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระบบธนาคารพาณิชย์ ยังคงมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อใหม่ และที่สำคัญคือธนาคารพาณิชย์มีการตัดหนี้สูญ จำนวนประมาณ 272 พันล้านบาท และโอนสินเชื่อไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์จำนวนประมาณ 550 พันล้านบาท โดยมีการให้สินเชื่อแก่บริษัทบริหารสินทรัพย์จำนวนประมาณ 314 พันล้านบาท ในช่วงปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2543 สินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ มียอดคงค้าง 4,567.4 พันล้านบาท ลดลง 528.7 พันล้านบาท เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2542

อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของ 4 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.50 และ 8.125 ต่อปีตามลำดับ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2543 ต่อมาธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ เริ่มปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ลงร้อยละ 0.25 และ 0.25 - 0.50 ต่อปีตามลำดับ ในเดือนกันยายน ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของ 4 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.00 และ 7.75 ต่อปี ณ สิ้นเดือนกันยายน อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยทรงตัวอยู่ในระดับดังกล่าวจนถึงสิ้นปี 2543

อัตราดอกเบี้ยธนาคารที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ที่แท้จริงของ 4 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ช่วงต้นปี 2543 เนื่องจากการเพิ่มของอย่างต่อเนื่องของอัตราเงินเฟ้อและการปรับลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี ทั้งนี้ ณ สิ้นเดือนกันยายน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม อยู่ที่ร้อยละ 0.75 และ 5.45 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ที่แท้จริงเริ่มปรับเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม จากการที่อัตราเงินเฟ้อปรับลดลง โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนที่แท้จริงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.70 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ที่แท้จริงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6.45 ต่อปี ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2543

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย เมื่อคำนวณจากรายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อและรายจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทย รวมทั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMC) ที่อยู่ในเครือ พบว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2543 จากร้อยละ 0.37 ต่อปี ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2542 เป็นร้อยละ 1.02 1.23 1.57 และ 2.03 ในไตรมาสที่

1 2 3 และ 4 ตามลำดับ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ไทยมีต้นทุนเงินฝากลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงครึ่งปีหลัง ทำให้อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อเงินฝากเฉลี่ยลดลง ประกอบกับมีผลประกอบการดีขึ้น และมีการตัดหนี้สูญ รวมทั้งมีการโอนสินเชื่อด้อยคุณภาพไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์ ส่งผลให้ผลตอบแทนเฉลี่ยของการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น

ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปีนี้มีผลการดำเนินงานดีขึ้นเป็นลำดับ โดยมียอดขาดทุนสุทธิหลังหักการกันสำรองหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลงจาก 339.2 พันล้านบาท ในปี 2542 เป็นขาดทุนสุทธิ 2.1 พันล้านบาท ในปี 2543 โดยเป็นผลขาดทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ไทย 11.4 พันล้านบาท ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่สามารถบริหารส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยได้ดีขึ้น ภาระดอกเบี้ยจ่ายลดลงมากประกอบกับมีความคืบหน้าในการปรับโครงสร้างหนี้ ส่งผลให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 38.56 เมื่อสิ้นปี 2542 เหลือร้อยละ 17.71 ณ สิ้นปี 2543

สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่งเริ่มมีผลกำไรตั้งแต่ไตรมาสที่สามเป็นต้นมา โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์เอกชน เนื่องจากสามารถบริหารส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยได้ดีขึ้น ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทยลดลงจากปีก่อนร้อยละ 27.7 รวมทั้งยังสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้ลดลงได้ ทำให้กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าใช้จ่ายหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนจำนวน 63.4 พันล้านบาท นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีความคืบหน้าในการปรับโครงสร้างหนี้ ทั้งธนาคารพาณิชย์เอกชนและธนาคารพาณิชย์รัฐ ทำให้ยอดสัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม มีสัดส่วนลดลงเหลือ 10.02 และ 21.62 ตามลำดับ ณ สิ้นปี 2543 เป็นที่น่าสังเกตว่า ธนาคารพาณิชย์ของรัฐจำนวน 4 แห่ง มี 3 แห่งที่มีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่ารายได้จากการปล่อยสินเชื่อและลงทุนในหลักทรัพย์ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการให้ผลตอบแทนแก่ผู้ฝากเงินในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชนประมาณร้อยละ 0.25-0.75 ต่อปี ประกอบกับการแสวงหารายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยลดลง

อนึ่ง ทางกรมมีมติให้ยกเลิกการขายธนาคารนครหลวงไทยและธนาคารศรีนคร ให้กับผู้ลงทุนเอกชน เนื่องจากไม่สามารถตกลงกันได้ ในรายละเอียดของสัญญาซื้อขาย

1. การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้กับระบบเศรษฐกิจ

สินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ ที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน มียอดคงค้างลดลงจาก 5,096.1 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2542 เป็น 4,567.4 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 หรือลดลง 528.7 พันล้านบาท คิดเป็นการลดลงร้อยละ 10.4 ต่อปี

อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายในการบริโภคและการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในเดือนพฤศจิกายน 2543 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ผ่อนผันหลักเกณฑ์การ

ให้บริการบัตรเครดิตทำให้ธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันในการหาลูกค้าบัตรเครดิตกันมากขึ้น โดย
ใช้วิธีการให้สิ่งของเป็นของกำนัล รวมทั้งมีการลดค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมในการ
สมัครแรกเข้าด้วย

2.การระดมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นปี 2543 จำนวน 4,816.8 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก
สิ้นปีก่อน 241.8 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 ต่อปี โดยในช่วงไตรมาสแรกและไตรมาสที่ 2
เงินฝากเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาคเอกชนและประชาชนที่เบิกถอนเงินสดสำรองไว้ในช่วง Y2K และเพื่อ
ใช้จ่ายในช่วงเทศกาลต่างๆ และวันหยุดติดต่อกัน ได้ทยอยนำเงินกลับเข้ามาฝากในระบบอีกครั้ง
หลังจากนั้นในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 เป็นช่วงที่ครบกำหนดไถ่ถอนตั๋วสัญญาใช้เงินและ
บัตรเงินฝากในโครงการแลกเปลี่ยนตัวของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ซึ่งส่วนหนึ่งมีการนำมาฝากที่
ธนาคารพาณิชย์ จึงทำให้ยอดเงินฝากเพิ่มขึ้น

3.การกันสำรองหนี้และสินเชื่อ Non-Performing (NPL)

ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบมีภาระที่ต้องกันสำรองลดลงจากปีก่อนมาก โดยกลุ่ม
ธนาคารพาณิชย์ไทยมีภาระการกันสำรองหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลงมาก เนื่องจากธนาคาร
พาณิชย์เอกชนส่วนใหญ่กันสำรองได้ครบตามที่ทางการกำหนดเหลือเพียงธนาคารพาณิชย์ของรัฐ
2 แห่ง ที่ยังต้องมีภาระต้องกันสำรอง

ณ สิ้นธันวาคม 2543 ธนาคารพาณิชย์ไทย 13 แห่ง ได้ตั้งสำรองหนี้สูญและหนี้สงสัย
จะสูญรวม 394.5 พันล้านบาท จากจำนวนที่ต้องกันสำรอง 361.6 พันล้านบาท สำหรับรายจ่ายใน
บัญชีหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารพาณิชย์นั้น นอกจากที่ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่เกิด
จากการกันสำรองหนี้สูญแล้ว ยังมีรายการขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ การตัดหนี้สูญและหนี้
สูญรับคืนรวมอยู่ด้วย แม้ว่าธนาคารพาณิชย์หลายรายจะกันสำรองเกินกว่าร้อยละ 80 ตามที่
ทางการกำหนดในงวดครั้งแรกของปี 2543 แต่ยังมีบัญชีค่าใช้จ่ายในบัญชีดังกล่าวเกิดขึ้น ซึ่งจะมี
ผลกระทบต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์

ยอดหนี้คงค้าง NPL ของระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบลดลงร้อยละ 58.9 เมื่อเทียบ
กับสิ้นปี 2542 เนื่องจากได้มีการโอนหนี้ NPL ไปยัง AMC ในปีนี้ถึง 443.5 พันล้านบาท เมื่อ
จำแนกตามกลุ่มของธนาคารแล้วเป็นยอดหนี้คงค้าง NPL ของธนาคารพาณิชย์ไทยเอกชน 477.0
พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อยอดสินเชื่อแล้วลดลงจากร้อยละ 30.59 ต่อสินเชื่อรวม เมื่อสิ้นปี
2542 เป็นร้อยละ 18.02 ณ สิ้นปี 2543 สำหรับธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 4 แห่ง ซึ่งเป็นสัดส่วนหนี้คง
ค้าง NPL ต่อสินเชื่อรวมสูงสุด เป็นยอดหนี้คงค้าง NPL เท่ากับ 308.0 พันล้านบาท และเมื่อคิด

เป็นสัดส่วนต่อยอดสินเชื่รวมลดลงจากร้อยละ 62.87 เมื่อสิ้นปี 2542 เป็นร้อยละ 21.62 ณ สิ้นปี 2543

ทางด้านการเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2543 เพิ่มขึ้นได้เป็นจำนวน 52.8 พันล้านบาท โดยแยกเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 จำนวน 48.1 ล้านบาท เป็นกองทุนชั้นที่ 2 จำนวน 4.7 พันล้านบาท โดยเป็นการเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์เอกชนทั้งหมด

4.จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ในปี 2543 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 13 แห่ง เป็นสาขานาครพาณิชย์ จำนวน 3,183 แห่ง ลดลงจากปีก่อนจำนวน 71 แห่ง เนื่องจากธนาคารพาณิชย์บางแห่งได้ปิดสาขาลงเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2544 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

สภาพคล่องในระบบการเงินในปี 2544 โดยรวมอยู่ในระดับสูงเกือบตลอดทั้งปีจากสินเชื่ที่ยาวตัวต่ำ ขณะที่เงินฝากยังขยายตัวในเกณฑ์ดี

สภาพคล่องที่อยู่ในระดับสูงทำให้ธนาคารพาณิชย์ปรับอัตราดอกเบี้ยลดลงเป็นลำดับ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.25 และ 7.125 ต่อปี ตามลำดับ

อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์แม้ว่าจะลดลง แต่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับตัวสูงขึ้นเนื่องจากอัตราเงินเฟ้อในช่วงครึ่งหลังของปีปรับลดลง

ในช่วงครึ่งหลังของปี เงินฝากธนาคารพาณิชย์ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การปล่อยสินเชื่อยังคงเป็นไปอย่างระมัดระวัง ทำให้สภาพคล่องของระบบการเงินโดยรวมตลอดครึ่งหลังของปียังอยู่ในระดับสูง ในช่วงปลายเดือนสิงหาคม ธนาคารพาณิชย์เตรียมสภาพคล่องล่วงหน้าในช่วงการจ่ายภาษีนิติบุคคลวงดครั้งปี สำหรับเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาช่วงเดือนกันยายน 2544 ทำให้สภาพคล่องในระบบตึงตัวขึ้นในระยะสั้น

อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ ปรับตัวลดลงตามภาวะสภาพคล่องที่อยู่ในระดับสูง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืม ลดลงร้อยละ 0.50 ต่อปี ในครึ่งหลังของปี ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ยังคงอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.50 และ 7.375 ต่อปี ในช่วงต้นเดือนธันวาคม ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินฝากและเงินกู้ ลดร้อยละ 0.25

ภาคธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปีนี้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นจากปีที่แล้ว ดังจะเห็นได้จากกำไรจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี เนื่องจากค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลงมากจากปีแล้ว

สินเชื่อของระบบยังคงมีการขยายตัวต่อเนื่องตลอดปี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อเพราะสภาพเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันธนาคารพาณิชย์ยังอยู่ระหว่างปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์และความสามารถเฉพาะทางในการวิเคราะห์สินเชื่อใหม่ โดยเน้นความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งแตกต่างจากหลักเกณฑ์ในการปล่อยสินเชื่อก่อนวิกฤติที่เน้นหลักประกันเป็นหลักจึงต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาความชำนาญ

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2545 (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ขยายตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีก่อน จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์มาเป็นธนาคารธนาชาติ รวมทั้งการครบกำหนดไถ่ถอนของตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุน 56 แห่งที่ทางการปิดกิจการ และประชาชนผู้ถือตัวนำเงินฝากเข้าสู่ระบบธนาคาร อย่างไรก็ตาม เงินฝากขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงในช่วงหลังของปี 2545 เนื่องจากการถอนเงินฝากไปลงทุนในพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 เงินฝากขยายตัวร้อยละ 2.5 ต่อปี

สินเชื่อภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ ปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้สินเชื่อในสาขาธุรกิจหลักๆ ปรับตัวดีขึ้น ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการบันทึกบัญชีลูกหนี้ที่ได้ตัดบัญชีไปแล้ว กลับเข้ามาในบัญชีใหม่ โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 สินเชื่อภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ มีการขยายตัวร้อยละ 7.5 ต่อปี ในส่วนของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ที่บวกกลับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป นับตั้งแต่ต้นปีโดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 มีการขยายตัวร้อยละ 3.2 ต่อปี

หากพิจารณาสินเชื่อแยกตามสาขาเศรษฐกิจ ในปี 2545 จะพบว่าสินเชื่อเริ่มกระจายตัวไปสู่สาขาเศรษฐกิจหลักมากขึ้น อาทิ สินเชื่อเพื่อการอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และการค้า ซึ่งมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี ในขณะที่สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อการอุปโภค

บริโภคส่วนบุคคล และสาธารณูปโภคซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 18 ของสินเชื่อทั้งหมด ยังคงขยายตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี สอดคล้องกับการขยายตัวทางด้านการบริโภคภาคเอกชน

อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีการปรับดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับสภาพคล่องของแต่ละธนาคาร และสอดคล้องกับการส่งสัญญาณทิศทางอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ประเภทฝากประจำ 3 เดือน อยู่ที่ร้อยละ 1.75 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ย MLR มาอยู่ที่ร้อยละ 6.69 ต่อปี

ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี 2545 โดยกำไรจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ (ก่อนหักการกันสำรองหนี้สูญ) ในช่วง 9 เดือนแรกอยู่ที่ 54.03 พันล้านบาท โดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีกำไรจากการดำเนินงาน 42.31 พันล้านบาท เป็นผลจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิปรับเพิ่มขึ้น จากการลดลงของรายจ่ายดอกเบี้ย รวมทั้งรายได้ที่มีไขดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ทั้งจากค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และกำไรจากการปริวรรตเงินตรา ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่มีไขดอกเบี้ยและภาระการกันสำรองเผื่อนี้จะสูญลดลง

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลงอย่างต่อเนื่องในปี 2545 โดยอยู่ที่ร้อยละ 2.57 เทียบกับร้อยละ 2.84 ในปี 2544

2.11 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติทัช นนทศิษฐ์ (พ.ศ.2543) ทำการศึกษาเรื่อง“การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชน” โดยทำการศึกษาบทบาท หน้าที่และการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย ในฐานะที่เป็นรัฐวิสาหกิจและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทยกับธนาคารพาณิชย์เอกชนที่มีขนาดเดียวกัน ด้วยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อให้ทราบบทบาท หน้าที่ การดำเนินงาน ความแตกต่างในการดำเนินธุรกิจ และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทยและธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดเดียวกัน โดยทำการศึกษาธนาคารพาณิชย์ที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า 400,000 ล้านบาท ซึ่งประกอบไปด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกรุงไทย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ.2531-2539 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งสามารถจำแนกได้ 7 ประเภท คืออัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพการทำการกำไร อัตราส่วนแสดงความเสี่ยงของเงินทุน อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องทางการเงิน อัตราส่วนแสดงคุณภาพของสินทรัพย์ อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพของพนักงาน อัตราการขยายตัว และส่วนแบ่งการตลาด

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินได้พบว่า ธนาคารกรุงไทย มีประสิทธิภาพในการทำกำไร ความเพียงพอของเงินทุน และคุณภาพของสินทรัพย์ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีขนาดเดียวกัน อีกทั้งประสิทธิภาพของพนักงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ในขณะที่สภาพคล่องทางการเงินของธนาคารกรุงไทยอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของทุกธนาคาร อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งทางการตลาดของเงินให้สินเชื่อ พบว่าเงินให้สินเชื่อของธนาคารกรุงไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่สินเชื่อที่เพิ่มขึ้นมีคุณภาพด้อยกว่าสินเชื่อของธนาคารอื่นที่มีขนาดเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของธนาคาร

ผลาทิพย์ เดิมสุขนิรันดร์ (พ.ศ.2543) ทำการศึกษาเรื่อง“วิกฤติการณ์และความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย โดยแบบจำลองและแบบจำลองโลจิส” โดยได้ศึกษาวิกฤติการณ์และความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย ที่ผ่านมาก่อเกิดจากสาเหตุ 3 ข้อ คือ 1.การบริหารงานภายในผิดพลาด คือการปล่อยกู้โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่คุ้มมูลหนี้ การวางแผนการดำเนินธุรกิจผิดพลาด และการขาดระบบการควบคุมภายในจนทำให้เกิดช่องโหว่ในการข้อโกงเกิดขึ้นในองค์กร 2.การขาดประสิทธิภาพหรือการละเลยการกระทำหน้าที่ที่กำกับและการตรวจสอบของสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย 3.ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนไปในทางที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 15 แห่ง และบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้งหมดในประเทศไทยจำนวน 91 แห่ง ในช่วงปี 2537 – 2539 มาสร้างแบบจำลองสำหรับการพยากรณ์ โดยใช้แบบจำลองโพรบิต (Probit Model) และแบบจำลองโลจิส (Logit Model) โดยการวิเคราะห์ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ปี พ.ศ. 2540 เกิดขึ้นเนื่องจากมีปัญหาด้านลูกหนี้ด้วยคุณภาพเป็นจำนวนมากทำให้เกิดอัตราดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินกู้ยืมและลูกหนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง และกำไรของธนาคาร

ผลการประมาณค่าแบบจำลองโพรบิต (Probit Model) และแบบจำลองโลจิส (Logit Model) แสดงว่าวิกฤติการณ์ครั้งล่าสุด พ.ศ. 2540 เกิดจากปัญหาการขาดสภาพคล่อง และสัดส่วนลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่เพิ่มสูงขึ้น โดยอัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นในการเกิดวิกฤติการณ์เรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งจะแสดงภาระหนี้สิน อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ซึ่งสะท้อนสภาพคล่องและคุณภาพลูกหนี้ และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งจะแสดงประสิทธิภาพในการทำกำไร ส่วนความแม่นยำในการพยากรณ์ เท่ากับร้อยละ 86-88

สรพพล จันทรพงษ์ (พ.ศ.2539) ทำการศึกษาเรื่อง“ความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย” โดยศึกษาความมีประสิทธิภาพ X ของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย รวมทั้งพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความมีประสิทธิภาพ X และปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความมีประสิทธิภาพ โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และในส่วนของการวัดความมีประสิทธิภาพ X จะพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยที่เกิดขึ้นจากต้นทุน โดยในการศึกษานี้ได้ให้คำจำกัดความของการวัดความมีประสิทธิภาพ X คือความแตกต่างของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยของหน่วยผลิตหนึ่งๆ กับหน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ข้อมูลที่ใช้จะเป็นลักษณะของ Pooling Data ซึ่งประกอบไปด้วยบริษัทประกันชีวิตไทย 12 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ.2532 – 2537 ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนเงินจ่ายตามกรมธรรม์ ส่วนแบ่งการตลาด และค่าใช้จ่ายในการโฆษณา มีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพ X

บรรเจิด พรหมโสภณ (พ.ศ.2535) ทำการศึกษาเรื่อง“การประหยัดต่อขนาดของสาขาธนาคารพาณิชย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารพาณิชย์ไทย” โดยพิจารณาจากสาขาในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ราคาปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดที่มีผลต่อต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาธนาคารซึ่งจะพิจารณาจากความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อราคาปัจจัยการผลิต การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้สมการต้นทุนแบบ Cobb – Douglas Cost Function และใช้วิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) และวิธีการกำลังสองต่ำสุดโดยทั่วไป (Generalization Least Square : GLS) เพื่อเปรียบเทียบผลการประมาณค่าว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลภาคตัดกรวย (Cross Section Data) ในปี 2533 และได้แบ่งขนาดของสาขาธนาคารออกเป็น 3 ขนาด ตามปริมาณเงินฝากและเงินให้กู้ยืม

ผลการศึกษาพบว่าสาขาของธนาคารพาณิชย์ทุกขนาดมีการประหยัดจากขนาด โดยที่สาขาขนาดเล็กมีการประหยัดจากขนาดมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาขนาดใหญ่และสาขาขนาดกลาง

อุษณีย์ เหมะประเสริฐสุข (พ.ศ.2530) ทำการศึกษาเรื่อง“ประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้กู้ยืมของธนาคารไทย” โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการถือสัดส่วนของเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์รวมของธนาคาร และวิเคราะห์ว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีความรวดเร็วและความแตกต่างในการปรับตัวของการถือสัดส่วนดังกล่าว จากการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด หรือมีประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้กู้ยืมแตกต่างกันอย่างไร ใน

การศึกษานี้ได้ใช้แบบจำลอง Stock Adjustment และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ข้อมูลที่ใช้มีลักษณะเป็นแบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2528 และได้แบ่งการศึกษาออกเป็นกลุ่มธนาคารและรายธนาคาร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการถือสัดส่วนของเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ คือ ภาวะการเงินประเทศ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน และนโยบายเกี่ยวกับอัตราส่วนของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง นอกจากนี้ยังพบว่า ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่มีค่าความเร็วในการปรับตัวของการถือสัดส่วนของเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์รวมในเกณฑ์ที่ต่ำ โดยธนาคารไทยทุนมีค่าความเร็วในการปรับตัวสูงที่สุด รองลงมาคือ ธนาคารทหารไทยและธนาคารนครธน และเมื่อพิจารณารายกลุ่มธนาคารพบว่า กลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีค่าความเร็วในการปรับตัวสูงที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มธนาคารขนาดกลางและกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ในการศึกษานี้ได้ข้อสรุปที่ว่า ประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์โดยส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

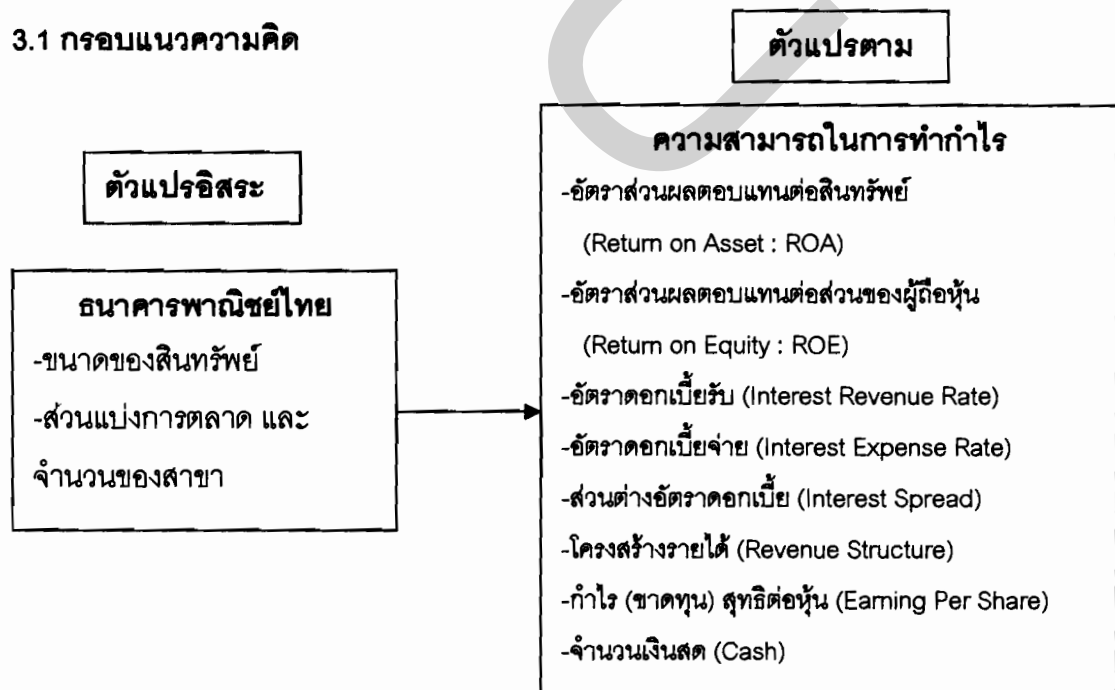
ณัฐริธา ตามใจวัตร (พ.ศ. 2529) ทำการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์การประหยัดจากขนาดของธุรกิจในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์" ศึกษาการประหยัดจากขนาดการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 16 ธนาคาร โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross Section) เพื่อศึกษาลักษณะการประหยัดต่อขนาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ตลอดจนใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series) เพื่อศึกษาการประหยัดต่อขนาดของแต่ละธนาคาร โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และมีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา ในส่วนของตัวแปรผลผลิตจะพิจารณาจากเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ขณะที่ต้นทุนจะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2521 – 2527 ผลการศึกษาจากข้อมูลพบว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยดำเนินงานอยู่ในช่วงที่มีการประหยัดจากขนาด ยกเว้นธนาคารกรุงเทพที่มีผลผลิตมากกว่า ผลผลิตที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของระบบธนาคารไทยต่ำสุด ส่วนการศึกษาโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลากลับพบว่า ธนาคารทุกธนาคารมีการประหยัดจากขนาด ดังนั้นจึงทำให้ข้อสรุปของการศึกษาขัดกันเองในกรณีของธนาคารกรุงเทพ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

จากบทที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแนวทางในการศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย สามารถจะทำได้หลายวิธี ประกอบด้วย การวิเคราะห์อัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์ การวิเคราะห์การตรวจสอบภายใน ทฤษฎีความมีประสิทธิภาพ X ทฤษฎีประสิทธิภาพการผลิต Non-parametric Frontier Model และ Malmquist Productivity Indices ซึ่งแต่ละวิธีจะมีความสามารถแตกต่างกันไปในการกล่าวถึงความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ โดยในการศึกษาครั้งนี้จะเลือกใช้วิธี การวิเคราะห์อัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์ในการศึกษาเพื่อที่จะเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากวิธีการดังกล่าวสามารถที่จะวัดความสามารถในการทำกำไรในแง่มุมต่างๆของการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ได้ละเอียดกว่าการกล่าวถึงความสามารถในการทำกำไรของการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ด้วยวิธีการอื่นๆ ดังนั้น ผลจากการใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์จะทำให้สามารถที่จะแสดงถึง ความสามารถในการหากำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยที่จะมีแนวทางในการอธิบายอัตราส่วนดังนี้

3.1 กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 5 : กรอบแนวความคิดในการวิจัย

3.2 แหล่งที่มาของข้อมูล

การศึกษานี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งจะทำการรวบรวมจาก งบการเงินต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์ รายงานประจำปีของธนาคารพาณิชย์ วารสารทางวิชาการและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

3.3 อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการหากำไร

- (1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)
- (2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)
- (3) อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate)
- (4) อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate)
- (5) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread)
- (6) โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure)
 - อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย
 - อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม
 - อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต
 - อัตราส่วนรายได้อื่นๆ
- (7) กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (Earning Per Share)
- (8) จำนวนเงินสด (Cash)

ตารางที่ 2 ความหมายของอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร

อัตราส่วนของความสามารถ ในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย	ความหมาย	
	สูง	ต่ำ
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราดอกเบี้ยรับ	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราส่วนกำไรจากการบริหาร	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
อัตราส่วนรายได้อื่นๆ	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี
จำนวนเงินสด	มีความสามารถในการทำกำไรดี	มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี

ค่าสถิติทั้งหมดจะถูกคำนวณโดยอาศัยข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2540-2545 ของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคารที่ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวง ธนาคารเอเซีย ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารยูโอบีปรีตตินสัน ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด นครธน ธนาคารดีบีเอสไทยท努 และธนาคารไทยธนาคาร โดยธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีอัตราส่วนต่างๆดีที่สุดจะมีคะแนนเท่ากับ 12 รองลงมาคือ 11 จนกระทั่งธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีอัตราส่วนต่างๆแย่ที่สุดจะมีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งผลที่ได้จะแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ใดมีความสามารถในการทำกำไรสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละหัวข้อ และธนาคารพาณิชย์ใดมีความสามารถในการทำกำไรโดยรวมสูงสุดและต่ำสุด

นอกจากนี้ จากจำนวนธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่กล่าวถึง ในการศึกษาจะทำการจัดกลุ่มของธนาคารพาณิชย์ เพื่อศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดต่างกันจะมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์หรือไม่ โดยในการศึกษาจะทำการจำแนกธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยโดยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย

1.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ คือธนาคารที่มีมูลค่าสินทรัพย์มากกว่า 400,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารนครหลวงไทย

2.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง คือธนาคารที่มีมูลค่าสินทรัพย์ระหว่าง 399,000 – 100,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารเอเซีย และธนาคารดีบีเอสไทยท努

3.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กคือธนาคารพาณิชย์ที่มีมูลค่าสินทรัพย์น้อยกว่า 100,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน และธนาคารยูโอบีรีตสิน

จากจำนวนธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่กล่าวถึง ในการศึกษาจะทำการจัดกลุ่มของธนาคารพาณิชย์ เพื่อศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดและมีจำนวนของสาขาต่างกันจะมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์หรือไม่ โดยในการศึกษาจะทำการจำแนกธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยโดยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์

2.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6–10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300 – 400 สาขา คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารทหารไทย

3.กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา คือ ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารเอเซีย และธนาคารดีบีเอสไทยท努 ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน และธนาคารยูโอบีรีตสิน

จากนั้นจึงนำค่าสถิติที่ได้มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างความสามารถในการทำกำไรในประเด็นต่างๆระหว่างธนาคารพาณิชย์ ตามขนาดของสินทรัพย์ของแต่ละธนาคารที่แบ่งตามขนาดของสินทรัพย์ (ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก) ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนของสาขาของธนาคาร ว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลทำให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละอัตราส่วนมีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยอาศัยการคำนวณค่า F-test ในการทดสอบสมมติฐานหลักแสดงว่าไม่มีความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไรในประเด็นต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนของสาขาของธนาคาร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไรในประเด็นต่างๆ ดังที่กล่าวในบทก่อนหน้านี้ ทำการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากสมมติฐานของการศึกษาที่ว่าขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขา มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยในการศึกษาได้ตั้งสมมติฐานว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดของสินทรัพย์สูง มีส่วนแบ่งการตลาดสูงและมีจำนวนสาขามากจะมีความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดของสินทรัพย์ต่ำ ส่วนแบ่งการตลาดที่ต่ำและจำนวนสาขาที่น้อย โดยในส่วนแรกจะทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย โครงสร้างรายได้ (รายได้ดอกเบี้ยรับ กำไรจากการบริหารเงินตรา ค่าธรรมเนียม รายได้อื่นๆ กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น เงินสด และในส่วนที่สองจะเป็นการให้คะแนนจากผลการดำเนินงานที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร โดยคะแนนในแต่ละประเด็นจะมีค่าสูงสุดเท่ากับ 12 คะแนน และต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ซึ่งจะทำให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในแต่ละประเด็นสูงที่สุดมีคะแนนเท่ากับ 12 รองลงมาคือ 11 คะแนน จนกระทั่งธนาคารพาณิชย์ที่มีความสามารถในการดำเนินต่ำสุดจะมีค่าเท่ากับ 1 จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่า F-statistic เพื่อทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของคะแนน ว่า ขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของคะแนนหรือไม่

4.1. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)

ในปี พ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เท่ากับ -1.3 เท่า โดยที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีค่าเฉลี่ยที่ดีที่สุดคือธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 เท่า และธนาคารพาณิชย์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4.1 เท่า

เมื่อพิจารณาในด้านคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร โดยธนาคารกสิกรไทยมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ดีที่สุดมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.2 รองลงมาคือธนาคารกรุงเทพมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 8.1 และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 8.0 โดยที่ธนาคารยูโอบี รัตนสินมีค่าเฉลี่ยคะแนนของผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมน้อยที่สุดเท่ากับ 4.3

ตารางที่ 3 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546-2548
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	0.4	-1.5	-2.2	-1.2	0.3	0.3	-0.7
	คะแนน	8.3	9.0	6.8	5.3	11.0	8.3	8.1
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	0.4	-2.5	-4.2	3.9	-0.2	0.4	-0.4
	คะแนน	7.5	6.0	4.0	9.5	8.3	8.8	7.3
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	0.4	-2.2	-18.1	0.1	0.0	0.6	-3.3
	คะแนน	9.5	7.8	5.0	9.5	7.3	10.0	8.2
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	0.4	-1.3	-2.3	-1.0	-0.1	0.2	-0.7
	คะแนน	7.8	9.5	7.5	11.0	7.8	4.3	8.0
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	0.3	-1.0	3.7	0.3	0.5	-0.4	0.6
	คะแนน	7.8	8.3	7.8	6.5	5.5	8.3	7.3
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	19.3	-7.4	-1.0	-1.3	6.2	0.3	2.8
	คะแนน	8.8	3.8	10.0	4.8	6.3	6.0	6.6
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	0.5	-1.4	-1.5	-4.0	0.1	-0.1	-1.1
	คะแนน	8.3	7.8	8.8	3.8	7.5	4.8	6.8
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	-0.5	-17.7	-5.8	-0.8	0.9	0.4	-4.1
	คะแนน	2.0	2.8	2.5	7.3	7.5	6.5	4.8
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	0.3	-3.1	-2.2	-1.2	-1.1	-1.6	-1.5
	คะแนน	6.8	5.5	9.3	7.0	4.5	6.0	6.5
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	0.1	-2.6	-4.6	-6.9	0.1	0.2	-2.4
	คะแนน	4.3	7.8	4.0	4.5	8.3	5.3	5.7
ธนาคารสแตนดาร์ด ชาวิเตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	0.2	-3.8	-2.9	-1.4	-0.7	0.4	-1.4
	คะแนน	5.5	4.3	4.8	5.0	1.8	6.0	4.5
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	-1.0	-17.2	3.1	-1.3	-0.6	-0.2	-3.0
	คะแนน	1.8	5.8	7.8	4.0	2.5	4.0	4.3
ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์		1.7	-5.1	-3.2	-1.2	0.4	0.0	-1.3
ของธนาคารพาณิชย์ไทย								

ตารางที่ 4 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	3.5	-2.6	-4.0	0.1	1.1	0.2	-0.3	2.70	24.39	0.00
	คะแนน	8.3	7.4	6.8	7.8	7.7	7.6	7.6	0.47		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	0.1	-6.2	-3.5	-3.2	0.0	-0.3	-2.3	2.55	24.39	0.00
	คะแนน	5.3	5.9	6.1	5.6	6.9	5.6	5.9	0.57		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	-0.4	-10.5	0.1	-1.4	-0.7	0.1	-2.2	4.14	24.39	0.00
	คะแนน	3.6	5.0	6.3	4.5	2.1	5.0	4.4	1.41		

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ -0.3 เท่า แสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการทำกำไรที่ไม่ดี โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์ 0.6 เท่า ธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ธนาคารกสิกรไทย -3.3 เท่า ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ -2.3 เท่า โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ -1.1 เท่า ธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือธนาคารไทยธนชาต และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ -2.2 เท่า โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ -1.4 เท่า และต่ำสุดคือธนาคารยูโอบีรัตนสินจากที่ได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง และขนาดเล็กไม่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.6 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 5.9 และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.4 ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ พบว่าสินทรัพย์ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความผันผวนของคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา
ธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	t	Prob
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	0.4	-1.8	-5.2	0.8	0.2	0.2	-0.9	2.28	16.61	0.00
	คะแนน	8.3	7.8	5.9	7.7	8.0	8.8	7.7	1.00		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	6.8	-3.4	-1.6	-2.1	2.1	0.1	0.3	3.68	16.61	0.00
	คะแนน	8.3	7.0	8.8	6.5	7.2	5.0	7.1	1.33		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	-0.2	-8.9	-2.5	-2.3	-0.3	-0.2	-2.5	3.35	16.61	0.00
	คะแนน	4.1	5.2	5.7	5.6	4.9	5.6	5.2	0.61		

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ -0.9 เท่า โดยที่ธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 0.6 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกสิกรไทย ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.3 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารทหารไทย ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ -2.5 เท่า ซึ่งมีค่าต่ำสุด โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ -1.4 เท่า รองลงมาคือ ธนาคารเอเชีย ธนาคารดีบีเอสไทยท努 ธนาคารยูโอบีรัตนสินและธนาคารไทยธนาคารตามลำดับ ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุด

เมื่อพิจารณาตามคะแนนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยมากที่สุดคือ 7.7 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 6-10% ที่มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 6.9

และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.2 ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ย พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขามีผลทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

ในปีพ.ศ.2540-2545 ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีค่าเท่ากับ -16.3 เท่า โดยในปีพ.ศ. 2541 – 2542 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ติดลบแสดงให้เห็นว่าธนาคารมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี แต่ในช่วงปีพ.ศ.2543 – 2545 ธนาคารพาณิชย์จะมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ดีขึ้น โดยในปีพ.ศ.2545ธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ดีที่สุดคือธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 102.5 เท่า รองลงมาคือธนาคารธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.4 เท่า และธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -9.9 เท่า โดยที่ธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดเท่ากับ -53.5 เท่า

เมื่อพิจารณาในด้านคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นที่ดีกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นที่ดีที่สุดมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 7.8 รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 7.6 และธนาคารกรุงไทยและธนาคารกรุงเทพมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 7.54 โดยธนาคารยูโอบีวีรตันสินมีค่าเฉลี่ยรวมมีคะแนนอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุดเท่ากับ 4.6

ตารางที่ 6 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	4.7	-17.4	-47.7	-49.3	9.7	6.7	-16.3
	คะแนน	7.5	8.5	5.8	4.3	10.8	8.3	7.5
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	5.2	-36.4	-43.5	59.0	2.6	5.9	-1.4
	คะแนน	8.3	6.0	5.0	9.8	8.3	8.0	7.5
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	21.9	-27.4	-71.1	2.5	1.5	13.8	-10.6
	คะแนน	8.5	7.5	4.0	9.0	5.0	11.8	7.6
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	6.4	-23.6	-40.6	-28.4	-4.1	5.8	-14.8
	คะแนน	8.5	8.8	8.3	10.5	7.3	3.3	7.8
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	4.6	-18.4	-45.2	4.3	1.5	-5.2	-9.9
	คะแนน	7.5	6.8	7.8	5.0	4.0	8.0	6.5
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	29.8	-35.0	-65.4	552.3	109.5	4.2	102.5
	คะแนน	7.3	6.0	6.0	6.8	10.5	7.3	7.3
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	7.3	-22.6	-49.9	-102.5	1.8	-3.0	-29.0
	คะแนน	7.8	7.3	5.8	3.5	5.8	3.5	5.6
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	-16.6	-258.6	-52.0	-16.0	25.4	9.3	-53.5
	คะแนน	2.0	6.5	5.0	6.8	9.8	8.3	6.4
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	3.7	-94.2	-30.3	-18.9	-20.1	-22.0	-32.0
	คะแนน	5.5	4.0	9.3	7.8	4.8	3.3	5.8
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	74.8	-39.2	-88.4	-162.4	2.4	3.9	-36.1
	คะแนน	7.8	7.3	4.0	4.0	8.0	6.0	6.2
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	3.5	-192.6	-58.7	-24.2	-17.2	6.7	-48.9
	คะแนน	6.0	2.8	8.0	5.3	1.8	8.3	5.3
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	-15.4	-220.3	7.8	-21.0	-12.4	-3.3	-45.5
	คะแนน	1.5	6.8	9.3	5.5	2.3	2.3	4.6
ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ของธนาคารพาณิชย์ไทย		10.8	-82.1	-48.7	16.3	8.4	1.9	-16.3

ตารางที่ 7 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ธนาคารพาณิชย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	12.1	-26.4	-52.2	90.1	20.1	5.2	8.3	48.40	9.80	0.00
	คะแนน	7.9	7.3	6.1	7.5	7.6	7.8	7.4	0.65		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	17.3	-103.6	-55.1	-75.0	2.4	-2.9	-37.7	48.71	9.80	0.00
	คะแนน	5.8	6.3	6.0	5.5	7.1	5.3	6.0	0.64		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	-5.9	-206.4	-25.4	-22.6	-14.8	1.7	-47.2	79.45	9.80	0.00
	คะแนน	3.8	4.8	8.6	5.4	2.0	5.3	5.0	2.19		

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยรวมอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 8.3 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 102.5 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคาร

กรุงเทพ ตามลำดับ ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กกลับมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ โดยค่าเฉลี่ยในช่วงปี 2540 – 2545 เท่ากับ -37.7 เท่า ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและมีค่าเท่ากับ -47.2 เท่า โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด เท่ากับ -29 เท่า รองลงมาคือ ธนาคารเอเซีย ธนาคารดีบีเอสไทยทูน และธนาคารไทยธนาคาร ตามลำดับ ในขณะที่ธนาคารยูโอบีรัตนสินเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุดเท่ากับ -45.5 เท่า และธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดอร์คครอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -48.9 เท่า

เมื่อพิจารณาตามขนาดของสินทรัพย์จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.4 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 6.0 และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ที่มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.0 ในด้านผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า ขนาดของสินทรัพย์มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	P-Value
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10	ค่าเฉลี่ย	9.1	-24.9	-51.9	4.1	3.8	5.3	-9.6	24.33	12.77	0.00
และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	คะแนน	7.9	7.2	5.6	7.0	7.0	9.0	7.3	1.12		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และ	ค่าเฉลี่ย	14.5	-27.1	-51.9	140.4	35.7	2.4	19.6	67.05	12.77	0.00
จำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	คะแนน	7.8	7.3	6.7	6.9	7.8	4.7	6.9	1.18		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6	ค่าเฉลี่ย	10.0	-161.0	-44.3	-48.5	-4.4	-1.1	-43.2	63.24	12.77	0.00
และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	คะแนน	4.6	5.5	7.1	5.9	5.3	5.6	5.6	0.84		

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ -9.6 เท่า โดยมีธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด เท่ากับ -1.4 เท่า รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคาร

กรุงเทพ ตามลำดับ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา ที่มีค่าเฉลี่ยของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ โดยมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เท่ากับ -43.2 เท่า โดยที่ธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ -32.0 เท่า โดยที่ธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ -53.5 เท่า ในทางตรงกันข้ามกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาด ระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300- 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นบวกโดยมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 19.6 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 102.5 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยาและธนาคารทหารไทย จากค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่แสดงให้เห็นว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นโดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยมากที่สุดคือ 7.3 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 6-10% จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 6.9 และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.6 โดยผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate)

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าเท่ากับ 5.32 เท่า โดยจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับในทุกๆปีมีค่าไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวมมากนักแสดงว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราดอกเบี้ยรับในแต่ละปีไม่แตกต่างกันมาก โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดเล็กจะมีอัตราดอกเบี้ยรับที่สูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่ และธนาคารขนาดกลาง โดยธนาคารที่มีอัตราดอกเบี้ยรับที่ดีที่สุดคือ ธนาคารยูโอบีรัตนสินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

8.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.6 เท่า และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.2 เท่า โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 3.8 เท่า

เมื่อพิจารณาในด้านคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับมากที่สุด โดยธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธรมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับเฉลี่ยรวมมากที่สุดคือ 9.9 รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.3 และธนาคารยูโอบีวีรตสินมีคะแนนของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.33 โดยธนาคารเอเชียมีอัตราดอกเบี้ยรับน้อยที่สุดเท่ากับ 4.2

ตารางที่ 9 อัตราดอกเบี้ยรับ

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546-2549
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	6.2	6.0	3.5	3.7	3.6	3.6	4.5
	คะแนน	3.0	2.8	7.3	8.3	7.3	9.0	6.3
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	7.5	7.0	3.3	5.3	3.9	2.1	5.0
	คะแนน	3.8	4.3	6.8	7.8	7.8	3.0	5.5
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	6.6	7.1	2.3	3.7	5.1	4.4	4.9
	คะแนน	7.0	6.8	8.3	7.8	9.3	10.5	8.3
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	8.1	17.4	3.3	3.0	2.5	2.3	6.2
	คะแนน	2.5	5.8	10.0	8.8	7.5	6.0	6.8
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	4.9	6.8	4.2	4.7	4.5	3.2	4.8
	คะแนน	8.5	7.8	8.3	6.0	3.0	3.8	6.2
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	6.7	5.6	2.3	1.8	3.7	2.9	3.9
	คะแนน	8.5	2.8	3.0	2.5	4.8	6.0	4.6
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	7.4	9.4	3.5	2.8	2.5	2.3	4.7
	คะแนน	7.8	10.3	7.5	5.5	3.0	5.3	6.5
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	6.9	8.8	1.9	1.4	2.8	3.4	4.2
	คะแนน	7.0	8.8	4.5	1.3	3.5	6.8	5.3
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	6.1	6.5	2.8	2.7	2.8	1.1	3.8
	คะแนน	3.5	5.8	5.0	4.5	4.8	1.8	4.2
ธนาคารทีบีเอส ไทยทูน	ค่าเฉลี่ย	5.4	7.5	2.1	3.2	4.4	4.2	4.5
	คะแนน	7.3	8.8	5.3	5.3	7.0	9.5	7.2
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธรม	ค่าเฉลี่ย	8.1	9.7	7.2	8.6	8.8	9.7	8.6
	คะแนน	8.3	11.3	7.8	8.5	11.5	12.0	9.9
ธนาคารยูโอบี วีรตสิน	ค่าเฉลี่ย	8.7	6.1	8.9	20.5	4.7	2.5	8.8
	คะแนน	11.0	3.3	4.5	12.0	8.8	4.5	7.3
ค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับของธนาคารพาณิชย์ไทย		6.9	8.2	3.8	5.1	4.1	3.5	5.3

ตารางที่ 10 อัตราดอกเบียรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ประเภทของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	6.7	8.3	3.2	3.7	3.9	3.1	4.9	2.17	15.56	0.00
	คะแนน	5.5	5.0	7.3	6.8	6.6	6.4	6.3	0.84		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	6.5	8.1	2.6	2.5	3.1	2.7	4.3	2.41	15.56	0.00
	คะแนน	6.4	8.4	5.6	4.1	4.6	5.8	5.8	1.51		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	8.4	7.9	8.1	14.5	6.7	6.1	8.7	3.03	15.56	0.00
	คะแนน	9.6	7.3	6.1	10.3	10.1	8.3	8.6	1.68		

อัตราดอกเบียรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบียรับไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราดอกเบียรับเฉลี่ยเท่ากับ 4.9 เท่า โดยมีธนาคารกรุงศรีอยุธยาที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบียรับสูงที่สุดคือ 6.2 เท่า รองลงมาคือ ธนาคารกรุงไทย โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบียรับเท่ากับ 4.3 เท่า โดยที่ธนาคารทหารไทย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.7 เท่า รองลงมาคือธนาคารดีบีเอสไทยทุน และธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด ในทางตรงกันข้ามกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กกลับมีอัตราดอกเบียรับที่สูง โดยที่มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.7 เท่า โดยที่ธนาคารยูโอบีรัตนสินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8.8 เท่า และธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันของอัตราดอกเบียรับ โดยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราดอกเบียรับที่ต่ำกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราดอกเบียรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของอัตราดอกเบียรับเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 8.6 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราดอกเบียรับเฉลี่ยเท่ากับ 6.3 และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีคะแนนของอัตราดอกเบียรับเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.8 ในด้านผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนของอัตราดอกเบียรับ พบว่า ขนาดของสินทรัพย์ก่อให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 อัตราดอกเบี้ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	6.3	6.7	3.3	4.4	4.3	3.3	4.8	1.47	2.71	0.07
	คะแนน	5.6	5.4	7.6	7.4	6.8	6.6	6.6	0.93		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	7.4	10.8	3.0	2.5	2.9	2.5	4.9	3.47	2.71	0.07
	คะแนน	6.3	6.3	6.8	5.6	5.1	5.8	6.0	0.61		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	7.1	7.7	4.6	7.3	4.7	4.2	6.0	1.60	2.71	0.07
	คะแนน	7.4	7.6	5.4	6.3	7.1	6.9	6.8	0.80		

อัตราดอกเบี้ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยรับในแต่ละกลุ่มธนาคารกลับมีไม่มากนักเมื่อจำแนกธนาคารพาณิชย์ตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับเท่ากับ 4.8 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงของอัตราดอกเบี้ยรับที่สุดคือ 5.0 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารกรุงเทพ ตามลำดับ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับเท่ากับ 4.9 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยามีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับสูงที่สุดคือ 6.2 เท่า รองลงมาคือธนาคารทหารไทยและธนาคารนครหลวงไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับเท่ากับ 6.0 เท่า โดยที่ธนาคาร ยูโอบีรัตนสิน มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับที่สุดคือ 8.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธนและธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับต่ำที่สุดคือ 3.8 เท่า

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับเฉลี่ยมากที่สุดคือ 6.8 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับเฉลี่ยที่สุดคือ 6.6 และธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 6.0 โดยที่ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับพบว่า

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาไม่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate)

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเท่ากับ 3.0 เท่า โดยจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยจะมีค่าสูงในช่วงปี พ.ศ.2540-2541 จนกระทั่งมีค่าลดลงในปีพ.ศ.2542 และมีค่าสถิติไม่แตกต่างกันมากในช่วงปีพ.ศ.2542-2543 และจะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดเล็กจะมีอัตราดอกเบี้ยจ่าย ที่สูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดกลาง โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราดอกเบี้ยจ่ายสูงที่สุดคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 เท่า รองลงมาคือ ธนาคารยูโอบีปรีตตินสิน ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไทยธนาคาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายที่มากโดยธนาคารยูโอบีปรีตตินสินจะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยรวมมากที่สุดคือ 9.9 รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.1 และธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.0 โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายรวมที่น้อยที่สุดเท่ากับ 3.3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายที่น้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและขนาดเล็ก

ตารางที่ 12 อัตราดอกเบี้ยจ่าย

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	3.7	4.8	1.9	1.3	1.0	1.2	2.3
	คะแนน	2.8	2.0	3.3	3.5	3.3	5.0	3.3
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	4.0	5.7	3.2	1.9	1.2	0.9	2.9
	คะแนน	4.5	4.3	6.5	7.3	4.3	3.0	5.0
ธนาคารสกลนครไทย	ค่าเฉลี่ย	3.6	5.2	2.3	1.3	1.4	4.3	3.0
	คะแนน	2.3	4.0	2.5	2.8	4.3	5.5	3.5
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	4.6	6.0	2.8	1.5	1.5	1.2	3.0
	คะแนน	2.0	2.5	6.3	7.0	7.5	6.5	5.3
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	2.9	4.9	2.5	1.6	1.6	1.2	2.5
	คะแนน	8.0	7.8	8.5	7.0	7.0	5.5	7.3
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	5.1	6.8	3.9	1.7	1.5	1.2	3.4
	คะแนน	10.8	6.0	11.8	9.3	8.3	7.8	9.0
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	3.4	6.1	2.8	1.3	1.5	1.0	2.7
	คะแนน	4.8	7.0	7.5	7.0	7.5	5.3	6.5
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	4.9	7.7	2.6	2.0	1.7	1.3	3.4
	คะแนน	8.3	10.3	4.8	10.3	8.8	9.0	8.5
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	4.6	6.1	2.4	1.0	1.0	0.8	2.7
	คะแนน	6.3	7.8	3.5	1.5	2.0	2.3	3.9
ธนาคารทีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	3.7	6.1	2.0	1.0	1.6	1.5	2.7
	คะแนน	7.5	8.3	5.5	3.5	6.3	9.8	6.8
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	6.2	7.5	3.8	1.8	1.6	1.3	3.8
	คะแนน	9.8	10.0	10.8	8.0	8.0	8.0	9.1
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	5.7	6.1	2.1	2.3	1.9	1.7	3.4
	คะแนน	11.3	8.3	7.3	11.0	11.0	10.5	9.9
ค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทย		4.4	6.1	2.7	1.6	1.4	1.5	3.0

ตารางที่ 13 อัตราดอกเบี้ยจ่ายจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	4.0	5.6	2.8	1.6	1.4	1.7	2.9	1.67	60.75	0.00
	คะแนน	5.0	4.4	6.5	6.1	5.8	5.5	5.6	0.74		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	4.1	6.5	2.4	1.3	1.4	1.2	2.9	2.12	60.75	0.00
	คะแนน	6.7	8.3	5.3	5.6	6.1	6.6	6.4	1.07		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	6.0	6.8	3.0	2.0	1.8	1.5	3.6	2.29	60.75	0.00
	คะแนน	10.5	9.1	9.0	9.5	9.5	9.3	9.5	0.54		

อัตราดอกเบี้ยจ่ายจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กเป็นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราดอกเบี้ยจ่ายสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยจ่าย เท่ากับ 3.6 เท่า และมีธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารธนาคารยูโอบีรัตนสิน มีค่าเฉลี่ยของอัตรา

ดอกเบี๋ยจ่ายเท่ากับ 3.4 เท่า ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราดอกเบี๋ยจ่ายไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายเท่ากับ 2.9 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 3.4 เท่า รองลงมาคือ ธนาคารกสิกรไทย โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายเท่ากับ 2.9 เท่า โดยที่ธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.4 เท่า และธนาคารทหารไทย ธนาคารเอเซียและธนาคารดีบีเอสไทยทุน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.7 เท่า

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีคะแนนของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายมากที่สุดเท่ากับ 9.5 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่มีคะแนนของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 6.4 และธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.6 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายได้แสดงให้เห็นว่าขนาดของสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทำให้อัตราดอกเบี๋ยจ่ายเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 อัตราดอกเบี๋ยจ่ายจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10	ค่าเฉลี่ย	3.6	5.1	2.5	1.5	1.3	1.9	2.7	1.46	42.69	0.00
และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	คะแนน	4.4	4.5	5.2	5.1	4.7	4.8	4.8	0.33		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และ	ค่าเฉลี่ย	4.4	6.3	3.2	1.5	1.5	1.1	3.0	2.04	42.69	0.00
จำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	คะแนน	5.8	5.2	8.5	7.8	7.8	6.5	6.9	1.29		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6	ค่าเฉลี่ย	5.0	6.7	2.6	1.6	1.6	1.3	3.2	2.22	42.69	0.00
และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	คะแนน	8.6	8.9	6.4	6.9	7.2	7.9	7.6	1.01		

อัตราดอกเบี๋ยจ่ายจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ความแตกต่างของดอกเบี๋ยจ่ายเมื่อพิจารณาจากส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขามีความแตกต่างกันไม่มากนัก โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี๋ยจ่ายเท่ากับ 3.7 เท่า โดยที่ธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2.7 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารกรุงเทพ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มธนาคาร

พาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6–10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300–400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเท่ากับ 3.0 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.4 เท่า รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยาและธนาคารทหารไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และมีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเท่ากับ 3.2 เท่า โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.8 เท่า รองลงมาคือธนาคารธนาคาญโอบีวีรตินสิน โดยที่ธนาคารเอเชีย และธนาคารทีบีเอสไทยทุน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 2.7 เท่า

เมื่อพิจารณาคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยมากที่สุดคือ 7.6 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6–10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300–400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 6.9 และธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.8 ในส่วนผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่าย พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้อัตราดอกเบี้ยจ่ายมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread)

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย เท่ากับ 2.4 เท่า โดยจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยในทุกๆ ปีมีค่าไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวมมากนัก แสดงว่าธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับและอัตราดอกเบี้ยจ่ายที่ไม่แตกต่างกันในแต่ละปี โดยที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมากที่สุดคือธนาคารยูโอบีวีรตินสินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.4 เท่า และธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.8 เท่า โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 1 เท่า

เมื่อพิจารณาคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารกสิกรไทยมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมากที่สุดเท่ากับ 8.8 รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 8.6 และธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.3 โดยที่ธนาคารนครหลวงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยน้อยที่สุด คือ 3.7

ตารางที่ 15 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	2.6	4.8	1.9	1.3	2.0	2.5	2.5
	คะแนน	8.5	10.5	10.5	5.5	5.5	9.0	8.3
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	3.5	1.3	0.2	3.3	2.8	1.2	2.1
	คะแนน	7.5	5.8	4.8	6.3	7.8	5.5	6.3
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	3.0	1.9	0.0	2.5	3.7	0.1	1.9
	คะแนน	10.0	7.5	8.5	9.0	9.8	8.3	8.8
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	3.6	11.4	0.5	1.5	1.0	1.1	3.2
	คะแนน	7.5	7.0	10.0	9.3	7.5	6.5	8.0
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	2.0	1.9	1.6	3.1	2.9	2.0	2.3
	คะแนน	6.0	7.5	6.5	6.5	3.3	5.3	5.8
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	1.5	-1.1	-1.5	0.1	2.3	1.8	0.4
	คะแนน	3.0	4.3	2.3	2.3	5.0	5.3	3.7
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	4.1	3.3	0.7	1.5	1.0	1.4	2.0
	คะแนน	8.5	8.8	6.5	5.8	3.0	6.3	6.5
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	3.6	1.1	-0.7	-0.6	1.1	2.0	1.1
	คะแนน	7.3	4.3	4.3	1.3	3.5	5.5	4.3
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	1.5	0.4	0.5	1.7	1.8	0.3	1.0
	คะแนน	2.5	2.5	6.3	6.0	5.5	2.5	4.2
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	1.7	1.4	0.1	2.3	2.9	2.7	1.8
	คะแนน	5.3	5.0	5.5	5.8	7.3	8.5	6.2
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน	ค่าเฉลี่ย	1.9	2.1	3.4	6.8	7.2	8.4	4.8
	คะแนน	4.0	9.0	6.5	8.5	11.5	12.0	8.6
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	3.0	0.0	6.8	18.2	2.7	0.8	5.4
	คะแนน	8.0	6.0	6.5	12.0	8.5	3.5	7.4
ค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ		2.7	2.4	1.1	3.5	2.6	2.0	2.4
ธนาคารพาณิชย์ไทย								

ตารางที่ 16 ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	2.7	3.4	0.4	2.0	2.4	1.4	2.1	1.03	12.71	0.00
	คะแนน	7.1	7.1	7.1	6.5	6.5	6.6	6.8	0.32		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	2.7	1.6	0.2	1.2	1.7	1.6	1.5	0.83	12.71	0.00
	คะแนน	5.9	5.1	5.6	4.7	4.8	5.7	5.3	0.50		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	2.5	1.1	5.1	12.5	5.0	4.6	5.1	3.95	12.71	0.00
	คะแนน	6.0	7.5	6.5	10.3	10.0	7.8	8.0	1.77		

ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กเป็นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 5.1 เท่า โดยที่ธนาคารยูโอบีรัตนสิน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 5.4 เท่า และธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยของส่วนต่าง

อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 4.8 เท่า รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 2.1 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.5 เท่า โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 เท่า โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2 เท่า รองลงมาคือธนาคารดีบีเอสไทยทุน ธนาคารเอเชีย และธนาคารไทยธนาคารตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมากที่สุดเท่ากับ 8.00 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 6.8 และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.3 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย พบว่าขนาดของสินทรัพย์ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย	SD	T	P-Val
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	2.8	2.5	0.9	2.6	2.8	1.4	2.2	0.79	21.51	0.00
	คะแนน	8.0	7.8	7.6	6.8	6.6	7.0	7.3	0.58		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	3.1	4.5	-0.1	1.0	1.4	1.4	1.9	1.65	21.51	0.00
	คะแนน	6.3	6.7	6.3	5.8	5.2	6.0	6.0	0.52		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	2.3	1.0	2.0	5.7	3.1	2.8	2.8	1.57	21.51	0.00
	คะแนน	5.4	5.4	5.8	6.7	7.3	6.4	6.2	0.76		

ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ความแตกต่างของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยกลับมีไม่มากนักเมื่อจำแนกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 2.2 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.5 เท่า รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกสิกรไทย ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และมีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 1.9 เท่า โดยที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยามีค่าเฉลี่ย

สูงที่สุด คือ 3.2 เท่า รองลงมาคือธนาคารทหารไทย และธนาคารนครหลวงไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และมีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 2.8 เท่า โดยที่ธนาคารยูโอบีรัตนสินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 5.4 เท่า รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 7.3 รองลงมาคือธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยคือ 6.2 และธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6.0 แต่อย่างไรก็ตามผลจากการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา ทำให้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6 โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure)

ในด้านโครงสร้างของรายได้จะทำการพิจารณาเกี่ยวกับ รายได้ดอกเบี้ยรับ รายได้จากค่าธรรมเนียม รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตรา และรายได้อื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

4.6.1 รายได้ดอกเบี้ยรับ

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี้ยรับเท่ากับ 85.8% โดยจะเห็นว่ารายได้ดอกเบี้ยรับหลังวิกฤติการณ์ทางการเงินในปีพ.ศ.2540 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ลดลงในทุกๆปี โดยในปีพ.ศ.2545 จะมีค่าเฉลี่ยรวมที่ต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าหลังวิกฤติการณ์ทางการเงินรายได้จากดอกเบี้ยรับของธนาคารลดลง เนื่องจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยภายหลังจากการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยรับที่ดีที่สุดคือธนาคารนครหลวงไทยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 91.1% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 90.3% และธนาคารทีบีเอสไทยทุนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 89.6% ตามลำดับ โดยที่ธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยรวมที่ต่ำที่สุดคือ 78.7%

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้ดอกเบียร์ของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารไทยพาณิชย์มีคะแนนของรายได้ดอกเบียร์เฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 9.2 โดยคะแนนของรายได้ดอกเบียร์ของธนาคารในปี พ.ศ.2542-2545 จะมีคะแนนของรายได้ดอกเบียร์ที่อยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือธนาคารทีบีเอสไทยทูนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.6 และธนาคารนครหลวงไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.1 โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีของคะแนนของค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบียร์น้อยที่สุดคือ 3.4 ซึ่งค่าเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพในปี พ.ศ.2540-2541 จะไม่ค่อยดีนัก แต่ก็ดีขึ้นมาเป็นลำดับ

ตารางที่ 18 รายได้ดอกเบียร์

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	86.9	84.9	78.5	78.5	83.7	78.3	81.9
	คะแนน	1.5	1.3	2.5	3.3	5.8	6.0	3.4
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	94.2	90.5	87.5	88.1	87.8	77.9	88.0
	คะแนน	9.8	4.5	6.8	8.0	9.5	9.0	7.9
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	90.2	88.7	87.3	85.4	82.2	79.1	85.7
	คะแนน	4.0	3.5	6.0	6.5	5.0	6.8	5.3
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	91.9	92.5	90.7	94.0	88.5	82.8	90.3
	คะแนน	3.5	2.3	3.0	2.8	7.0	3.8	3.7
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	89.9	87.3	83.2	77.3	84.0	63.5	81.5
	คะแนน	7.5	6.0	10.0	11.8	10.3	9.8	9.2
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	91.0	102.7	82.3	90.8	99.6	77.7	91.1
	คะแนน	5.0	12.0	4.5	8.5	12.0	6.8	8.1
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	93.8	93.5	90.2	84.4	80.8	80.7	87.5
	คะแนน	8.3	6.8	9.3	5.0	5.0	7.8	7.0
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	90.3	95.6	94.5	83.0	46.3	58.3	78.7
	คะแนน	4.8	9.5	11.5	5.8	1.0	2.3	5.8
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	92.5	92.5	83.3	75.8	82.4	74.0	83.8
	คะแนน	8.0	6.0	4.0	1.8	4.8	3.0	4.6
ธนาคารทีบีเอส ไทยทูน	ค่าเฉลี่ย	93.4	95.6	85.7	88.0	88.3	85.7	89.6
	คะแนน	9.0	9.3	5.0	7.3	10.0	11.3	8.6
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	90.6	94.0	73.1	90.8	83.3	80.9	85.6
	คะแนน	5.0	8.3	5.5	9.8	5.8	8.8	7.2
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	96.7	94.5	92.4	88.6	68.5	73.7	86.1
	คะแนน	11.8	8.8	10.0	7.8	2.0	3.0	7.2
ค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบียร์ของธนาคารพาณิชย์ไทย		91.8	92.7	85.7	85.4	81.3	76.1	85.8

ตารางที่ 19 รายได้ดอกเบี๋ยรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	90.7	91.1	84.9	85.7	87.6	76.6	86.4	5.30	1.75	0.18
	คะแนน	5.2	4.9	5.5	6.8	8.3	7.0	6.3	1.29		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	92.5	94.3	88.4	82.8	74.5	74.7	84.9	8.66	1.75	0.18
	คะแนน	7.5	7.9	7.4	4.9	5.2	6.1	6.5	1.27		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	93.7	94.3	82.7	89.7	75.9	77.3	85.9	8.11	1.75	0.18
	คะแนน	8.4	8.5	7.8	8.8	3.9	5.9	7.2	1.93		

รายได้ดอกเบี๋ยรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ผลการศึกษาพบว่ารายได้ดอกเบี๋ยรับในแต่ละธนาคารไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยอยู่ระหว่าง 84.9-86.4% โดยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับเท่ากับ 86.4% โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ 91.1% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่ธนาคารไทยพาณิชย์กลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับเท่ากับ 84.9% โดยที่ธนาคารดีบีเอสไทยทุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ 89.6% รองลงมาคือธนาคารทหารไทย ธนาคารเอเชีย และธนาคารไทยธนาคาร ตามลำดับ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับเท่ากับ 85.9% โดยที่ธนาคาร ยูโอบีรัตนสิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ 86.1% รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.2 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับเฉลี่ยเท่ากับ 6.50 และธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีคะแนนของจำนวนรายได้ดอกเบี๋ยรับเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6.3 ซึ่งทั้งสามกลุ่มนี้จะมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก ในขณะที่ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของรายได้ดอกเบี๋ยรับ พบว่าขนาดของสินทรัพย์ในด้านรายได้ดอกเบี๋ยรับเกิดความไม่แตกต่างในด้านค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 รายได้ดอกเบี๋ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	90.3	87.8	84.1	82.3	84.4	74.7	84.3	5.36	28.84	0.00
	คะแนน	5.7	3.8	6.3	7.4	7.6	7.9	6.4	1.54		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	92.2	96.2	87.7	89.7	89.6	80.4	89.6	5.26	28.84	0.00
	คะแนน	5.6	7.0	5.6	5.4	8.0	6.1	6.3	1.02		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	92.7	94.5	85.8	85.3	73.8	74.5	84.8	8.76	28.84	0.00
	คะแนน	7.7	8.4	7.2	6.5	4.7	5.7	6.7	1.35		

รายได้ดอกเบี๋ยรับจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

เช่นเดียวกับขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาก็ไม่ได้ทำให้รายได้ดอกเบี๋ยรับแต่ละกลุ่มของธนาคารมีความแตกต่างกันมากนัก โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับสูงสุดเท่ากับ 89.6% โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 91.1% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารทหารไทย ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับไม่แตกต่างกันมากนัก โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับเท่ากับ 84.3% โดยที่ธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 88% รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารไทยพาณิชย์ ตามลำดับ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของรายได้ดอกเบี๋ยรับเท่ากับ 84.8% โดยที่ธนาคารดีบีเอสไทยทุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 89.6% รองลงมาคือธนาคารยูโอบีวีรตินสิน โดยธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา ที่มีคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับมากที่สุดคือเท่ากับ 6.7 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 6.4 โดยที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6.3 ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของรายได้ดอกเบี๋ยรับ แสดงให้เห็นว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาไม่ทำให้คะแนนของรายได้ดอกเบี๋ยรับเกิดความแตกต่างของค่าความแปรปรวน

4.6.2 รายได้ค่าธรรมเนียม

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมมีค่าเท่ากับ 6.9% โดยในปีพ.ศ. 2541-2545 จะมีค่าเฉลี่ยที่ดีขึ้นมาเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่าธนาคารความสามารถในการทำไรจากค่าธรรมเนียมมากขึ้นทุกปี โดยในปีพ.ศ.2545 จะมีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดคือ 11.78% เพราะทุกธนาคารมีรายได้ค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยค่าเฉลี่ยของธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมสูงที่สุดคือธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 10.4% รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.4% และธนาคารไทยพาณิชย์ 9.0% ตามลำดับ โดยที่ธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 2.9%

เมื่อพิจารณาในด้านรายได้จากค่าธรรมเนียมของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารกรุงเทพมีคะแนนของรายได้จากค่าธรรมเนียมเฉลี่ยรวมมากที่สุดคือ 11.12 โดยจะเห็นได้ว่าคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมของธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในทุกๆ ปี รองลงมาคือ ธนาคารกสิกรไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.4 และธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.0 โดยธนาคารดีบีเอสไทยทุนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนของรายได้จากค่าธรรมเนียมน้อยที่สุดคือ 2.5

ตารางที่ 21 รายได้ค่าธรรมเนียม

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	7.1	6.2	10.1	10.8	13.4	15.9	10.4
	คะแนน	11.5	11.8	11.0	10.0	11.5	11.3	11.2
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	3.7	3.6	7.5	10.6	11.9	13.1	8.2
	คะแนน	5.0	7.0	8.5	9.8	8.0	7.3	7.6
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	6.2	4.1	9.2	10.6	13.4	13.8	9.4
	คะแนน	10.0	7.8	10.8	10.0	11.3	8.5	9.7
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	3.7	2.7	5.8	7.3	9.9	10.0	6.4
	คะแนน	11.0	10.8	10.3	9.5	9.5	8.0	9.8
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	6.7	5.5	9.0	10.3	6.8	17.6	9.0
	คะแนน	5.0	4.0	6.0	6.0	5.3	4.5	5.1
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	3.2	2.9	3.2	5.3	4.6	4.5	4.0
	คะแนน	3.8	4.8	2.8	3.3	2.0	2.3	3.1
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	5.1	4.1	7.5	9.1	10.0	12.5	7.9
	คะแนน	8.8	8.0	7.5	10.8	6.5	5.5	7.8
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	4.9	3.9	7.1	10.8	10.9	11.4	8.0
	คะแนน	7.5	6.0	1.0	1.0	1.0	1.3	3.0
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	4.5	3.1	1.9	2.9	2.1	3.0	2.9
	คะแนน	3.0	2.8	4.5	6.8	5.8	7.5	5.0
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	3.3	2.1	3.7	7.5	10.6	13.3	6.5
	คะแนน	1.3	1.3	3.0	3.5	3.0	3.3	2.5
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน	ค่าเฉลี่ย	2.2	1.6	3.3	5.6	6.5	8.1	4.4
	คะแนน	8.3	9.0	6.3	2.5	6.3	8.8	6.8
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	3.7	2.7	4.0	6.7	7.5	9.0	5.5
	คะแนน	3.0	5.0	6.5	5.0	8.0	10.0	6.3
ค่าเฉลี่ยของรายได้ค่าธรรมเนียมของธนาคารพาณิชย์ไทย		4.5	3.5	6.0	8.1	9.0	11.0	6.9

ตารางที่ 22 รายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	5.1	4.1	7.5	9.1	10.0	12.5	7.9	3.13	31.82	0.00
	คะแนน	7.7	7.7	8.2	8.1	7.9	7.0	7.8	0.44		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	4.4	3.3	5.0	7.6	8.4	10.1	6.4	2.61	31.82	0.00
	คะแนน	5.1	4.5	4.0	5.5	4.1	4.4	4.6	0.60		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	3.0	2.2	3.7	6.2	7.0	8.5	5.0	2.52	31.82	0.00
	คะแนน	5.6	7.0	6.4	3.8	7.1	9.4	6.5	1.86		

รายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ผลจากการแบ่งขนาดของสินทรัพย์แสดงให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดคือมีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมเท่ากับ 7.9% โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 10.4% รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ

ที่สุด รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมเท่ากับ 6.4% โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8% รองลงมาคือธนาคารเอเซีย ธนาคารดีบีเอสไทยทุนและธนาคารไทยธนาคาร ตามลำดับ และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.0% โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.4% รองลงมาคือธนาคารยูโอบีปริตสิน ในขณะต่ำสุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.8 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยเท่ากับ 6.5 และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่มีคะแนนของจำนวนรายได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.6 และผลจากการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของรายได้จากค่าธรรมเนียม พบว่าขนาดของสินทรัพย์ทำให้รายได้ค่าธรรมเนียมเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 23 ค่าธรรมเนียมจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	รวม
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10	ค่าเฉลี่ย	5.9	4.8	9.0	10.6	11.4	15.1	9.3	3.77	203.88	0.00	
และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	คะแนน	7.9	7.6	9.1	8.9	9.0	7.9	8.4	0.67			
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และ	ค่าเฉลี่ย	4.0	3.3	5.5	7.3	8.2	9.0	6.1	2.32	203.88	0.00	
จำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	คะแนน	7.8	7.8	6.8	7.8	6.0	5.3	6.9	1.11			
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6	ค่าเฉลี่ย	3.7	2.7	4.0	6.7	7.5	9.0	5.5	2.48	203.88	0.00	
และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	คะแนน	4.6	4.8	4.3	3.8	4.8	6.2	4.7	0.80			

รายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ในด้านส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมเท่ากับ 9.3% ซึ่งมีค่าสูงสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 10.4% รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขายู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมเท่ากับ 6.1% โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารนครหลวงไทย ตามลำดับ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อย

กว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมเท่ากับ 5.5% โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 8.4% รองลงมาคือธนาคารยูโอบีรัตนสิน และธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 8.4 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 400-300 สาขา จะมีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยเท่ากับ 6.9 และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมต่ำที่สุดคือ 4.7 ในด้านผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของรายได้จากค่าธรรมเนียม พบว่า ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้รายได้ค่าธรรมเนียมเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของรายได้ค่าธรรมเนียมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6.3 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตรา

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 1.9% โดยค่าเฉลี่ยในแต่ละปีมีค่าเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในปีพ.ศ.2540 มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราสูงสุดจากนั้นจึงลดลงในปีพ.ศ.2541-2543 แต่ในปีพ.ศ.2544-2545 กลับมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยจากกำไรจากการปริวรรตเงินตราดีที่สุดคือ 4.1% รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5% และธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.9% ตามลำดับ โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยที่แย่ที่สุดคือ -2.9%

เมื่อพิจารณาในด้านคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคารจะเห็นได้ว่าธนาคารกรุงเทพมีคะแนนของรายได้จากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยมากที่สุดคือ 9.6 โดยค่าเฉลี่ยในแต่ละปีมีค่าไม่ต่างจากค่าเฉลี่ยรวมมากนัก รองลงมาคือธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.6 และธนาคารกรุงศรีอยุธยามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.2 โดยธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.3 โดยค่าเฉลี่ยในแต่ละปีมีค่าไม่ต่างจากค่าเฉลี่ยรวม

ตารางที่ 24 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตรา

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2546
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	5.3	8.3	3.8	2.3	1.5	3.2	4.1
	คะแนน	10.8	11.8	10.3	9.3	6.3	9.5	9.6
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	1.3	2.3	3.8	0.0	0.9	1.8	1.7
	คะแนน	2.8	6.8	9.5	4.8	4.8	6.0	5.8
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	2.9	5.0	1.5	2.1	2.8	2.3	2.8
	คะแนน	6.3	10.0	5.8	8.5	10.3	6.8	7.9
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	4.2	4.5	0.4	-3.3	-0.5	1.2	1.1
	คะแนน	5.8	8.8	9.5	7.3	7.0	10.8	8.2
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	2.5	5.2	3.3	1.7	1.7	7.2	3.5
	คะแนน	10.3	9.0	3.0	2.0	2.8	5.3	5.4
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	4.7	-4.3	-3.2	-5.4	-8.5	-0.1	-2.9
	คะแนน	9.8	2.8	3.5	1.0	1.3	2.0	3.4
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	2.6	1.1	1.8	2.2	1.7	4.7	2.3
	คะแนน	6.0	3.3	6.0	9.0	6.5	9.5	6.7
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	1.8	1.1	-0.7	0.5	0.1	0.4	0.5
	คะแนน	4.8	4.0	2.0	3.8	2.8	2.5	3.3
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	2.9	3.3	3.1	2.6	2.8	2.6	2.9
	คะแนน	7.5	7.0	8.0	10.5	10.5	8.0	8.6
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	2.7	2.1	1.3	2.0	1.7	-0.1	1.7
	คะแนน	5.3	6.0	4.8	7.3	6.3	2.0	5.3
ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	3.6	1.1	6.2	1.0	2.0	0.8	2.5
	คะแนน	7.5	5.3	9.8	7.0	7.8	4.0	6.9
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	0.2	-1.1	2.4	1.9	4.9	8.4	2.6
	คะแนน	1.5	3.5	6.0	7.8	12.0	11.8	7.1
ค่าเฉลี่ยของรายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราของธนาคารพาณิชย์ไทย		2.9	2.4	2.0	0.6	0.9	2.7	1.9

ตารางที่ 25 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	3.5	3.5	1.6	-0.5	-0.4	2.6	1.7	1.80	2.01	0.14
	คะแนน	7.6	8.2	6.9	5.5	5.4	6.7	6.7	1.12		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	2.5	1.9	1.4	1.8	1.6	1.9	1.8	0.38	2.01	0.14
	คะแนน	5.9	5.1	5.2	7.6	6.5	5.5	6.0	0.97		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	1.9	0.0	4.3	1.4	3.4	4.6	2.5	1.78	2.01	0.14
	คะแนน	4.5	4.4	7.9	7.4	9.9	7.9	7.0	2.15		

รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีกำไรจากการปริวรรตเงินตราสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 2.5% โดยที่ธนาคารยูโอบี

รัตนสิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.6% รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางไม่ค่อยมีความแตกต่างของรายได้จากการปริวรรตเงินตรา โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 1.7% โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.1% รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์ โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยที่แย่ที่สุดคือ -2.9% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 1.8% โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 2.9% รองลงมาคือธนาคารทหารไทย ธนาคารดีบีเอสไทยทุน และธนาคารไทยธนาคาร ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้จากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีคะแนนของจำนวนกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7 รองลงมาคือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยเท่ากับ 6.70 และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6.0 ซึ่งจะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของคะแนนของรายได้จากการปริวรรตเงินตราที่ดีกว่า ในปี พ.ศ.2542-2545 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราได้แสดงให้เห็นว่าขนาดของสินทรัพย์ไม่ทำให้กำไรจากการปริวรรตเกิดความแตกต่างในด้านค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 26 รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย	SD	T	P-Value
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	3.0	5.2	3.1	1.5	1.7	3.6	3.0	1.35	18.31	0.00
	คะแนน	7.5	9.4	7.1	6.1	6.0	6.9	7.2	1.23		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	3.9	0.5	-0.3	-2.2	-2.4	1.9	0.2	2.42	18.31	0.00
	คะแนน	7.2	4.9	6.3	5.8	4.9	7.4	6.1	1.08		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	2.3	1.3	2.4	1.6	2.3	2.4	2.0	0.48	18.31	0.00
	คะแนน	5.3	5.2	6.1	7.3	7.9	5.7	6.2	1.10		

รายได้จากกำไรจากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ในด้านส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขามลการศึกษา พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0% โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูง

ที่สุดคือ 4.1% รองลงมาคือธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 2% โดยที่ธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.9% รองลงมาคือธนาคารยูโอบีปรีตสิน โดยที่ธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6–10% และ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300–400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่ากับ 0.2% โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 2.3% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยาและธนาคารนครหลวงไทย

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้จากการปริวรรตเงินตราจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยมากที่สุดคือ 7.2 รองลงมาคือธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา ที่มีคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6.2 และธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของกำไรจากการปริวรรตเงินตราเฉลี่ยเท่ากับ 6.1 และผลจากการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของกำไรจากการปริวรรตเงินตรา พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6.4 รายได้อื่นๆ

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆ เท่ากับ 1.3% จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของทุกๆ ปี จะมีค่าไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวมมากนัก แสดงว่าธนาคารพาณิชย์มีรายได้อื่นๆ ได้จากรายได้อื่นๆ ในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยที่ธนาคารที่ดีที่สุดคือธนาคารนครหลวงไทยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9% รองลงมาคือธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3% และธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.7% ตามลำดับ โดยธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยรวมที่ต่ำที่สุดคือ 0.3%

เมื่อพิจารณาในด้านคะแนนของรายได้อื่นๆ ของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีคะแนนของรายได้อื่นๆ เฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 9.6 รองลงมาคือ ธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.8 และธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.1 โดยที่ธนาคารเอเซียมีค่าเฉลี่ยของคะแนนของรายได้อื่นๆ น้อยที่สุดคือ 3.7

ตารางที่ 27 รายได้อื่นๆ

ขนาด		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	0.3	0.2	2.6	0.7	0.7	2.2	1.1
	คะแนน	5.0	5.5	7.3	4.8	5.5	9.0	6.2
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	0.8	0.5	1.1	1.1	0.6	0.9	0.8
	คะแนน	10.0	9.5	7.8	6.8	4.0	6.0	7.3
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.4	1.3	2.1	1.2	1.3	1.1
	คะแนน	8.5	10.0	7.8	9.5	9.3	8.0	8.8
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	0.1	0.2	0.9	1.5	0.7	0.9	0.7
	คะแนน	7.5	7.8	3.5	1.3	1.8	1.5	3.9
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	0.4	0.4	0.4	0.1	0.4	0.2	0.3
	คะแนน	2.3	6.5	5.8	7.8	5.8	6.3	5.7
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	0.7	0.5	8.7	7.9	0.8	4.9	3.9
	คะแนน	10.3	6.5	6.8	8.5	6.3	9.5	8.0
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	0.3	0.1	0.4	0.3	0.7	0.3	0.3
	คะแนน	5.5	2.8	3.5	3.5	5.0	2.3	3.8
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	0.7	0.2	1.7	2.8	2.0	3.2	1.7
	คะแนน	7.5	4.0	10.0	9.8	11.5	6.0	8.1
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	0.1	0.1	0.1	0.4	0.9	1.3	0.4
	คะแนน	1.3	2.3	1.3	3.3	6.8	7.3	3.7
ธนาคารทีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	0.9	0.5	1.0	1.5	1.2	1.6	1.1
	คะแนน	9.0	8.5	6.3	8.0	8.3	8.3	8.0
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.4	10.6	2.7	1.6	4.2	3.3
	คะแนน	7.3	8.5	11.3	9.8	9.8	11.3	9.6
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	0.2	0.5	1.4	0.9	0.7	0.3	0.7
	คะแนน	4.0	6.3	7.0	5.3	4.3	2.8	4.9
ค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆของธนาคารพาณิชย์ไทย		0.4	0.3	2.5	1.8	1.0	1.8	1.3

ตารางที่ 28 รายได้อื่นๆจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.4	2.5	2.2	0.8	1.7	1.3	0.93	5.2	0.01
	คะแนน	7.3	7.6	6.5	6.4	5.4	6.7	6.6	0.77		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.2	0.8	1.2	1.2	1.6	0.9	0.52	5.2	0.01
	คะแนน	5.8	4.4	5.3	6.1	7.9	5.9	5.9	1.16		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	0.3	0.4	6.0	1.8	1.1	2.3	2.0	2.11	5.2	0.01
	คะแนน	5.6	7.4	9.1	7.5	7.0	7.0	7.3	1.13		

รายได้อื่นๆจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

เมื่อพิจารณาผลของขนาดของสินทรัพย์ที่มีต่อรายได้อื่นๆ พบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีรายได้อื่นๆสูงสุด โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆเท่ากับ

2.0% โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.3% รองลงมาคือธนาคาร ธานาคาญโอบีบีทีนสิน รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆ เท่ากับ 1.3% โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.9% รองลงมาคือธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.1% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของ รายได้อื่นๆเท่ากับ 0.9% โดยที่ธนาคารไทยธนาคารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 1.7% รองลงมาคือ ธนาคารดีบีเอสไทยธน ธนาคารเอเชีย และธนาคารทหารไทย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้อื่นๆจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของรายได้อื่นๆเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.3 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีคะแนนของรายได้อื่นๆเฉลี่ยเท่ากับ 6.6 และธนาคารพาณิชย์ขนาด กลางจะมีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.90 และผลการทดสอบความเท่า เทียมกันของค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆ พบว่า ขนาดของสินทรัพย์ทำให้เกิดความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 29 รายได้อื่นๆจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา		2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	F	Prob
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.4	1.3	1.0	0.7	1.2	0.8	0.38	4.52	0.01
และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	คะแนน	6.4	7.9	7.1	7.2	6.1	7.3	7.0	0.63		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และ	ค่าเฉลี่ย	0.4	0.3	3.3	3.2	0.8	2.0	1.7	1.40	4.52	0.01
จำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	คะแนน	7.8	5.7	4.6	4.4	4.3	4.4	5.2	1.35		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6	ค่าเฉลี่ย	0.5	0.3	3.0	1.6	1.3	2.1	1.4	1.00	4.52	0.01
และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	คะแนน	5.8	5.9	7.2	7.2	8.1	7.1	6.9	0.88		

รายได้อื่นๆจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ในด้านส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขา อยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆสูงสุดโดยมีค่าเท่ากับ 1.7% โดยที่ธนาคาร นครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.9% รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารทหาร ไทย ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆเท่ากับ 1.4% โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.3% รองลงมาคือธนาคารไทย ธนาคาร โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าต่ำที่สุด ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาด

มากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆต่ำที่สุดเท่ากับ 0.8% โดยที่ธนาคารกรุงเทพและธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1.1% รองลงมาคือธนาคารกรุงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์

เมื่อพิจารณาคะแนนของรายได้อื่นๆจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของรายได้อื่นๆเฉลี่ยคือ 7.0 รองลงมาคือกลุ่มธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของรายได้อื่นๆมากที่สุดเท่ากับ 6.9 และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของรายได้อื่นๆเฉลี่ยเท่ากับ 5.2 ในด้านผล การทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของรายได้อื่นๆ พบว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาก่อให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทาง

4.7 กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น (Earning Per Share)

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น เท่ากับ -3.0 โดยค่าเฉลี่ยในปี พ.ศ.2540 มีค่าเฉลี่ยที่ดีที่สุด ในปีพ.ศ.2541 มีค่าเฉลี่ยที่แย่ที่สุดคือ -8.76 ในปีพ.ศ. 2542-2545 จะมีค่าเฉลี่ยที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นดีที่สุดคือ -0.9 รองลงมาคือธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.2 และธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.8 ตามลำดับ โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยที่แย่ที่สุด คือ -7

เมื่อพิจารณาคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ว่าธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยดีที่สุดคือ 8.5 รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.8 และธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.4 โดยที่ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.5 โดยเมื่อมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541-2543 ธนาคารพาณิชย์เกือบทั้งหมดจะมีผลการดำเนินงานที่ขาดทุน โดยในปีพ.ศ.2544-2545 ธนาคารทั้งหมดจะมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารมีความสามารถในการทำกำไรที่มากขึ้น

ตารางที่ 30 กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2540-2545
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	1.0	-14.6	-20.7	-10.4	2.6	2.4	-7.0
	คะแนน	8.3	6.8	1.8	3.3	12.0	11.5	7.3
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	1.8	-7.1	-3.2	1.7	-0.2	0.3	-1.2
	คะแนน	7.0	5.5	6.8	7.8	6.5	6.8	6.7
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	3.5	-11.2	-12.8	0.3	0.2	1.9	-3.2
	คะแนน	9.5	6.3	3.0	9.0	7.8	11.0	7.8
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	4.1	-10.0	-7.8	-2.4	-0.3	0.5	-2.8
	คะแนน	10.3	6.8	4.8	11.5	10.5	7.0	8.5
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	4.9	-12.2	-15.6	3.0	0.9	-2.7	-3.6
	คะแนน	10.5	3.8	5.5	4.8	5.3	8.0	6.3
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	-4.4	-0.5	0.0	0.0	-0.7	0.8	-0.9
	คะแนน	4.5	9.3	11.0	7.8	3.3	8.5	7.4
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	3.3	-1.9	-4.9	-9.4	0.1	-0.2	-2.2
	คะแนน	9.3	8.8	8.0	2.8	7.3	3.0	6.5
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	-3.6	-3.0	-9.2	-1.0	0.5	0.7	-2.7
	คะแนน	2.5	7.5	5.3	6.8	10.0	8.3	6.7
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	1.0	-8.4	-1.7	-0.6	-0.5	-0.6	-1.8
	คะแนน	4.5	6.3	8.8	7.0	3.3	2.0	5.3
ธนาคารทีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	0.7	-7.9	-7.1	-4.1	0.0	0.1	-3.2
	คะแนน	5.5	7.0	6.3	5.8	5.5	4.0	5.7
ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด นครธน	ค่าเฉลี่ย	-3.6	-10.1	-6.9	-1.5	-0.8	0.3	-3.9
	คะแนน	4.3	4.3	6.5	4.5	2.0	5.8	4.5
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	-3.1	-18.2	0.0	0.0	-0.1	-0.1	-3.7
	คะแนน	2.0	6.0	10.5	7.3	4.8	2.3	5.5
ค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไทย		0.5	-8.8	-7.5	-2.0	0.1	0.3	-3.0

ตารางที่ 31 กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	1.8	-9.3	-10.0	-1.3	0.4	0.6	-3.1	5.27	7.84	0.00
	คะแนน	8.3	6.4	5.5	7.3	7.5	8.8	7.3	1.23		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	0.3	-5.3	-5.7	-3.8	0.0	0.0	-2.5	2.84	7.84	0.00
	คะแนน	5.4	7.4	7.1	5.6	6.5	4.3	6.0	1.15		
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	-3.3	-14.2	-3.5	-0.8	-0.5	0.1	-3.8	5.35	7.84	0.00
	คะแนน	3.1	5.1	8.5	5.9	3.4	4.0	5.0	2.01		

กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์ไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นมากนัก โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเท่ากับ -3.1 โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือธนาคารกรุงไทย โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยที่แย่ที่สุด

เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเท่ากับ -2.5 โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารทหารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทีบีเอสไทยทุน และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเท่ากับ -3.8 โดยที่ธนาคารธนาคารยูโอบีปริตตินสินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคาร สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน

เมื่อพิจารณาคะแนนกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 7.3 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 6.0 และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.0 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น พบว่าสินทรัพย์ทำให้กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นก่อให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 32 กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาด	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10	ค่าเฉลี่ย	2.8	-11.3	-13.1	-1.4	0.9	0.5	-3.7	6.80	0.65	0.53
และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	คะแนน	8.8	5.6	4.3	6.2	7.9	9.3	7.0	1.98		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และ	ค่าเฉลี่ย	1.0	-4.1	-4.2	-3.9	-0.3	0.4	-1.9	2.47	0.65	0.53
จำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา	คะแนน	8.0	8.3	7.9	7.3	7.0	6.2	7.4	0.78		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6	ค่าเฉลี่ย	-1.7	-9.5	-5.0	-1.4	-0.2	0.1	-3.1	3.69	0.65	0.53
และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	คะแนน	3.8	6.2	7.5	6.3	5.1	4.5	5.5	1.35		

กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ในด้านส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาพบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นต่ำสุดเท่ากับ -3.7 โดยที่ธนาคารกรุงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงเทพ ตามลำดับ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขายู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเท่ากับ -1.9 โดยที่ธนาคารนครหลวงไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ในทางตรงกันข้ามกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และกลุ่ม

ธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเท่ากับ -3.1 โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือธนาคารไทยธนาคาร โดยที่ธนาคาร สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธนมีค่าเฉลี่ยรวมที่ต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวน สาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมี จำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยคือ 7.0 และธนาคาร พาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 7.4 และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้นเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5.5 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น พบว่าส่วนแบ่ง การตลาดและจำนวนสาขาไม่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.8 เงินสด (Cash)

ในปีพ.ศ.2540-2545 มีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ 4,473.4 ล้านบาท โดยหลัง วิฤติการณ์การเงินค่าเฉลี่ยของเงินสดในแต่ละปีมีค่าไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวมมากนัก ยกเว้น ในปีพ.ศ.2545 ที่ธนาคารพาณิชย์มีเงินสดเพิ่มมากขึ้นเป็น 5,307.1 ล้านบาท โดยที่ธนาคาร กรุงเทมมีค่าเฉลี่ยของเงินสดรวมในปีพ.ศ.2540-2545 มากที่สุดคือ 13,841.5 ล้านบาท รองลงมา คือ ธนาคารกสิกรไทย มีค่าเฉลี่ยของเงินสดรวมในปีพ.ศ.2540-2545 คือ 9,447.2 ล้านบาท และ ธนาคารไทยพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยของเงินสดรวมในปีพ.ศ.2540-2545 คือ 7361.5 ล้านบาท ตามลำดับ โดยเกือบทุกธนาคารมีเงินสดเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นในปี 2545

เมื่อพิจารณาคะแนนของเงินสดของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร จะเห็นได้ ว่าธนาคารกรุงเทพจะมีคะแนนของเงินสดมากที่สุดตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2545 โดยจะมี ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 12 รองลงมาคือธนาคารกรุงไทยจะมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2545 จะ อยู่ที่อันดับ 11 -10 ตลอดโดยเมื่อรวมแล้วจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.2 และธนาคารทหารไทยจะมีเงิน สดมากในปีพ.ศ. 2544 -2545 โดยทั้งสองปีจะอยู่ที่อันดับที่ 11 และเมื่อเฉลี่ยรวมจะมีค่าเท่ากับ 9.1 โดยธนาคารที่มีเงินสดน้อยที่สุดคือ ธนาคารยูโอบีรัตนสินซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมี ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 1.8

ตารางที่ 33 เงินสด

ธนาคาร		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546-2548
ธนาคารกรุงเทพ	ค่าเฉลี่ย	14,614.1	12,059.6	15,225.8	11,991.0	13,081.8	16,635.7	13,841.5
	คะแนน	12.0	12.0	12.0	12.0	12.0	12.0	12.0
ธนาคารกรุงไทย	ค่าเฉลี่ย	7,232.5	6,657.0	7,539.9	7,075.5	6,737.3	7,660.7	7,132.9
	คะแนน	10.5	10.3	10.0	10.0	10.0	10.3	10.2
ธนาคารกสิกรไทย	ค่าเฉลี่ย	8,857.6	7,986.7	9,569.0	9,669.3	10,572.7	10,173.2	9,447.2
	คะแนน	10.5	9.8	10.0	9.0	7.0	7.0	8.9
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ค่าเฉลี่ย	4,367.1	3,772.2	4,300.5	3,595.3	4,559.5	6,331.4	4,424.1
	คะแนน	7.3	8.0	8.0	6.0	6.0	7.0	7.0
ธนาคารไทยพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย	6,439.6	6,036.9	6,986.3	7,130.4	8,917.2	8,982.9	7,361.5
	คะแนน	8.3	7.0	6.8	9.0	9.0	8.3	8.0
ธนาคารนครหลวงไทย	ค่าเฉลี่ย	3,181.8	1,944.6	2,831.6	1,686.5	1,763.2	3,350.5	2,429.0
	คะแนน	7.0	7.5	7.3	6.0	7.0	8.0	7.1
ธนาคารทหารไทย	ค่าเฉลี่ย	4,627.4	3,740.9	4,120.8	4,196.6	5,081.6	5,942.9	4,572.7
	คะแนน	7.5	8.5	8.0	9.0	11.0	10.5	9.1
ธนาคารไทยธนาคาร	ค่าเฉลี่ย	1,255.0	689.6	1,383.9	624.4	632.2	677.7	884.0
	คะแนน	3.8	4.3	5.3	6.0	5.0	4.0	4.7
ธนาคารเอเชีย	ค่าเฉลี่ย	1,527.3	1,248.9	1,841.0	1,650.0	1,737.6	2,397.2	1,710.8
	คะแนน	4.0	2.8	4.0	3.0	3.3	4.0	3.5
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	ค่าเฉลี่ย	910.6	762.8	940.7	539.5	619.9	688.9	739.7
	คะแนน	3.3	4.8	3.5	2.0	4.0	4.0	3.6
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน	ค่าเฉลี่ย	660.5	649.7	736.9	561.2	591.8	400.6	607.0
	คะแนน	2.8	2.3	1.8	2.5	2.3	1.3	2.1
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	ค่าเฉลี่ย	439.7	451.9	607.5	762.6	460.4	443.2	530.5
	คะแนน	1.3	1.0	1.5	3.5	1.5	1.8	1.8
ค่าเฉลี่ยของเงินสดของธนาคารพาณิชย์ไทย		4,509.4	3,833.4	4,673.7	4,123.5	4,562.9	5,307.1	4,473.4

ตารางที่ 34 เงินสดจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

กลุ่มขนาดสินทรัพย์		2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
กลุ่มขนาดพาณิชย์ขนาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย	7,448.8	6,409.5	7,742.2	6,858.0	7,605.3	8,855.7	7,439.4	837.93	716.39
	คะแนน	9.3	9.1	9.0	8.7	8.5	8.8	8.9	0.28	
กลุ่มขนาดพาณิชย์ขนาดกลาง	ค่าเฉลี่ย	2,080.1	1,610.5	2,071.6	1,752.7	2,017.8	2,426.7	1,976.8	285.13	716.39
	คะแนน	4.6	5.1	5.2	5.0	5.8	5.6	5.2	0.43	
กลุ่มขนาดพาณิชย์ขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย	550.1	550.8	672.2	661.9	526.1	421.9	568.7	93.05	716.39
	คะแนน	2.0	1.6	1.6	3.0	1.9	1.5	1.9	0.55	

เงินสดจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

เงินสดจะมีมูลค่าแปรผันตามขนาดของสินทรัพย์ โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ 7,439.4 ล้านบาท โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ 1,976.8 ล้านบาท โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารเอเซีย ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารดีบีเอสไทยทุน และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ 568.7 ล้านบาท โดยที่ธนาคารธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ดนครธน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารยูโอบีรัตนสิน

เมื่อพิจารณาคะแนนของเงินสดจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 8.9 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยเท่ากับ 5.2 และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.9 และผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของเงินสด พบว่าขนาดของสินทรัพย์ทำให้คะแนนของเงินสดเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 35 เงินสดจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาด	อันดับ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	9,286.0	8,185.1	9,830.3	8,966.6	9,827.2	10,863.1	9,445.8	909.22	586.61	0.00
	คะแนน	10.3	9.8	9.7	10.0	9.5	9.4	9.8	0.34		
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขา 300-400 สาขา	ค่าเฉลี่ย	4,058.7	3,152.6	3,751.0	3,159.5	3,801.4	5,208.3	3,808.6	756.80	586.61	0.00
	คะแนน	7.3	8.0	7.8	7.0	8.0	8.5	7.8	0.55		
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ค่าเฉลี่ย	958.6	760.6	1,102.0	827.6	808.4	921.5	894.4	124.67	586.61	0.00
	คะแนน	3.0	3.0	3.2	3.4	3.2	3.0	3.1	0.16		

เงินสดจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

เช่นเดียวกันกับขนาดของสินทรัพย์เงินสดจะแปรผันตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ 9,445.8 ล้านบาท โดยที่ธนาคารกรุงเทพบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดระหว่างร้อยละ 6-10% และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3,808.6 ล้านบาท โดยที่ธนาคารทหารไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารนครหลวงไทย ตามลำดับ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6% และ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีค่าเฉลี่ยของเงินสดเท่ากับ

894.4 ล้านบาท โดยที่ธนาคารเอเชียมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือธนาคารไทยธนาคาร โดยที่ธนาคารยูโอบีรดับต้นมีค่าเฉลี่ยของเงินสดที่น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาคะแนนของเงินสดจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยมากที่สุดคือ 9.8 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยเท่ากับ 7.8 และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนของเงินสดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.1 ในขณะที่ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของเงินสด ได้แสดงให้เห็นว่าส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาทำให้เงินสดเกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.9 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

โดยเมื่อพิจารณารวมคะแนนของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ไทยในปีพ.ศ.2540-2545 จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ความสามารถในการทำกำไรที่มีคะแนนรวมดีที่สุดคือธนาคารกสิกรไทยมีคะแนนรวม 84.5 รองลงมาคือธนาคารกรุงเทพมีคะแนนรวม 82.5 ธนาคารกรุงไทยมีคะแนนรวม 76.7 ธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีคะแนนรวม 76.6 ตามลำดับ โดยที่ธนาคารเอเชียมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรที่น้อยที่สุดคือ 55.5

ตารางที่ 36 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

ธนาคาร	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
ธนาคารกรุงเทพ	79.0	79.0	78.3	69.3	90.8	98.8	82.5
ธนาคารกรุงไทย	76.5	67.5	76.3	87.5	79.0	73.5	76.7
ธนาคารกสิกรไทย	86.0	79.0	71.5	90.5	86.0	94.0	84.5
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	73.5	76.8	81.0	84.8	79.3	64.5	76.6
ธนาคารไทยพาณิชย์	81.5	74.5	75.8	72.3	61.0	72.8	73.0
ธนาคารนครหลวงไทย	78.5	65.5	68.8	60.5	66.5	69.3	68.2
ธนาคารทหารไทย	82.3	78.0	78.3	65.5	68.0	63.5	72.6
ธนาคารไทยธนาคาร	57.3	68.8	56.0	59.8	64.3	60.3	61.0
ธนาคารเอเชีย	52.8	54.5	63.8	59.0	55.8	47.5	55.5
ธนาคารดีบีเอส ไทยทุน	65.3	74.5	53.0	56.8	73.8	71.8	65.8
ธนาคารพัฒนาการธนาคารธนชาต	68.5	76.8	78.8	71.3	68.3	86.0	74.9
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน	57.0	63.3	76.8	81.0	65.5	56.3	66.6

ตารางที่ 37 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ขนาดของสินทรัพย์	2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	79.2	73.7	75.3	77.5	77.1	78.8	76.9	2.10206	27.09	0.00
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	64.4	68.9	62.8	60.3	65.4	60.8	63.8	3.19917	27.09	0.00
กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	62.8	70.0	77.8	76.1	66.9	71.1	70.8	5.60408	27.09	0.00

เมื่อพิจารณาคะแนนของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ จะเห็นได้ว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีความสามารถในการทำกำไรที่ดีที่สุดคือ 76.9 รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 70.8 โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกำไรที่น้อยที่สุดคือ 63.8

ตารางที่ 38 คะแนนรวมความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา	2540	2541	2542	2543	2544	2545	Mean	SD	F	Prob
ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	80.8	75.0	75.4	79.9	79.2	84.8	79.2	3.6466	45.92	0.00
ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา	78.1	73.4	76.0	70.3	71.3	65.8	72.5	4.37238	45.92	0.00
ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	60.2	67.6	65.7	65.6	65.5	64.4	64.8	2.49373	45.92	0.00

เมื่อพิจารณาคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และมีจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา จะมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรเฉลี่ยมากที่สุดคือ 79.2 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ระหว่าง 6-10% และจำนวนสาขาอยู่ระหว่าง 300-400 สาขา จะมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรเฉลี่ยเท่ากับ 72.5 และธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา จะมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 64.8

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงหลังเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินในปี 2540 โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงิน (วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ด้วย Financial Ratio งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน) โดยซึ่งประกอบด้วย (1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA) (2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) (3) อัตราดอกเบี้ยรับ (Interest Revenue Rate) (4) อัตราดอกเบี้ยจ่าย (Interest Expense Rate) (5) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Spread) (6) โครงสร้างรายได้ (Revenue Structure): อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต อัตราส่วนรายได้อื่นๆ (7) กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (Earning Per Share) และ (8) จำนวนเงินสด (Cash) ทำการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลรายได้ไตรมาสตั้งแต่ปีพ.ศ.2540-พ.ศ.2545 มีวัตถุประสงค์ในการเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย จำแนกตามจำนวนของสินทรัพย์ของธนาคาร ส่วนแบ่งการตลาดของธนาคาร และจำนวนของสาขาธนาคาร ภายใต้สมมติฐานที่ว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาที่มากกว่าจะมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาที่น้อยกว่า

5.1 สรุปผลการวิจัย

ภายใต้สมมติฐานที่ว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขาที่มากกว่าจะมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และ จำนวนสาขาที่น้อยกว่า ผลจากการศึกษา พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีขนาดต่างกันมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกัน ยกเว้นเพียงแต่ความสามารถในการทำกำไรด้านรายได้ดอกเบี้ยรับและความสามารถในการทำกำไรจากการปริวรรตเท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างกันของรายได้ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่แตกต่างกันจะมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกัน ยกเว้นแต่เพียงความสามารถในการทำกำไรด้านกำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น

เท่านั้น โดยผลจากการคำนวณค่าคะแนนต่างๆที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงสุด รองลงมา คือ ธนาคารกรุงเทพ และ ธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ธนาคารดีบีเอสไทยทุน ธนาคารไทยธนาคาร และ ธนาคารเอเชีย ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความสามารถในการทำกำไรในประเด็นต่างๆ พบว่า

ตารางที่ 39 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย

ความสามารถในการทำกำไร	คะแนน	
	สูงสุด	ต่ำสุด
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ธนาคารกสิกรไทย	ธนาคารยูโอบีรัตนสิน
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ธนาคารยูโอบีรัตนสิน
อัตราดอกเบี้ยรับ	ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน	ธนาคารเอเชีย
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	ธนาคารยูโอบีรัตนสิน	ธนาคารกรุงเทพ
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	ธนาคารกสิกรไทย	ธนาคารนครหลวงไทย
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย	ธนาคารไทยพาณิชย์	ธนาคารกรุงเทพ
อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม	ธนาคารกรุงเทพ	ธนาคารดีบีเอสไทยทุน
อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต	ธนาคารกรุงเทพ	ธนาคารไทยธนาคาร
อัตราส่วนรายได้อื่นๆ	ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน	ธนาคารเอเชีย
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน
จำนวนเงินสด	ธนาคารกรุงเทพ	ธนาคารยูโอบีรัตนสิน
รวม	ธนาคารกสิกรไทย	ธนาคารเอเชีย

1.ธนาคารกสิกรไทย มีคะแนนของอัตราส่วนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยสูงสุด

2.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีคะแนนของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นสูงสุด

3.ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน มีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับและรายได้อื่นๆ สูงสุด และมีกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นต่ำที่สุด

4.ธนาคารยูโอบีรัตนสิน มีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายสูงสุด และมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและเงินสดต่ำที่สุด

5.ธนาคารไทยพาณิชย์ มีคะแนนของรายได้ดอกเบี้ยรับสูงสุด

6.ธนาคารกรุงเทพ มีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียม รายได้จากกำไรจากการปริวรรต เงินตราและเงินสดสูงสุด และมีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยจ่ายและรายได้ดอกเบี้ยรับต่ำสุด

- 7.ธนาคารเอเชีย มีคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับต่ำสุด
- 8.ธนาคารนครหลวงไทย มีคะแนนของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด
- 9.ธนาคารดีบีเอสไทยทุน มีคะแนนของรายได้ค่าธรรมเนียมต่ำสุด
- 10.ธนาคารไทยธนาคาร มีคะแนนของรายได้จากการบริหารเงินตราต่ำสุด
- 11.ธนาคารเอเชีย มีคะแนนของรายได้อื่นๆต่ำที่สุด

ตารางที่ 40 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์

ความสามารถในการทำกำไร	ค่าเฉลี่ย	
	สูงสุด	ต่ำสุด
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก
อัตราดอกเบี้ยรับ	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่
อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
อัตราส่วนกำไรจากการบริหาร	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
อัตราส่วนรายได้อื่นๆ	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก
จำนวนเงินสด	ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก

ในการคำนวณค่าความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามขนาดของสินทรัพย์ พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรสูงสุด และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด โดยที่ผลจากการศึกษาพบว่าขนาดของสินทรัพย์มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคะแนนความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละประเภท พบว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีคะแนนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ค่าธรรมเนียม และเงินสดสูงสุด ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีคะแนนของดอกเบี้ยรับ ดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย รายได้ดอกเบี้ยรับ รายได้จากการบริหารเงินตรา และรายได้อื่นๆ ในขณะที่ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า ขนาดของสินทรัพย์มีผลทำให้ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกำไรใน

ประเด็นต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเพียงแต่ในกรณีของรายได้ดอกเบี้ยรับ และรายได้กำไรจากการปริวรรตเงินตราเท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มแต่ละกลุ่ม ขนาดสินทรัพย์

ตารางที่ 41 บทสรุปของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามขนาดของส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ความสามารถในการทำกำไร	ค่าเฉลี่ย	
	สูงสุด	ต่ำสุด
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา
อัตราดอกเบี้ยรับ	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ย	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา
อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียม	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา
อัตราส่วนกำไรจากการปริวรรต	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา
อัตราส่วนรายได้อื่นๆ	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 6-10 และจำนวนสาขาระหว่าง 300-400 สาขา
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา
จำนวนเงินสด	ส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าร้อยละ 10 และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา	ส่วนแบ่งทางการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 6 และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา

ในด้านผลการคำนวณค่าความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีคะแนนความสามารถในการทำกำไรรวมสูงสุดในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา มีคะแนนรวมของความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด โดยความแตกต่างของส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขามีผลทำให้คะแนนของความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร

พาณิชย์ไทยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคะแนนความสามารถในการทำกำไรจำแนกในแต่ละประเด็นจากการศึกษาพบว่า ธนาคารที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 10% และจำนวนสาขามากกว่า 400 สาขา มีคะแนนคะแนนความสามารถในการทำกำไรสูงสุดในทุกประเด็น ยกเว้นเพียงคะแนนของอัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย และรายได้ดอกเบี้ยรับเท่านั้น ที่มีคะแนนต่ำกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่า 6% และจำนวนสาขาน้อยกว่า 300 สาขา โดยที่ความสามารถในการทำกำไรในทุกประเด็นจะมีความแตกต่างกันตามส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขา

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยภายหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 มีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกัน โดยที่สาเหตุของความแตกต่างนั้นอาจเกิดขึ้นจากขนาดของสินทรัพย์ที่แตกต่างกัน ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่แตกต่างกัน การศึกษารั้งนี้พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่สูง จะมีความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาน้อย นอกจากนั้นจากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า ส่วนแบ่งการตลาดที่แตกต่างกันและจำนวนสาขาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไรในประเด็นต่างๆที่ชัดเจนที่สุด แต่อย่างไรในบางประเด็นของความสามารถในการทำกำไรที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นอัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย และอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยรับ ธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาน้อยกลับมีความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดของสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาดและจำนวนสาขาที่มาก

จากผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกันโดยธนาคารที่มีขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารนครหลวงไทย เป็นต้น ทำให้ธนาคารขนาดใหญ่มีต้นทุนในการดำเนินงานที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สูงกว่า ดังนั้น ผลจากการศึกษาสามารถที่จะสรุปได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านสินทรัพย์ ส่วนแบ่งการตลาด และจำนวนสาขา จะมีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยเมื่อพิจารณาความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละอัตราส่วน จะแสดงให้เห็นว่าในแต่ละอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่างกันไปในแต่ละธนาคาร

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ โดยธนาคารกสิกรไทยมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ เพิ่มขึ้นเนื่องจากการลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อและเงินฝากทำให้รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประจำปีธนาคารกสิกรไทย พ.ศ.2544 – พ.ศ.2545

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยธนาคารกรุงศรีอยุธยามีอัตราเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานที่ปรับปรุงดีขึ้น เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของรายได้และเงินปันผล หลังหักหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญและขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ยังเป็นผลจากการที่ธนาคารสามารถควบคุมรายจ่ายที่มีค่าใช้จ่ายให้ลดลง รวมทั้งความสำเร็จในการแสวงหารายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น สาเหตุหลักมาจากรายได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการขยายสินเชื่อ นอกจากนี้ ธนาคารมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยลดลงอันเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากโดยรวมที่ลดลง และการปรับโครงสร้างเงินฝาก ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับรายงานประจำปีธนาคารกรุงศรีอยุธยา พ.ศ.2544 – พ.ศ.2545

อัตราดอกเบี้ยรับ โดยธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธรมีอัตราเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยรับสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กและขนาดกลางปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมากกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ทั้งนี้เกิดจากความสามารถในการเพิ่มการให้สินเชื่อรายย่อยมากขึ้น อาจเนื่องมาจากความสามารถในการสร้างรายได้จากยอดสินเชื่อโดยเฉพาะจากบุคคลธุรกิจ และการลดต้นทุนการเงินของธนาคารภายใต้สภาพสภาพคล่องส่วนเกินในระบบที่อยู่ในระดับสูง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานประจำปีธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธรม พ.ศ. 2544 – พ.ศ.2545

รายได้ดอกเบี้ย โดยธนาคารไทยพาณิชย์มีอัตรารายได้ดอกเบี้ยรับสูงสุด อาจเนื่องจากรายได้ดอกเบี้ยรับลดลงมากกว่าค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ผลที่ได้สอดคล้องกับรายงานประจำปีธนาคารไทยพาณิชย์ พ.ศ.2544 – พ.ศ.2545

รายได้ค่าธรรมเนียมและรายได้จากการบริหารเงินตรา โดยที่ธนาคารกรุงเทพมีอัตรารายได้ค่าธรรมเนียมและรายได้จากการบริหารเงินตราสูงสุด อาจเนื่องมาจากทางธนาคารได้มีการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการในขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ในรอบปี 2545 ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัยและประกันชีวิต การเป็น

Primary Dealers ในการซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐฯ เพิ่มเติมจากเดิมที่อนุญาตให้เป็นที่ปรึกษาการลงทุน การบริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การจัดและจำหน่ายตราสารหนี้ของบริษัทเอกชน ฯลฯ โดยธนาคารได้มีการปรับปรุงความพร้อมด้านเทคโนโลยี ระบบการควบคุมภายใน และความพร้อมด้านบุคลากรที่จะให้บริการเพื่อขยายฐานรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการให้สูงขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าในปี 2545 ธนาคารมีรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการเพิ่มขึ้น ธนาคารได้วางเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนของรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการให้สูงขึ้น โดยเฉพาะสายงานต่างจังหวัดในปี 2546 - 2547 ได้กำหนดเป้าหมายบัวหลวงคู่ขนาน คือจะเพิ่มทั้งรายได้จากการปล่อยสินเชื่อ และรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการให้สูงขึ้น หลังจากประสบผลสำเร็จจากโครงการณรงค์ขยายรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการได้สามพันล้านบาทในปี 2545 โดยส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการให้บริการซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลัก 2 ประการ ได้แก่ การเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังฟื้นตัว และนโยบายการขยายฐานรายได้ค่าธรรมเนียมของธนาคาร ผลที่ค้นพบสอดคล้องกับรายงานประจำปีธนาคารกรุงเทพ พ.ศ.2544 – พ.ศ.2545

5.3 ข้อเสนอแนะทางการจัดการ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ขนาดของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อความสามารถในการทำกำไร โดยธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก เนื่องจากผลของการประหยัดจากขนาด ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จึงควรที่จะรักษาความได้เปรียบดังกล่าว พัฒนาความสามารถในการทำกำไรให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่มีความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ในด้านธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก แม้ว่าจะมีความเสียเปรียบด้านขนาด แต่ในบางประเด็น เช่น อัตราดอกเบี้ยรับและอัตราดอกเบี้ยจ่าย ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กกลับมีความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ดังนั้น กลยุทธ์ในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ คือพยายามที่จะรักษาความสามารถในการทำกำไรที่ตนมีความชำนาญ เพื่อใช้เป็นจุดแข็งในการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์นั้นสามารถที่จะพิจารณาจากหลายด้านไม่ว่าจะเป็นอัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง อัตราส่วนที่แสดงโครงสร้างของเงินทุน และอัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพของสาขาและพนักงาน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุม

ถึงความสามารถในการทำกำไรในประเด็นอื่นๆ การศึกษาในอนาคตจึงควรที่จะมีการศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรด้านอื่นๆ

2. การทำการศึกษาในอนาคตควรจะทำการศึกษาความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในช่วงก่อนและหลังวิกฤติการณ์ทางการเงิน ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบได้ว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีความสามารถในการทำกำไรเช่นใด ในช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินในปี 2540

DRU

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 1-8.

พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ,2535

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15 .

พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน .หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 6

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,2541

วาสนา สิงห์โกวิท .การจัดการธนาคารพาณิชย์ พิมพ์ครั้งที่ 1

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,2527

ศุภวุฒิ สายเชื้อ , ถนอมศรี ฟองอรุณรุ่ง.เศรษฐกิจไทยพลาตัสวิฤติ. สำนักพิมพ์ บริษัทพิมพ์เนศ

พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด กรุงเทพมหานคร. 2543

ศิริชัย พงษ์วิชัย.การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน,

2540

สมัยศ นาวิกการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ . พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, 2538

อำนวย ลียาทิพย์กุล .การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและเทคโนโลยี.

สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2531

วิทยานิพนธ์

กิตติทัช นนทดิษฐ์."การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด

(มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,2543

ณัฐธิดา ตามใจวัตร "การวิเคราะห์การประหยัดจากขนาดของธุรกิจในการดำเนินงานของธนาคาร

พาณิชย์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2529

บรรเจิด พรหมโสภา “การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารพาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535

ผลาทิพย์ เต็มสุขนิรันดร์ “วิกฤตการณ์และความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย โดยแบบจำลองโพรบิทและแบบจำลองโลจิต” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543

สรพาล จันทร์พงษ์ “ความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

อุษณีย์ เหมะประเสริฐสุข “ประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้กู้ยืมของธนาคารไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530

เอกสารอื่นๆ

การเงินธนาคาร ประจำเดือน มกราคม – ธันวาคม 2545
 รายงานประจำปี ธนาคารกรุงเทพ พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารกสิกรไทย พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารไทยพาณิชย์ พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารกรุงไทย พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารกรุงศรีอยุธยา พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารทหารไทย พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารนครหลวง พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารเอเชีย พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารไทยธนาคาร พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารยูโอบีรตตินสิน พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคาร ดีบีเอส ไทยทูน พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545
 รายงานประจำปี ธนาคารไทยธนาคาร พ.ศ.2540 – พ.ศ.2545

ภาษาอังกฤษ**Books**

Drake, Leign , **Efficiency and Productivity change in UK Banking**. "Applical Financial Economics" 2001 ' 11 , 557-571.

Leibenstien ,Harvey. **A Branch of Economics is Missing : Micro-Micro Theory**. Journal of Economic Literature" Vol. XVII (June 1979), pp, 477-502.

DRPU

ประวัติผู้วิจัย

นายดิษพงษ์ ชัยวิษณุชาติ เกิดเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2518 จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี แผนกศิลป์-คำนวณ
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ สาขา
การตลาด ปี พ.ศ.2543